KRANJ, torek, 27. 9. 1983 CENA 14 din Št. 74

GLAS

LETO XXXVI

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Glavni urednik: Igor Slavec Odgovorni urednik: Jože Košnjek

Ob 35-letnici izhajanja odlikovan z Redom zaslug za narod s srebrno zvezdo

Stabilizacija je tekstilcem pisana na kožo

Okoli 6 tisoč tekstilnih delavcev se je minulo soboto zbralo v Savskem logu v Kranju na prvem dnevu tekstilnih delavcev Gorenjske — Slavnostni govornik France Popit spregovoril o pomenu in bodočnosti tekstilne industrije ter o sočasnih gospodarskih težavah naše družbe — Na modni reviji prikazali 700 izdelkov gorenjskih tekstilcev — Namen srečanja, ki naj postane tradicionalno, je medsebojno spoznavanje tekstilnih delavcev Gorenjske in izmenjava delovnih izkušenj

Kranj — V soboto, 24. septembra, se je v Savskem logu na svojem prvem srečanju zbralo okoli 6 tisoč gorenjskih tekstilnih delavcev. Srečanje je izzvenelo v želji, naj dan tekstilnih delavcev, ki so ga pripravili s sodelovanjem medobčinskega sindikalnega sveta za Gorenjsko, postane tradicionalen.

Zbora so se udeležili tudi ugledni predstavniki našega družbenopolitičnega življenja, poleg slavnostnega govornika Franceta Popita še Viktor Avbelj, Vinko Hafner in Marjan Orožen. Uvodoma je gorenjske tekstilne delavce pozdravila Ivanka Šulgaj, predsednica medobčinskega sindikalnega sveta za Gorenjsko, ki je poudarila, da so srečanje pripravili v težkih časih, ko moramo strniti vse naše moči in osrednji namen zbora tekstilnih delavcev je prav medsebojno povezovanje in izmenjava delovnih izkušenj. Slavnostni govornik France Popit je spregovoril o pomenu in bodočnosti tekstilne industrije in med drugim dejal, da je dolgoročni program ekonomske stabilizacije tekstilcem takorekoč pisan na kožo. V nadaljevanju je spregovoril o sočasnih gospodarskih težavah naše družbe in nakazal poti za razreševanja problemov.

V petnajstih gorenjskih tekstilnih tovarnah danes dela okoli 8 tisoč delavcev. Dolgoletno tradicijo imajo, koreninijo v predvojni tekstilni industriji. Nikoli niso bili deležni družbene pomoči, zato danes trdno stoje na svojih nogah in med tekstilci ni izgub, ni slabega gospodarjenja. Kar 35 odstotkov celotnega prihodka ustvarijo z izvozom. Kljub odvisnosti od uvoza surovin dodobra uvoz pokrivajo z izvozom. V gorenjskih tekstilnih tovarnah je zaposlena šestina slovenskih tekstilnih delavcev, ki ustvarjajo četrtino slovenskega tekstilnega izvoza.

Gorenjski tekstilci svoje izdelke prodajajo na najzahtevnejša zahodnoevropska tržišča, zato morajo biti seveda kvalitetni in modni. Nazorno so jih predstavili na sobotni modni reviji, ki je mikavno popestrila srečanje. Pokazali so okoli 700 izdelkov.

Bogat je bil tudi kulturni spored srečanja. Po nastopu Slovenskega okteta, igralke Mile Zupančičeve in igralca Andreja Kurenta je bil na vrsti težko pričakovani koncert ansambla bratov Avsenik. Srečanje se je v veselem razpoloženju ob glasbi za ples potegnilo v popoldanske ure.

Tekstilni delavec je bil od samega začetka organiziran. Zgodovinski zapisi pravijo, da najprej v rokodelske bratovščine in cehe. Kasneje je volil delavske zaupnike in sindikate, da se je lažje boril za svoje pravice. Posebej na Gorenjskem se je med njimi krepila razredna zavest, ki se je manifestirala v veliki stavki leta 1936. Dejavno se je vključil v narodnoosvobodilno borbo, bil je udarnik v povojnih letih. Vseskozi priden in dober delavec, ki težko prenaša krivice. V današnjih težkih časih trdno stoji na svojih nogah, skuša še tesneje medsebojno sodelovati in se povezovati.

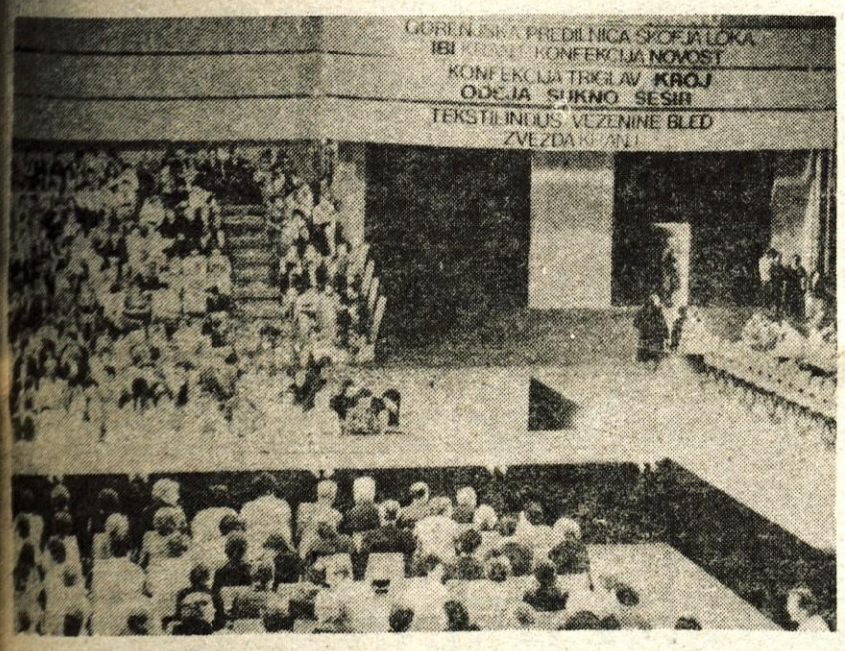

Seja Medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko

Dogovor naj se v celoti uresničuje

Medobčinski svet SZDL je obravnaval gmotni položaj Glasa in sprejel stališče, da se bo SZDL v vseh občinah zavzemala za uresničevanje dogovora o financiranju Glasa — Na področju agroživilstva je treba izdelati konkreten program ukrepov in nalog — Priprave na programsko-volilne konference krajevnih konferenc SZDL potekajo po programu

Kranj — Čeprav se rast občinskih proračunov že nekaj let določa z odstotki in je enako limitirana tudi poraba vseh proračunskih potrošnikov, se bo SZDL v vseh gorenjskih občinah zavzemala, da se bo samoupravni sporazum o financiranju Glasa v celoti uresničeval, so poudarili v četrtek na seji Medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko, ko so obravnavali gmotni položaj Glasa. Za sedanje srednjeročno obdobje je bil namreč med Časopisnim podjetjem Glas in ustanoviteljicami podpisan samoupravni sporazum, v katerem so določene finančne obveznosti občinskih konferenc SZDL oziroma posameznih občin. Zaradi omejene rasti splošne porabe se sporazum ne uresničuje in delež družbene pomoči v sestavi celotnega prihodka upada, namesto, da bi se večal in leta 1985 dosegel 18 odstotkov. Letos bo tako Glas dobil približno 1.700.000 dinarjev družbene pomoči manj, kot je bilo dogovorjeno.

Zato je poslovni rezultat Časopisnega podjetja Glas iz leta v leto slabši. Prvo tromesečje letos so zaključili z rdečimi številkami, v drugem tromesečju pa se je poslovni rezultat nekoliko popravil, kar je predvsem posledica doslednega uresničevanja sprejetega stabilizacijskega programa. Obseg so prilagodili finančnim zmožnostim in zvišali naročniško in kolportažno ceno ter varčevali pri vseh stroških, na katere lahko vplivajo. Nimajo pa vpliva na visoke podražitve papirja in tiskarskih storitev. Da bi lahko Glas izhajal v planiranem obsegu in uresničeval dogovorjeno programsko politiko, so poudarili na seji Medobčinskega sveta SZDL, se bo v okviru skupščine gorenjskih občin treba dogovoriti, kako zagotoviti potrebno in dogovorjeno finančno družbeno pomoč, hkrati pa je SZDL tudi dolžna, da prek svojih delegatov v izdajateljskem svetu vpliva in zahteva uresničevanje dogovorjene programske politike.

Medobčinski svet SZDL je obravnaval tudi uresničevanje dolgoročnega programa razvoja agroživilstva na Gorenjskem in ocenil, da je zamisel dobra, pristop pa je slab, zato se sklepi ne uresničujejo. Na podlagi dolgoročnega programa bi bilo treba izdelati program ukrepov, iz katerega bi se točno videlo, kaj bi se lahko izboljšalo in kdo je za določeno nalogo zadolžen. Če tega ne bo, bo le kup sestankov več in en dokument več, razvoj pa bo šel naprej po sedanji poti.

Na seji so tudi podprli predlog, da se izdela energetska bilanca Gorenjske, vendar so menili, da bi bilo najprej treba izdelati občinske bilance in potem regijsko in ne obratno.

Ocenili so tudi priprave na programsko volilne konference krajevnih in občinskih konferenc SZDL. Priprave v vseh občinah dobro potekajo in so v večini že evidentirani kandidati za organe krajevnih konferenc. Opozorili pa so na težave pri evidentiranju kandidatov za vodilne funkcije, za predsednike. Marsikje imajo težave, ker ljudi skrbi v sedanjih razmerah prevzemati odgovornejše funkcije.

L. Bogataj

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Energetska bilanca

Energija je temelj gospodarstva. Energetska kriza že deset let krepko opozarja, da je gospodarski in družbeni razvoj najbolj odvisen od energije, od domačih zalog in njihove uporabe, od možnosti uvoza energije, od varčevanja z njo.

Eden temeljnih kamnov dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije je zato razrešitev energetskih problemov. Nagrmadene probleme pa bo moč uspešno razreševati le z dolgoročnim načrtovanjem razvoja energetike. V tem pogledu je posebej pomembno poznavanje današnje porabe energije in presoja bodoče. Sestava energetskih bilanc je zato nujna in takojšnja naloga.

Gorenjska je v energetskem pogledu zaključena celota in odločili so se, da bodo sestavili skupno energetsko bilanco. Povedati velja, da se njene nuje že dalj časa zavedajo, saj so v republiki ob vseh dosedanjih prizadevanjih po večjih količinah premoga, plina vselej zastavili vprašanje, ali poznajo sedanjo porabo in če vedo, kakšna bo bodoča.

Brez urana je Gorenjska energetsko silno siromašna, če vzamemo v poštev uran, pa energetsko zelo bogata. Za svoje potrebe proizvode 15 odstotkov električne energije. Če urana ne upoštevamo, tako pridobi le od 2 do 3 odstotke lastne energije. Po drugi strani pa je na Gorenjskem 90 odstotkov nahajališč uranove rude v Jugoslaviji.

Poraba energije v gorenjski industriji je lani v primerjavi z letom poprej upadla za 25 odstotkov, kar je povzročila predvsem manjša poraba koksa v jeseniški železarni. Poraba električne energije je bila za 5 odstotkov večja, rjavega premoga za 15 odstotkov in zemeljskega plina za 20 odstotkov. Gorenjska industrija lignita ne uporablja, močno upada poraba parnega premoga. S prehodom Tekstilindusa na zemeljski plin trdih goriv z izjemo koksa ne bo več uporabljala. Z naraščanjem porabe zemeljskega plina upada tudi poraba srednjih in težkih kurilnih olj.

Zanimivi so tudi podatki, da industrija porabi 48 odstotkov vse energije, promet dobrih 23 odstotkov, preostalih slabih 29 odstotkov pa široka potrošnja. Napovedi pa govore, da bo leta 2000 široka potrošnja imela 35 do 38 odstotni delež.

Zelo grobi podatki so torej znani, kakor tudi namere glede priključevanja na zemeljski plin. Sedaj grade krak do Tržiča, nameravajo ga potegniti še do Škofje Loke, v radovljiški občini pa do Bleda in Begunj.

Energetska bilanca bo seveda vsebovala podrobnejše podatke o današnji porabi, kolikor toliko natančna pa bo seveda morala biti presoja bodočih energetskih potreb. Izdelavo bilance zato nameravajo poveriti strokovnjakom IBE-Elektroprojekta iz Ljubljane, ki imajo tovrstno metodologijo že izdelano. Denar pa naj bi prispevale tudi gorenjske raziskovalne skupnosti.

M. Volčjak

Na tromeji največ Avstrijcev

Rateče — Minulo nedeljo je skupni odbor treh dežel, ki ga sestavljajo predstavniki Trbiža, Podkloštra in Kranjske gore pripravil tradicionalni 4. pohod na tromejo nad Ratečani.

Pred štirimi leti se je pohod na tromejo »razvil« iz že tradicionalnega teka treh dežel, športne prireditve, avstrijski predstavniki pa so kasneje dali pobudo, da bi skupno organizirali še poletno prireditev. Tako so se tri dežele odločile za jesenski pohod na tromejo, ki sodi v okvir tesnega in prijateljskega sodelovanja med ljudmi, ki živijo ob tromeji.

Letošnji pohod so organizirali zaradi slabega vremena teden dni kasneje, kajti prvotno poteka pohod vsako drugo nedeljo v septembru. Tudi letos je sprva vreme kaj slabo obetalo, vendar se je proti opoldnevu zjasnilo, tako, da je okoli 5.000 pohodnikov krenilo na tromejo iz treh smeri: Bele peči, Selč pri Podkloštru in iz Rateč.

Organizatorji so tudi tokrat pripravili zanimiv in pester kulturni program, s folklornimi skupinami, pevskimi zbori in pihalnimi orkestri iz treh krajev, obenem pa ponujali obiskovalcem svoje, izvirne domače jedi.

Na tromeji je bilo popoldne izredno lepo vreme in nadvse prijetno vzdrušje. Največ je bilo Avstrijcev, ki so se s svoje strani pripeljali s sedežnico ter se predstavili s svojo folklorno skupino in godbo na pihala, medtem ko so Italijani pripeljali s seboj pevski zbor. Nastopila je naša folklorna skupina iz gornjesavske doline. Spoznali so se prijatelji, znanci, stari pohodniki, pozdravili so se župani treh dežel.

Popoldne so Avstrijci organizirali tek na tisoč in tisoč osemsto metrov na njihovi strani, na pobočjih smučišč ter najboljšim podelili praktične nagrade firme PUMA.

Avstrijci nasploh so izrazili precejšen interes, da se takšna srečanja nadaljujejo, še poglabljajo in popestrijo, predvsem pa, da se medsebojno sodelovanje na vseh področjih razširi z odprto mejo. Veliko jim pomeni sodelovanje s slovenskimi obmejnimi kraji, velik poudarek in pomen so zato dali tudi srečanju na tromeji, ki ga je v neposrednem reportažnem prenosu prenašal tudi avstrijski radio.

Skratka — udeleženci letošnjega pohoda so bili nadvse zadovoljni, v prekrasnem okolju, kjer je izjemno lep pogled na Julijce, razgled, ki mu tudi najbolj izkušeni gorniki priznavajo enkratnost v vseh evropskih Alpah.

D. Sedej

Na svečanosti ob krajevnem prazniku in zaključku velike akcije za ureditev telefonskega omrežja so v petek v krajevni skupnosti Visoko podelili plakete, priznanja in pohvale. Bronaste plakete so podelili najzaslužnejšim krajanom v akciji za ureditev telefonskega omrežja: Srečku Lapanji, Lojzetu Smoleju, Jožetu Smoleju, Mirku Vrtaču in Janezu Kuharju. Delovnim organizacijam, Podjetju za PTT promet Kranj, Merkurju Kranj, Elektro Kranj, Elektrotehni Ljubljana in Območni vodni skupnosti Gorenjske, pa so podelili priznanja. Zapis objavljamo na 3. strani.

ttg IZLET ZA NAROČNIKE IN BRALCE GLASA

Nekoliko je spremenjen vozni red vlaka! Objavljamo ga na 15. strani!

v soboto, 1. oktobra 1983

s posebnim ZELENIM VLAKOM V PTUJ

Poudarki iz govora Franceta Popita na srečanju gorenjskih tekstilcev

● Tekstilna industrija je dolgo nosila težka bremena obnove in industrializacije dežele ter prispevala ogromen del svojih skladov za razvoj drugih gospodarskih panog. Vendar se je tekstilna industrija v vsej državi, ne samo na Gorenjskem, v svoji osnovi uspešno razvijala. Ker je država ni »ujčkala«, se je v pravem pomenu besede opirala na lastne sile, na ustvarjalnost in znanje svojih delavcev.

● Svoj razvoj ste gradili na ustvarjenem dohodku, kar je terjalo relativno nizke osebne dohodke. Sami ste najbolj zgovorno demantirali tiste, ki so govorili, da tekstilna industrija v Sloveniji nima perspektive. Nasprotno, dobro organizirana, visoko produktivna in rentabilna tekstilna industrija, ki je usmerjena na visoko obdelavo in vrednost svojih proizvodov in ki se čimbolj prilagaja potrebam in zahtevam domačega in tujega trga, bo imela vedno perspektivo.

● Izvoz in kvaliteta gospodarjenja morata biti stalnici v gospodarskem razvoju Slovenije, ker se lahko le tako skupno z ostalimi republikami in avtonomnima pokrajinama vključuje oziroma prispeva k reševanju najbolj aktualnih ekonomskih vprašanj, ki stojijo pred našo skupnostjo. Vse to je osnova dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije. Rekel bi, da je ta takorekoč pisan na vašo kožo, da vam odpira še večje možnosti za vaš nadaljnji uspešen razvoj.

● V bitki za gospodarsko stabilizacijo se moramo nenehno povezovati in se opirati na znanost in razvoj ter večjo učinkovitost družbenoekonomskega in političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

● Zmanjšati moramo družbeno režijo. Pri tem ne gre le za to, da moramo spremeniti predpise in zakone, ki povečujejo režijo in administracijo. Dosti lahko naredimo tudi mimo tega. Vse tiste, ki nimajo kaj pametnega delati, od režije in administracije v temeljni organizaciji združenega dela do občine, republike in federacije, je treba prerazporediti na produktivno delo. Takšne režije, kot jo imamo danes, ne bi preneslo še veliko bolj produktivno gospodarstvo, kot je naše.

● Pomembno je, kako bomo oblikovali ekonomsko politiko za prihodnje leto. Zavedamo se realnih razmer, v katerih smo. Vemo, da nimamo veliko maneverskega prostora. Izkušnje iz letošnjega leta pa kažejo, da zgolj z restrikcijami ni mogoče mobilizirati delavcev. Oni ne razumejo, in prav je, da nočejo razumeti, da se jim vse bolj s predpisi omejuje možnost razpolaganja z dohodkom, ki ga ustvarjajo, na drugi strani pa se jim govori, da moramo več in bolj kvalitetno delati.

● Naloge iz dolgoročnega programa bi se morale izvajati celovito in sočasno. Vsi ukrepi in mehanizmi ekonomske politike bi morali biti temu prilagojeni, če ne, ne bo uspeha in bo inflacija še naprej naraščala. V letošnjem letu so bili sprejeti ukrepi, ki so prav zaradi svoje nepovezanosti vplivali na rast inflacije in poglabljali nestabilnost. Med drugimi to še posebej velja za tečaj dinarja, obresti in cene.

● Oblikovanje tečaja dinarja se ne sme prepuščati stihijskemu delovanju faktorjev, ki vplivajo na njegovo vrednost. Ko se zagovárja realna višina obresti, morajo te biti v skladu s protiinflacijskim programom. V njem je jasno povedano, da je do tega mogoče priti postopoma, če se bistveno zmanjšata inflacija in kreditna odvisnost organizacij združenega dela od bank.

● Ne more biti različnih pravil igre za poravnavanje obveznosti, drugačnih do tujine, drugačnih pa za domačo rabo. Vseobsežno in neselektivno reprogramiranje in celo odpis dolgov bi ohranjalo neustrezno gospodarsko strukturo in agonijo gospodarskih subjektov, ki objektivno nimajo razvojnih možnosti in perspektiv.

● Prepuščanje liberalističnemu konceptu prostega oblikovanja cen v naših materialnih pogojih, ko ne razpolagamo z intervencijskimi blagovnimi, deviznimi in dinarskimi fondi, vodi v še večjo inflacijo, v prelivanje dohodka med deli združenega dela. Omogoča preživetje tudi tistim, ki do tega niso upravičeni. Dokler je tako, se ne bomo mogli odločiti, kaj z rafinerijami, ki nikoli ne bodo mogle izrabiti prevelikih zmogljivosti, kaj s sladkornimi tovarnami, kaj z velikimi nedokončanimi investicijami, za katere se že vnaprej ve, da ne bodo rentabilne. Pripraviti je treba program, kako ustvariti pogoje, da se uredijo cenovni odnosi in stabilizirajo cene.

● Skratka, voditi moramo politiko cen. Po tej poti, ne pa z apeliranjem na zavest in moralo, je možno zajeziti hitro rast cen in uravnovesiti odnose na trgu.

Dinar za vodovod

Žirovnica — V jeseniški občini so v minulih letih rešili problem oskrbe s pitno vodo za center Jesenic, ostajali pa so še precejšnji problemi oskrbe s pitno vodo v drugih krajih občine.

Najbolj pereče je danes v Žirovnici, na Blejski Dobravi in na Koroški Beli, saj z vodo iz Peričnika oskrbujejo le Jesenice. Zato so se odločili za izgradnjo vodovoda iz Završnice, ki ga bodo speljali najprej od zajetja do Smokuča, nato pa na Blejsko Dobravo in Koroško Belo.

Naložba velja 4 milijone dinarjev in za ta vodovod plačujejo tudi potrošniki pitne vode jeseniške občine s tem, da namenjajo po dinar za kubični meter za razširjeno reprodukcijo, za izgradnjo vodovoda v Završnici.

D. S.

Natečaj za najboljši spis

Radovljica — V četrtek, 15. septembra, se je sestala komisija za informativno-propagandno dejavnost pri predsedstvu občinske konference zveze rezervnih vojaških starešin Radovljica. Ugotovili so, da so uresničili vse zadane naloge.

30. septembra bodo razpisali natečaj vsem osnovnim šolam radovljiške občine za najboljši spis. Predvideli so tri naslove: »Naši vojaki — Titovi vojaki — vojaki miru«, Zakaj berem Našo obrambo« in »Pripoved prvoborca iz naše krajevne skupnosti«. Učenci bodo lahko sami izbrali naslov. Osnovne šole so letos same predlagale naslove, za kar se jim komisija zahvaljuje. Vse osnovne šole bodo spise poslale občinski komisiji in sicer po tri najboljše. Pregledala in ocenila jih bo posebna komisija in izbrala tri najboljše, jih nagradila in podelila priznanja na občinski proslavi v počastitev dneva JLA.

V preteklih letih so najbolj vestno sodelovali učenci osnovne šole Staneta Žagarja iz Lipnice, ki so napisali tudi največ dobrih spisov. Komisija je zato predlagala, da šoli 22. december podelijo posebno priznanje.

Na seji so govorili tudi o izdaji biltena za prireditev oziroma tekmovanje »Po poteh narodnega heroja Kebeta« 1984, ki naj bi ga pripravili skupaj z republiško komisijo. Ker republiška komisija na predlog občinske ni odgovorila, so člani menili, da sami biltena ne bodo izdali. V primeru, če republiška komisija bilten že pripravlja, pa so pripravljeni pomagati pri zbiranju ustreznega gradiva.

Ciril Rozman

Tudi to se zgodi

Nemalo presenečen je bil v petek predsednik meobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko. Ko je zjutraj pripeljal svoj osebni avto na servis na Labore, se je potem peš vračal v Kranj. Med potjo pa so ga nenadoma z njegovim osebnim avtomobilom prehiteli trije »serviserji«.

Kaže, da so se na servisu Labore tako zavzeto lotili uresničevanja svojega sanacijskega programa, da se zdaj (ob podražitvi goriva) na službene in zasebne opravke vozijo kar z osebnimi avtomobili strank.

Priprave na volitve v SZDL

KADROVSKE IN VSEBINSKE PRIPRAVE

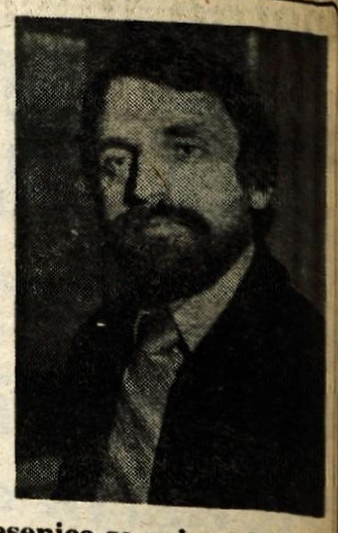

V krajevnih konferencah SZDL Jesenice se pripravljajo na volitve — Evidentiranje kandidatov in programsko-volilne konference ob koncu oktobra

JESENICE — V občinskih organizacijah Socialistične zveze se intenzivno pripravljajo na volitve in o teh pripravah smo se pogovarjali s predsednikom občinske konference SZDL Jesenice MIRKOM RABIČEM.

»V občinski organizaciji SZDL smo pripravam na volitve namenili precej pozornosti. Praktično so se začele že lani, ob zaključku skupščinskih volitev, ko smo se s predsedniki krajevnih konferenc dogovorili, naj stalno uresničujejo naloge ob pripravah na volitve. Takrat smo dali precejšen poudarek kadrovskim pripravam, medtem ko smo po novem letu in v skladu z republiškimi priporočili začeli z dobrimi organizacijskimi, vsebinskimi in kadrovskimi pripravami na volitve v vseh okoljih.

V okviru priprav na programsko-volilne konference v SZDL smo po seji občinske konference SZDL maja letos opravili vrsto aktivnosti v občinski organizaciji kot v krajevnih konferencah SZDL.

Namen teh akativnosti je bil, da bi ugotovili, kako se uresničujejo sklepi minule seje, na kateri smo sprejeli načela in merila kadrovske politike ob volitvah v Socialistično zvezo ter rokovnik o kandidacijskih postopkih.

Kljub takšnim pripravam in pogovori s predsedniki krajevnih konferenc pa danes ugotavljamo, da te priprave organizacijsko in vsebinsko v različnih okoljih različno uspešno potekajo, marsikje ne tako, kot smo se dogovorili.

Pri tem ne gre za vprašanje, ali bodo volitve izvedene ali ne, temveč za vprašanje, koliko smo v tem času sposobni prek frontnih organizacij izpeljati konkretno nalogo pravočasnih kadrovskih in vsebinskih priprav na volitve.

Da bi bili sproti seznanjeni o vseh pripravah, smo se dvakrat sestali s predsedniki krajevnih konferenc. Zdaj je evidentiranje v vseh krajevnih konferencah v sklepni fazi, čeprav so ponekod v časovni stiski glede na sprejeti rokovnik. Tako bodo vse seje vaških, uličnih in drugih odborov sklenjene do konca septembra, vse programsko-volilne konference v krajevnih konferencah pa do konca oktobra. Nekaj težav so imeli pri evidentiranju kandidatov, predvsem kandidatov za vodilne funkcije.

V tem času dobro poteka tudi evidentiranje za prevzem funkcij in zadolžitev v občinski konferenci SZDL Jesenice, ko organiziramo sestanke s predsedniki koordinacijskih odborov, svetov in komisij, ko ocenjujemo dosedanje delo z vidika priprav na volilno-programsko konferenco in usmeritev delovanja le-teh v prihodnjem mandatu.

Menim, da bomo v občinski organizaciji kot v krajevnih konferencah do roka pripravili predloge kandidatov. Vse težave in druge pomanjkljivosti pa so posledica prevelike ležernosti posameznih odgovornih aktivistov SZDL, delno pa tudi premajhne aktivnosti ostalih frontnih delov SZDL pri tako pomembni nalogi, kot so volitve v Socialistični zvezi.«

D. Sedej

STANOVANJSKI DINAR SE POČASI ZBIRA

V jeseniški občini so se odločili za dodatni stanovanjski dinar, a denar se prepočasi zbira — Številni stanovanjski problemi in komunalna neopremljenost — Hitra gradnja je racionalna gradnja

Jesenice — V jeseniški občini imajo že nekaj let hude probleme s stravbnimi zemljišči, predvsem z njihovim komunalnim opremljanjem. Zato delovne organizacije še po sporazumu združujejo 1,3 odstotka iz bruto osebnih dohodkov, ki jih namenjajo za komunalno opremljanje zemljišč, a se pri zbiranju denarja zatika. Nekatere delovne organizacije sporazuma ne spoštujejo, opremljanje zemljišč se draži in še bolj zaostaja.

Tako se bojijo, da bodo prav težko zgradili bloke v krajevni skupnosti Sava, kjer so načrtovali za prihodnje leto 40 novih stanovanj. Novi zakon o kategorizaciji kmetijskih zemljišč pa opredeljuje zdaj drugačna področja za stanovanjsko in drugo gradnjo, tako da bodo v občini le težko našli primerna zemljišča. Obenem pa so nove lokacije na nenačrtovanih področjih tudi komunalno precej dražje.

Pri samoupravni stanovanjski skupnosti načrtujejo, da bodo srednjeročni plan gradnje stanovanj uresničili z 82 odstotki, prizadevajo pa si, da bi stanovanjske probleme rešili tudi z nadomestnimi gradnjami. Zdaj združujejo 3 milijarde in 400 milijonov dinarjev, od tega odpade milijarda in 300 milijonov dinarjev za komunalo, vendar so od teh sredstev zbrali v prvem polletju milijardo in 200 milijonov, kar je komaj tretjina sredstev. Ta denar so namenili za izgradnjo blokov v Mojstrani, na Belem polju in izgradnjo centra in sredstev je komaj kaj ostalo.

Zavzemajo se, da bi bolj spoštovali tudi dogovor o standardizaciji stanovanj, saj se v praksi gradijo večja stanovanja, kot jih predvideva dogovor. Stara stanovanja so neracionalno izkoriščena, veliko pa je odvisno od stanarine, ki je še vedno neekonomska. Zato se seveda tudi lahko zgodi, da ima lastnik znatno prevelikega družbenega stanovanja v svojih sobah tudi rezervne dele.

Največji problem pa je seveda hitro združevanje denarja, ki je potrebno za stanovanjsko izgradnjo in dokončanje del na sedanjih stanovanjskih soseskah. Hitra graditev je obenem racionalizacija, zato bi morale delovne organizacije poravnati obveznosti, saj so projekti in zazidalni načrti že izdelani. Denar, ki ga mora zbrati komunalna skupnost, pa se namenja tudi za ostale komunalne probleme, za vodovod, kanalizacijo, kajti kanalizacijski sistemi so neurejeni, ni čistilnih naprav, da ne govorimo tudi o že zgrajenih komunalnih soseskah, ki še čakajo na delno komunalno ureditev.

D. Sedej

VAŠA PISMA

EKSKURZIJA PO JUGOSLAVIJI

S prejšnjim tednom so pouk v kranjski gimnaziji začeli tudi četrti letniki. Vzrok za poznejši začetek je vsakoletna ekskurzija po Jugoslaviji.

V desetih dneh so dijaki v spremstvu svojih profesorjev prepotovali vse republike in obe pokrajini. Pot so začeli proti Sarajevu. V dveh dneh so si ogledali mestno središče kot tudi olimpijske objekte v okolici. Dva dni so preživeli ob morju, v Dubrovniku. Prek Črne gore in Kosova so prispeli do Makedonije, kjer jih je presenetil Ohrid s svojimi lepotami, spoznali so tudi Skopje in druge kraje. Pot domov jih je vodila po Srbiji, v Beogradu pa so med drugim obiskali tudi hišo cvetja.

Za vse, ki so se izleta udeležili, je bilo to enkratno doživetje, ki ga bodo ohranili v spominu vse življenje. Na takšen način bi moral spoznati domovino vsak državljan, saj se sicer redko ponudi priložnost.

Nataša Gorjanc, Tržič

BOLJŠA HIŠNA SAMOUPRAVA

V krajevni skupnosti na Javorniku so se nekateri zbori stanovalcev že sestali — Bolje upravljati s stanovanji v družbeni lastnini

Jesenice — Lani je bil sprejet zakon o stanovanjskem gospodarstvu, ki vsebuje nekatere spremembe in novosti na področju upravljanja stanovanjskih hiš v družbeni lasti.

V krajevni skupnosti Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela so s pripravami za uresničevanje zakona o stanovanjskem gosodarstvu začeli že lani in organizirali javno razpravo, letos pa so začeli z uresničevanjem teh določil. Do 15. junija so morali predsedniki hišnih svetov organizirati zbore stanovalcev, na katerih je bila prisotna vsaj polovica stanovalcev, starejših od 18 let. Zbori stanovalcev potem ustanovijo skupnost stanovalcev, ki jo sestavljajo vsi stanovalci v hiši ter zbor stanovalcev, ki je sestavljen s po enim delegatom iz vsake družine. Novost je tudi v tem, da je ustanovljena 3 do 5-članska samoupravna delavska kontrola.

Med številnimi drugimi novostmi, ki se nanašajo na samoupravljanje v stanovanjski hiši, je v tem da ne manj kot pet stanovanj ni hišnega sveta. To pa pomeni tudi združevanje hišnih svetov.

Uresničevanje zakona o stanovanjskem gospodarstvu je tesno povezano tudi z ustanovitvijo in delovanjem sveta stanovalcev v krajevni skupnosti. Zbor stanovalcev namreč oblikuje delegacijo hišne samouprave v delegatski skupščini krajevne skupnosti.

Na posameznih območjih krajevne skupnosti so hišni sveti začeli z akcijo in že ustanovili prve zbore stanovalcev in skupnosti stanovalcev ter samoupravne delavske kontrole zborov stanovalcev. Tako je od prvega julija imela ustanovne sestanke že večina stanovalcev.

Razumljivo je, da je na zborih stanovalcev namenjeno največ razprave problematiki vzdrževanja in gospodarjenja v stanovanjski hiši. Zakon pa jim tudi daje možnost organizacije finančno-knjigovodskih del, tako da takšno službo organizirajo sami ali pa organizacijo zaupajo ustrezni službi. Tako bodo zbori stanovalcev in hišni sveti kar najbolj učinkovito seznanjeni s sredstvi, ki jih bodo imeli na voljo za vzdrževanje in obratovalne stroške.

E. Žagar

GLAS Ustanoviteljі Glasa občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič — Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj — Glavni urednik Igor Slavec — Odgovorni urednik Jože Košnjek — Novinarji: Leopoldina Bogataj, Danica Dolenc, Dušan Humer, Helena Jelovčan, Lea Mencinger, Stojan Saje, Darinka Sedej, Marija Volčjak, Cveto Zaplotnik, Andrej Žalar in Danica Žlebir — Fotoreporter Franc Perdan — Tehnični urednik Marjan Ajdovec — Oblikovalci: Lojze Erjavec, Slavko Hain in Igor Kokalj — List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih. — Stavek TK Gorenjski tisk, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK v Kranju številka 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, redakcija 21-860, odgovorni urednik 21-835, tehnični urednik 21-835, komerciala, propaganda, računovodstvo 28-463, mali oglasi, naročnina 27-960 — Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72 — Polletna naročnina 450.— din.

Enotno in sočasno reševanje problemov

V Škofji Loki ugotavljajo, da je samoupravna organiziranost stanovanjskega gospodarstva v občini dobra, da pa je na tem področju vrsta drugih problemov

Škofja Loka — V pripravah na sejo republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije so v torek, 13. septembra, v Škofji Loki pripravili pod naslovom Okrogla miza razpravo o stanju na področju stanovanjskega gospodarstva v občini. Razpravo je pripravil svet za vprašanja življenjskih in delovnih razmer delavcev pri občinskem sindikalnem svetu, udeležili pa so se je tudi predstavniki organizacij združenega dela, izvajalci in nosilci planiranja stanovanjske gradnje.

Razpravljalci so ugotovili, da je samoupravna organiziranost stanovanjskega gospodarstva v občini zadovoljiva, da je pri tem vrsta drugih problemov. Tako bi bilo treba na primer zagotoviti izpolnjevanje sprejetih obveznosti glede oblikovanja 20 odstotkov sredstev za stanovanjsko zidavo za potrebe komunalnega urejanja stavbnih zemljišč. Številne težave imajo izvajalci in nosilci planiranja stanovanjske gradnje, ker ne morejo slediti pogostim spremembam sistemskih ukrepov. V prihodnje zato spremembe zakonodaje ne bi smele zavirati stanovanjske gradnje, kar se je dogajalo pri nekaterih dosedanjih zakonskih ukrepih.

V občini kasnijo z urbanistično dokumentacijo. Zato morajo nosilci planiranja na tem področju narediti vse, da sedanje zamude nadoknadijo. Pomembno vlogo in pomoč pri tem bi pomenila enotna metodologija za izdelavo zazidalnih načrtov. Prav bi bilo, da bi takšno pobudo dal republiški svet zveze sindikatov, ki naj bi se zavzel tudi za razrešitev pojma tako imenovane »očiščene cene«. Nejasnosti na tem področju omogočajo razlike pri stroških komunalnega urejanja zemljišč, ki se potem upoštevajo v ceni kvadratnega metra stanovanja. Prav na tem področju bi bilo poenotenje nujno.

Ko so razpravljali o ekonomskih stanarinah, so poudarili, da je že nevzdržno, da glede tega nenehno samo besedičimo. Odločimo se že končno za ta ukrep, ki naj bi bil v celotni republiki istočasen. Seveda pa nje do takrat treba izdelati ustrezen sistem subvencioniranja in zagotoviti njegovo popolno delovanje. Do prehoda na ekonomske stanarine pa naj se amortizacija obračunava v višini 0,6 odstotka od revalorizirane vrednosti stanovanj.

Težave se kažejo pri nakupu stanovanj v etažni lastnini. Zaradi 20-odstotne lastne udeležbe interes občanov za nakup upada. Večina namreč ni več kreditno sposobna, zato varčevalci dvigajo privarčevani denar in se potem odločajo za gradnjo individualne hiše. Zato bi bila nujna hitra sprememba družbenega dogovora v republiki na tem področju. V to akcijo naj bi se vključile tudi banke, ki s sedanjimi vsakoletnimi spremembami kreditnih pogojev povzročajo precejšnjo zmedo in nezadovoljstvo. Čas bi že bil, da bi bili kreditni pogoji bolj stalni in da ne bi bili različni od ene do druge banke.

Že nekaj časa v občini opažajo tudi neskladnost med zgrajenimi stanovanji in povpraševanjem po njih, kar zadeva velikost. Vse večje povpraševanje je po manjših stanovanjih, zato bi bilo treba ob načrtovanju stanovanjske gradnje ponudbo in povpraševanje čimbolj uskladiti. Glede vračanja solidarnostnih stanovanj v občini trenutno nimajo enotnega stališča. Nekatere delovne organizacije želijo stanovanja odkupiti, namesto da bi delavcem rešili stanovanjski problem z nakupom drugega stanovanja ali kreditom. Odkup solidarnostnega stanovanja za delovno organizacijo sicer pomeni lažjo pot za rešitev stanovanjskega problema, vendar pa bi tako sčasoma zelo osiromašili družbeni fond solidarnostnih stanovanj. Zato ta način družbeno ni sprejemljiv in delovne organizacije so dolžne izpolniti v garancijah sprejete obveznosti.

A. Žalar

Odkup krompirja v kranjski Slogi

Bodo kmetje izpolnili pogodbe?

Čeprav je suša na peščenih tleh močno zmanjšala pridelek krompirja, v zadrugi računajo, da bodo kmetje izpolnili pogodbene obveznosti — Odkupna cena za kilogram jedilnega krompirja — 10 dinarjev in 1,25 dinarja regresa za nakup semena — Kako zadostiti občinskemu odloku — semena bo premalo

Kranj — 620 kmetov, članov in kooperantov temeljne zadružne organizacije Sloga Kranj, se je s pogodbami obvezalo, da bo letos oddalo blizu 4900 ton krompirja. V zadrugi se zavedajo odgovornosti, ki jo imajo do svojih kupcev — do trgovskih organizacij in porabnikov. Zato si prizadevajo, da bi kmetje v celoti uresničili pogodbe. Le v izjemnih primerih, ko je suša močno zmanjšala pridelek, bodo pristali tudi na nižje pogodbene obveznosti. Sicer pa so se kmetje pred sušo in podobnim »zavarovali« že pri sklepanju pogodb, ko so vpisali manjše površine, posajene s krompirjem, ali manjše hektarske pridelke.

V zadrugi so doslej odkupili 600 ton letošnje krompirjeve letine, od tega največ zgodnjega pridelka. Na italijansko tržišče so ga do petka prodali 60 od skupno 300 ton, kolikor ga nameravajo izvoziti. Spodbudno je, da so letošnje količine kar precej večje od lanskih in da je zadruga tudi sama pričela zagotavljati devize za nakup gnojil, krmil, zaščitnih sredstev in nadomestnih delov. Kako zahteven je tudi kupec, pove podatek, da so šele iz petih ton nabrali tono dovolj kakovostnega krompirja. Krompir pa še naprej ostaja edino izvozno blago, čeprav bi lahko za devize prodajali tudi meso, vendar škofjeloški Mesoizdelki nimajo izvoznega dovoljenja.

In po koliko je letos krompir? Republiška skupnost za cene je 19. septembra določila odkupne in maloprodajne cene ter cene krompirja za ozimnico. Upoštevala je predlog poslovne skupnosti za sadje, krompir in vrtnine, naj bo odkupna cena za kilogram jedilnega krompirja 10 dinarjev. Kmetje, ki pa se bodo pogodbeno obvezali, da bodo prihodnje leto oddali s hektara 15 ton pridelka in da bodo zamenjali seme, bodo prejeli še 1,25 dinarja regresa po kilogramu. Krompir za ozimnico je po 15,10 dinarjev in v prodaji na drobno po 18 dinarjev. Tovarna Helios iz Domžal plačuje kmetom industrijski krompir po devet dinarjev za kilogram in še 50 par za prevoz. V Slogi menijo, da je cena v primerjavi z odkupno ceno za jedilni krompir previsoka. To jim bo povzročalo kar precej težav, da bodo omejili prodajo v Domžale.

V zadrugi so se razveselili občinskega odloka, po katerem naj bi kmetje sadili le potrjeno in zdravo seme. Zaradi povečanih obveznosti pri pridelovanju pšenice se zavzemajo za to, da bi povečali hektarske pridelke in zmanjšali delež krompirja v setvenem načrtu. Ob tem pa jih skrbi, kje dobiti dovolj semenskega krompirja. Okrog 60 ton semena zgodnjih sort jim bo preskrbel Kmetijsko-živilski kombinat Gorenjske, približno enako količino igorja bodo zagotovili člani zadruge — pridelovalci semenskega krompirja. Dejansko pa bi ga potrebovali še dvakrat toliko. Odloku bo še toliko težje zadostiti, ker bo ljubljanska Semenarna namenila Slogi za semenarjenje le dve toni elitnega igorja, čeprav je sprva obljubljala 15 ton.

C. Zaplotnik

Telefon za praznik

Krajani krajevne skupnosti Visoko v kranjski občini so do krajevnega praznika uresničili zadani si cilj in tako zabeležili pomembno delovno zmago — S prostovoljnim delom in pomočjo širše skupnosti so zgradili primarno telefonsko omrežje in tako dobili prek 180 novih telefonskih priključkov

Visoko — V spomin na sestanek odbora osvobodilne fronte, ki je bil 16. septembra 1941. leta v Zormanovem mlinu na Visokem, krajani krajevne skupnosti Visoko v kranjski občini vsako leto praznujejo. Letošnje praznovanje prebivalcev Visokega, Luž in Milj je bilo še posebej svečano, saj so v petek popoldne pri zadružnem domu svečano odprli telefonsko centralo za 200 telefonskih priključkov, hkrati pa s tem sklenili veliko prostovoljno delovno akcijo za položitev primarnega telefonskega omrežja v omenjenih teh naseljih in na Suhi.

Uspeh je toliko večji in pomembnejši, kar so se akcije lotili in jo tudi uspešno končali v sedanjih dokaj težavnih pogojih in ob precejšnjem pomanjkanju. V akciji za položitev primarnega telefonskega omrežja so sodelovli domala vsi in vložili vanjo prek deset tisoč prostovoljnih delovnih ur ter okrog 300 traktorskih ur. Vrednost njihovega prispevka je ocenjena na okrog 14 milijonov dinarjev, pomoč širše skupnosti, pri čemer je pomemben prispevek Podjetja za PTT promet, ki je postavil pri zadružnem domu tako imenovano kontejnersko centralo, pa je znašala prek 6 milijonov dinarjev. Vrednost celotne investicije znaša tako okrog 20 milijonov dinarjev, dejanska realna vrednost pa je še veliko višja. V prvi fazi bodo tako v krajevni skupnosti dobili prek 180 novih telefonskih priključkov. Zmogljivosti položenega primarnega telefonskega omrežja pa so tolikšne, da bo čez čas praktično lahko imela telefon vsaka hiša v krajevni skupnosti.

Svečana otvoritev je bila hkrati tudi osrednja prireditev ob krajevnem prazniku. Zanimiv in kvaliteten program pred zadružnim domom in v dvorani so pripravili domača folklorna skupina, mešani pevski zbor in racitatorji ter dramska skupina. Ob navzočnosti številnih krajanov, predstavnikov občinskih družbenopolitičnih organizacij in skupščine ter delovnih oranizacij so podelili najbolj zaslužnim krajanom in delovnim organizacijam bronaste plakete, priznanja in pohvale.

A. Žalar

Objave v Uradnem vestniku Gorenjske

V torek, 20. septembra, je izšla številka 21 Uradnega vestnika Gorenjske. Predpise tokrat objavljajo občine Jesenice, Kranj in Tržič ter samoupravna stanovanjska skupnost občine Kranj.

Občina Jesenice — objavlja sklep o javni razgrnitvi osnutka novelacije zazidalnega načrta Jesenice-Center II. Osnutek bo javno razgrnjen 30 dni na sedežu krajevne skupnosti in v pritličju zahodnega trakta občine Jesenice.

Julija letos je občinska skupščina Jesenice sprejela tudi sklep o uskladitvi družbenega plana razvoja občine Jesenice v obdobju 1981—1985. S tem sklepom usklajujejo tisti del družbenega plena, ki se nanaša na tako imenovani prostorski del. Uskladiti ga je bilo treba zaradi zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti.

Z objavo odločbe o izgradnji smučarskega poligona v Kranjski gori je uveljavljen splošni interes in dopustna razlastitev. Izgradnja bo obsegala izvedbo drenažnega sistema za instalacijsko oskrbo vodnih topov za umetni sneg, dve vlečnici, delni posek lesa na novi progi za slalom, buldožeriranje dela terena, humuniziranje in zatravitev. Zemljišča naj bi ostala v lasti dosedanjih lastnikov. Ker pa nekateri lastniki ne dovolijo nikakršnih posegov na svojih zemljiščih, je bilo treba ugotoviti splošni interes za predlagano izgradnjo. Zoper to odločbo ni dovoljena pritožba, ampak je moč sprožiti upravni spor v 30 dneh od vročitve.

Razen tega jeseniška občina objavlja tudi odlok o komunalnih dejavnostih na območju občine in jih razvršča v 20 področij. Za opravljanje vseh dejavnosti so zadolžene komunalne organizacije, lahko pa tudi druge ali krajevne skupnosti, ki sklenejo ustrezen sporazum ali pa sprejemajo sporazum oziroma način in pogoje za opravljanje dejavnosti, kot jih določi samoupravna komunalna skupnost.

Z objavo spreminjajo tudi dosedanji občinski odlok o posebnem občinskem davku za zagotavljanje sredstev za intervencije v proizvodnji. Bistvo tega odloka je, da se beseda »davek« nadomesti z besedo »prispevek«.

Občina Kranj objavlja popravek odloka o gospodarjenju z ulicami, trgi, cestami in javnimi potmi v občini in hkrati objavlja seznam lokalnih cest, ki se po drugem členu odloka štejejo za mestne ceste.

Z objavo sklepa o javni razgrnitvi osnutka spremembe DUR za KS Tenetiše-Trstenik (Letence) zaradi gradnje 20 kV daljnovoda Tenetiše—Letence pa določajo, da bodo spremembe razgrnjene 30 dni v prostoru KS Tenetiše, KU Goriče in pri komiteju za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve v stavbi občinske skupščine (soba 89 v pritličju).

Podobno objavlja sklep o javni razgrnitvi zazidalnega načrta »industrijska cona—Mlaka« tudi **občina Tržič.** Zazidalni načrt bo 30 dni javno razgrnjen v prostorih komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja občine Tržič in v prostorih Turističnega društva Tržič v delovnem času.

Med **predpisi samoupravnih organov** samoupravna stanovanjska skupnost občine Kranj objavlja pravilnik o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, nad katerimi ima razpolagalno pravico samoupravna stanovanjska skupnost občine Kranj.

A. Žalar

OBVESTILO V GLASU — ZANESLJIV USPEH

Zadovoljen gost se rad vrača

Kljub slabim napovedim spomladi je bil preddvorski hotel Bor vse poletje poln — Dobri obeti za zimo — Nujna ureditev jezera in okolice hotela

Preddvor — Podražitve, pomanjkanje bencina, zlonamerna turistična propaganda zunaj, malo rezervacij v predsezoni — vse skupaj je tudi v hotelu Bor v Preddvoru kazalo na slabo poletno sezono. A so se stvari hitro drugače obrnile. Že v začetku maja so prišli prvi Angleži iz Londona in potem so se menjali vse do konca junija, ko so jih zamenjali Holandci, Belgijci in domači gostje. Od 1. septembra do 11. oktobra pa so si Bor spet rezervirali Angleži.

Trenutno je v hotelu 60 Angležev, nekaj Holandcev in nekaj domačih gostov iz Pule, Zagreba in Reke. Sto ležišč ima Bor skupaj z gradom Hrib. V juniju, juliju in avgustu je imel Bor 6838 nočitev, od tega je bilo 2192 tujih, 4691 pa nočitev domačih gostov. V poprečju je bil hotel zaseden 76,4-odstotno, kar v gostinstvu šteje že za zelo uspešno.

Tudi za naprej dobro kaže. Za oktober so že napovedani seminarji, zimo pa imajo tudi praktično že prodano. Za zimske počitnice so Preddvor za največ odločajo domači gostje z juga, prišlo pa bo tudi nekaj tujcev, tokrat z našimi agencijami.

Nedvomno je goste poleg zmernih cen privabila tudi izpopolnjena ponudba hotela Bor. Pred dvema letoma povečana kuhinja, ki je omogočila dva menuja, je veliko pripomogla k večjemu obisku. Sploh pa prizadevanje delavcev hotela, da bi kar najbolj popestrili bivanje turistov v Preddvoru. Ne le čudovita okolica, ki kar sama ponuja sprehode, velikega pomena so bile tudi prireditve, ki so jih za vsak dan v tednu pripravili turistom. Posebno za tiste, ki so prvič prišli na počitnice v Preddvor, je bil zanimiv obisk stare kmetije pri Španu na Bregu, piknik ob jezeru, izlet na Krvavec, Bled, nastop preddvorske folklore in podobno. Gostje so imeli možnost naročati domače jedi v grajski gostilni, z velikim navdušenjem pa so sprejeli ponudbo hotela, da lahko namesto v hotelu kosijo ali večerjajo v restavraciji Park v Kranju ali v Kazini na Jezerskem. Kranjski gostinci so le spoznali, da gost rad tudi potuje, ne le čepi v hotelu in tam čaka na svoj obrok. Takšno elastično povezovanje med posameznimi gostinskimi obrati bi bilo nasploh zelo zaželeno. Pri tem noben gostinec ne bo nič izgubil, le pridobi lahko. Za zimske goste pa se delavci Bora dogovarjajo za kosila v brunarici na Krvavcu.

V Preddvoru se zavedajo, da bo treba še marsikaj urediti, da bo gost zadovoljen. Predvsem bo treba očistiti jezero in urediti njegovo obalo, okolico hotela zasaditi s cvetličnimi nasadi, resno pa razmišljajo tudi o gradnji tenis igrišča. Kegljišče ne privablja več toliko kot pred leti, za tenis pa je veliko zanimanja. Bližnji gozdič med jezerom in turistično poslovalnico pa bi z malo denarja lahko preuredili v igrišče za mini golf.

D. Dolenc

Odvoz smeti po starem

Tržič — Izvršni svet tržiške občinske skupščine je na zadnji seji v petek, 23. septembra, ponovno razpravljal o delegatskem vprašanju delegacije krajevne skupnosti Podljubelj glede cene odvoza smeti oziroma odpadkov iz te krajevne skupnosti. Izvršni svet se z odgovorom Komunalnega podjetja Tržič ni strinjal že na predzadnji seji. Zdaj so se s Komunalnim podjetjem Tržič dogovorili, da je smeti iz krajevnih skupnosti treba odvažati tako kot določa sprejeti odlok. Cena za odvoz smeti pa znaša 270 dinarjev za kubični meter.

A. Ž.

ŽELEZARNA HRANI SREDSTVA ZA JEKLARNO

Z izvozom v jeseniški občini niso zadovoljni, manj pa so uvozili — Investicij premalo, tudi zato, ker železarna hrani sredstva za izgradnjo jeklarne na Beli

Jesenice — V jeseniški občini ugotavljajo, da z gospodarskimi rezultati ne morejo biti zadovoljni, saj odstopajo od planiranega družbenoekonomskega razvoja občine.

Tako je obseg industrijske proizvodnje v sedmih mesecih — te rezultate bodo obravnavali tudi kot zaključno razpravo za pripravo na 8. sejo CK ZKS — pod lanskim, prav tako tudi število gostov in nočitev v turizmu, kjer so planirali 2,5-odstotno povečanje.

Izvoz je manjši kot lani tudi na konvertibilno tržišče, kjer so planirali večji izvoz za 14 odstotkov Vendar pa je bil uvoz nižji, zato je njegovo pokrivanje z izvozojm še vedno zelo dobro — na konvertibilno tržišče kar 90-odstoten.

Tudi na področju zaposlovanja niso uresničili nalog. Planirali so 0,5-odstotno rast zaposlenosti — v gospodarstvu 0,6 odstotkov, v negospodarstvu pa nič — saj se zaposlenost znižuje, medtem ko je število zaposlenih v prvih šestih mesecih v negospodarstvu celo višje od lani, kar je prav tako v nasprotju s planom.

Investicije v osnovna sredstva, ki obsegajo le 10,6 odstotka družbenega proizvoda in le 38 odstotkov obvezne amortizacije, so prenizke čeprav je eden izmed osnovnih razlogov v tem, da Železarna Jesenice hrani sredstva za izgradnjo nove jeklarne. Ne glede na to pa tudi investicije izven železarne niso bile takšne, kot so bile planirane, kar je ena od najhujših ovir za preusmeritev jeseniškega gospodarstva. Naložbe, ki so v teku, pa niso takšne, da bi imele prednost, tako da v strukturi financiranja raste delež lastnih sredstev, pada pa delež bančnih kreditov.

Toda finančni rezultati so zaradi višjih cen in storitev dobri in tako je družbeni proizvod porasel za 36 odstotkov, dohodek za 35 odstotkov, čisti dohodek za 33 odstotkov. Porabljena sredstva so naraščala počasneje od celotnega prihodka, kar je prispevalo k višjemu dohodku gospodarstva. Vse oblike porabe so bile v začrtanih okvirih, čeprav je 9 temeljnih organizacij poslovalo z izgubo. Izguba znaša 220 milijonov dinarjev, ocenjujejo pa, da bodo do konca leta majhne.

Rezultati jeseniškega gospodarstva bodo do konca leta nekoliko boljši, vendar povečanja vseh oblik porabe ne bo. Gospodarstvo najbrž ne bo uresničilo vseh nalog, do konca leta pa je treba storiti vse, da bi se planom približali.

D. Sedej

14. srečanje turističnih delavcev Gorenjske

Turizem je gospodarska panoga

BOHINJ — Turistični delavci z Gorenjske so se v soboto, 24. septembra zbrali na tradicionalnem štirinajstem srečanju v Bohinju, pregledali enoletno delo, izmenjali izkušnje z namenom, da bi bila turistična ponudba na Gorenjskem čim boljša in da bi turizem kot gospodarska veja, čim več prispeval za nadaljno rast in razvoj samoupravne socialistične skupnosti.

V pozdravu je predsednik izvršnega sveta SO Radovljica **Janez Smole** dejal, da so prve ocene letošnje sezone ugodne: dejavnost in ponudba je bila bolj dosledno izpeljana, več turistov je bilo, gostje so odhajali zadovoljni in se bodo prav gotovo tudi radi vračali.

Na Gorenjskem deluje preko štirideset turističnih društev, ki imajo preko deset tisoč članov. **Predsednik Gorenjske turistične zveze Zvone Teržan** je dejal, da so izhodišča in podlaga za delo Zakon o društvih, stališča in usmeritve RK SZDL o delu v društvih in družbenih organizacijah sprejete aprila 1981 in stališča in smernice predsedstva RK SZDL o stanju in razvoju turizma od marca 1983, kakor tudi sklepi 2. redne seje skupščine GTZ.

Predsedstvo RK SZDL je marca letos tudi sklenilo, da bodo v pripravah za turistično sezono prihodnje leto, že jeseni izpeljali široko razpravo o tej problematiki v celotni organiziranosti od krajevnih konferenc do republiške konference SZDL. Dejavno se mora vključiti v razpravo, ki naj zagotovi enotnost akcij v turističnih krajih, občini, Gorenjskem itd. Tudi redna seja skupščine TZ Slovenije je pokazala enotnost stališč glede nenadomestljive vloge in pomena turistične društvene organizacije. Prvi vidnejši rezultat prejšnjih usklajevalnih razprav in sklepov je ustanovitev centra za turistično propagando Slovenije, ki ima svoje prostore pri TZ v Ljubljani. Med ustanovitelji so združenja v okviru Gospodarske zbornice in sicer gostinstvo in turizem, trgovina, zveza obrtnih združenj, zadružna zveza. S tem se končuje obdobje nejasnosti, neorganizirane in zato slabe propagande. Resnejše začetke dogovarjanja o skupni propagandi in prodaji turističnih zmogljivosti imamo že tudi na Gorenjskem. Premagali smo krizno stanje naše organiziranosti, napredek je sestavni del celotnega družbenega odnosa do turizma kot pomembne gospodarske veje. To je tudi osnova za uresničevanje stabilizacijskega programa od najmanjšega kraja, delovne organizacije, društva do federacije.« Takšna spoznanja že dajajo prve uspešne rezultate v številnih krajih, kjer delujejo turistična društva. V okviru krajevnih skupnosti v Kranjski gori, na Bledu in Bohinju potekajo skupne akcije društvenih in delovnih organizacij, viden organizacijski in delovni napredek se kaže v številnih društvih: TD Jezersko, TD Podljubelj, TD Begunje, TD Kokrica, TD Žiri ipd. S svojim delom se že potrjuje TD Tržič, ki je bilo ustanovljeno ponovno na pobudo OK SZDL Tržič. Zvone Teržan je poudaril, da je potrebno, da bodo v občini Tržič ustanovljena še nova društva.

»To je delovni izziv za druge OK SZDL, ki imajo še območja ali krajevne skupnosti. Organizacijska spodbuda za ustanavljanje turističnih društev naj bi bila ustrezna sekcija pri krajevni konferenci SZDL, ki bi delovala, dokler ni ustanovljeno turistično društvo.«

»Kriza v svetu nam ne prizanaša in boj za našo stabilizacijo bo dolgotrajen in neizprosen. Prav zato moramo v turizmu, še posebno na Gorenjskem iskati ekonomski interes v najširšem pomenu. Pomembna naloga je dosledno izvajanje Družbenega dogovora o namenski uporabi denarja od turistične takse, in vključiti mlade ljudi v organe gorenjske turistične organizacije«, je končal Zvone Teržan. Komisija za urejanje okolja je uveljavila novost v tekmovanju med kraji, ki jih je razdelila po sorodnosti v tri skupine. Prva mesta so osvojila turistična društva **Lesce** (TD najbolj razvitih krajev), **Radovljica** (TD v mestih in krajih z dolgoletno tradicijo), **Kokrica** (TD v znanih turističnih okoljih), **Šenčur** (ostala TD), izven konkurence pa je pokal prejelo **TD Bled**. Komisija za turistični podmladek uspešno uvaja nove metode in vsebino dela. Na razstavi v avli kulturnega doma Joža Ažman v Bohinjski Bistrici so bili predstavljeni spominki, likovna dela. Priznanja za literarne prispevke na temo »Naš kraj, njegove lepote, znamenitosti in posebnosti« so prejeli **podmladki osnovnih šol Josip Plemelj Bled, Lucijan Seljak Kranj, heroja Grajzerja Tržič**; priznanja za likovna dela **podmladki osnovnih šol Tone Čufar Jesenice, Simon Jenko Kranj, Stane Žagar Lipnica, 16. december Mojstrana in Likovni center iz Kranja**; medtem, ko so se v izdelavi spominkov najbolje izkazali učenci **osnovnih šol Matija Valjavec Preddvor, Franc Saleški Finžgar Lesce, Peter Kavčič Škofja Loka in Janez Mencinger iz Bohinjske Bistrice.** S pomočjo OTZ in TD bo aktiviranih čim več turističnih podmladkov na šolah in pri Turističnih društvih. Tak podmladek deluje pri TD Naklo, mladinski odsek pa tudi pri TD Preddvor. Skupaj z Zavodom za šolstvo v Kranju je bila dana pobuda za postopno uvajanje fakultativnega predmeta »turizem« v osnovnih šolah za učence 6., 7. in 8. razredov.

V nadaljevanju so predstavniki letošnjega organizatorja TD Bohinjjezero in TD Bohinjska Bistrica, predstavili razvoj krajev in društev od zadnjega srečanja leta 1975, v kulturnem programu pa so sodelovali člani folklorne skupine DPD Svoboda Bohinjska Bistrica in pevski zbor osnovne šole Janez Mencinger iz Bohinjske Bistrice. Predstavljeno je bilo smučišče Kobla z napravami in novo restavracijo, muzej Tomaža Godca, turistični delavci pa so se nato srečali še na družabnem večeru.

D. PAPLER

Jože Pavlin

Pred nedavnim smo se poslovili od Jožeta PAVLINA, marljivega planinskega delavca, graditelja koč v Karavankah in Julijcih ter častnega člana Planinskega društva v Radovljici.

Težko je opisati vse vrline ljubitelja gora, ki jim je bil zvest šestdeset let. Član PD Radovljica je postal 1926. leta. Planine so ga osvojile na mah. Ko se je učil v Ljubljani za mizarja, je s prijatelji hodil konec vsakega tedna domov na Gorenjsko in pil prelesti gorskega sveta. Društvo ga je v svoje delo pritegnilo 1938. leta, ko je postal pomočnik gospodarja Roblekovega doma na Begunjščici. Opravljal je organizacijske naloge in drugo pri gradnji postojanke. Po osvoboditvi domovine se je z vso vnemo lotil obnove požganih koč. Kmalu je bil obnovljen Roblekov dom, višek gradbene dejavnosti pa je bila izgradnja Pogačnikovega doma na Kriških podih. Prav Jože Pavlin je s sodelavci določil, da bo ostal novi dom na Grivi nad Trento, stičišču potov z Vršiča pa iz Vrat in Trente.

Začetki gradnje so bili težavni, ves material so Trentarji prenesli iz doline na ramah. Jože je s svojim neomajnim optimizmom in vztrajnim prepričevanjem izglajeval spore in dosegel, da je bil dom 1951. leta končno dograjen. Zaljubljen je bil v Kriške pode; bedel je nad kočo, kot bi bil to njegov lastni dom. Pomoči ni odrekel tudi 1972. leta, ko smo dom povečevali. Ne bom pozabil avgustovskega dne, ko je prvič pritekla voda v dom iz Zgornjega Kriškega jezera; z iskrivimi očmi nam je nalival v kozarce čisto jezersko vodo. Zadnja leta se je zelo zanimal za izgradnjo tovorne žičnice na Pode in nam še vedno pomagal z nasveti.

V znak zahvale za dolgoletno prostovoljno delo ga je društvo 1977. leta imenovalo za častnega člana. Jože Pavlin je to zaslužil že zaradi mnogih ur, ki jih je prebil v gorah za blaginjo slovenskega planinstva. Planinska zveza Slovenije ga je 1969. leta odlikovala z zlatim znakom, družba pa se mu je oddolžila z redom dela s srebrnimi žarki.

Izgubili smo skromnega, a velikega planinca. Na Begunjščici pod Stolom in na Podih ostajajo trajni spomeniki, kamor je vzidal svoje znanje in marljivost. Spominjali se ga bomo tudi na planinskih poteh!

Janez Pretnar

Predoslje — Konec preteklega tedna so pri Kulturnem domu v Predosljah delavci PTT podjetja začeli kopati jarek za telefonski kabel. V Predosljah čaka na telefon okoli 100 naročnikov. — Foto: L. M.

Krajevni praznik v Predosljah

Krajani Predoselj so vedno pripravljeni tudi iz lastnega žepa primakniti za urejanje skupnih zadev

Predoslje — Konec preteklega tedna so se v krajevni skupnosti Predoslje že začele prireditve — večinoma športne — ob krajevnem prazniku. Tudi ta teden se bodo nadaljevala športna tekmovanja v namiznem tenisu, kolesarjenju, šahu, streljanju z zračno puško in odbojki. Konec tega tedna, v petek in soboto, se bodo v gasilskih veščinah pomerili tudi pionirji in člani. Praznovanja se bodo v soboto zaključila s slavnostno sejo sveta krajevne skupnosti, na kateri bodo tokrat prvič prizadevnim krajanom in nekaterim delovnim organizacijam, ki so pomagale pri napeljavi telefona na Suho, podelili pismena priznanja, prav tako pa tudi krajevni skupnosti Visoko za uspešno sodelovanje. Ob tej priložnosti bo dobila priznanje tudi Strelska družina Franca Mraka, ki letos praznuje svojo 30-letnico ustanovitve. Proslave ob krajevnem prazniku Predoselj pa bo v nedeljo, 2. oktobra, ob 11. uri pred spomenikom na Suhi. V kulturnem programu bodo sodelovali pevci in recitatorji DPD Svobode iz Predoselj.

Čeprav z veliko zamudo, vendar pa kot nalašč za uvod k praznovanju krajevnega praznika, so konec preteklega tedna delavci kranjskega PTT začeli kopati jarke za telefonski kabel v Predosljah. Konec prejšnjega tedna so na Visokem že slovesno izročili namenu novo telefonsko centralo, na katero se bodo priključili tudi telefoni v Predosljah in na Suhi. Izkop in polaganje kabla na Suhi stá že mimo, pri tem pa kaže še posebej omeniti velik delež prostovoljnega dela krajanov ter finančne prispevke tako krajanov kot tudi finančno pomoč Zavarovalnice Triglav in KZ Sloge.

Čeprav še vedno zbirajo s samoprispevkom krajanov denar za popravilo oziroma adaptacijo obeh gostinskih domov v Predosljah in na Suhi ter za prispevek k bodoči ureditvi in posodobitvi trgovine v Predosljah, pa so krajani odprtih rok tudi, kadar gre za urejanje manjših, a nič manj pomembnih krajevnih zadev. Tako so letos ob sredstvih krajevne skupnosti krajani zbrali tudi denar za ureditev mrliške vežice. Medtem ko so opremo že kupili in vežico primerno uredili, pa je ostalo še nekaj del, predvsem prizidek in nastrešje, obnoviti bo treba tudi del dotrajanega pokopališkega zidu.

Krajani južnega dela Predoselj so letos zbirali prispevke tudi za odvod meteornih voda, saj bo treba urediti kanal, dolg okoli 600 metrov, do Kokre. Razen tega, da se pripravljajo na adaptacijo obeh gasilskih domov, z deli naj bi pričeli že prihodnje leto, leto, pa v Predosljah ne pozabljajo tudi na izboljševanje pogojev za kulturno in športno življenje krajanov. V začetku septembra so postavili v kulturni dom mizo za namizni tenis za rekreacijo krajanov, lotili pa so se tudi že urejanja prostora ob kulturnem domu, kjer imajo v načrtu park v spomin na Tita in tudi nekaj športnih igrišč.

I. M.

Bitka za manjšo izgubo

Slovenskemu elektrogospodarstvu grozi ob koncu leta 7,5 milijard dinarjev izgube, zato sedaj teče bitka, da bi bila čim manjša — Z notranjimi ukrepi bodo prihranili 567 milijonov dinarjev, kar predstavlja le 7,6 odstotkov pričakovane izgube — Podražitev električne energije s 1. oktobrom bi prinesla okoli 2 milijarde dinarjev — Ob takšni podobi bi izguba znašala okoli 4,5 milijarde dinarjev, kar je 500 milijonov več, kot bodo znašala polovična sredstva amortizacije

Slovenskemu elektrogospodarstvu grozi ob koncu letošnjega leta izguba v višini 7,5 milijard dinarjev. Delavski svet je ob sprejemanju programa ukrepov za odpravo vzrokov izgube pozval vse delavce temeljnih in delovnih organizacij slovenskega elektrogospodarstva, da prispevajo k zmanjšanju izgube. Pri tem je kritično izzvenela ugotovitev, da so v preteklih letih podobne programe dokaj resno uresničevali, napol izpolnjene ali neuresničene pa so ostajale naloge, ki so bile širše družbeno zastavljene in torej predvsem odvisne od dejavnikov izven elektrogospodarstva.

Tudi letošnji program računa na sodelovanje nekaterih zunanjih subjektov, seveda pa bodo lažje uresničljive naloge, ki takorekoč sodijo med stalna prizadevanja rudarjev in drugih delavcev elektrogospodarstva. V proizvodnji so to napori za doseganje načrtovanih količin premoga in električne energije. Pri polni izkoriščenosti zmogljivosti so poleg posegov v notranjo organizacijo dela redno pomembna tudi vzdrževalna dela, hitro odpravljanje okvar in vestno ter v najkrajšem času opravljeni remonti.

Na področju ekonomsko finančnega poslovanja gre za ukrepe za racionalno investicijsko vzdrževanje, za gospodarsko trošenje investicijskih sredstev, zmanjšanje materialnih stroškov, boljšo izrabo delovnega časa, spodbujanje racionalizacij in inovacij, izrabo dobrih finančnih učinkov stranske dejavnosti in nenazadnje tudi dohodkovna solidarnost vseh organizacij. Dopolnjujejo jih tudi vsakodnevni napori za preprečevanje kritične nelikvidnosti.

Seštevek vseh teh prizadevanj bi premogovnikih do konca leta prinesel 198 milijonov dinarjev, v drugih organizacijah elektrogospodarstva pa 369 milijonov dinarjev. Skupni znesek 567 milijonov dinarjev predstavlja le za 7,6 odstotkov manjšo izgubo od pričakovane.

Notranjim ukrepom na rob je delavski svet dal nekaj novih pobudnikov. Pomembna je ugotovitev, da se učinki teh ukrepov ne bodo pokazali le letos, temveč so nekateri tudi trajni. Omeniti velja opredelitev, da združevanje amortizacije ne bi smelo biti preveč okrnjeno, zamisel, da bi preučili komplementarnost elektroenergetskih sistemov Slovenije ter Bosne in Hercegovine in iz tega izvlekli vzajemne koristi, da bi uspešneje reševali odprta dohodkovna vprašanja jedrske elektrarne Krško, da bi nelikvidnost omilili z združevanjo vseh razpoložljivih finančnih sredstev, seveda ob trdnem jamstvu, da bodo brezpogojno vrnjena.

Kolikor toliko zanesljivo računamo tudi, da bo pričakovano izgubo zmanjšala podražitev električne energije. Do konca leta podražitev ne bo dala več kot 2,8 milijarde dinarjev. Če bi električno energijo podražili s 1. oktobrom, bi prinesla okoli 2 milijardi dinarjev več.

S tem, da bi iz cene za kilovatno uro prenehali izločati sredstva za razširjeno reprodukcijo, se niso strinjali. Da bi zmanjšali minimalne stopnje amortizacije ali prispevke in davke iz dohodka, bi morali najprej spremeniti zakone.

Ob takšni podobi bo ob koncu leta še vedno okoli 4,5 milijarde dinarjev izgube. To bo za okoli 500 milijonov dinarjev več, kot bodo v vseh organizacijah elektrogospodarstva znašala polovična sredstva amortizacije, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za problematično pokritje izgube.

Plačana naročnina — pogoj za redno prejemanje Glasa

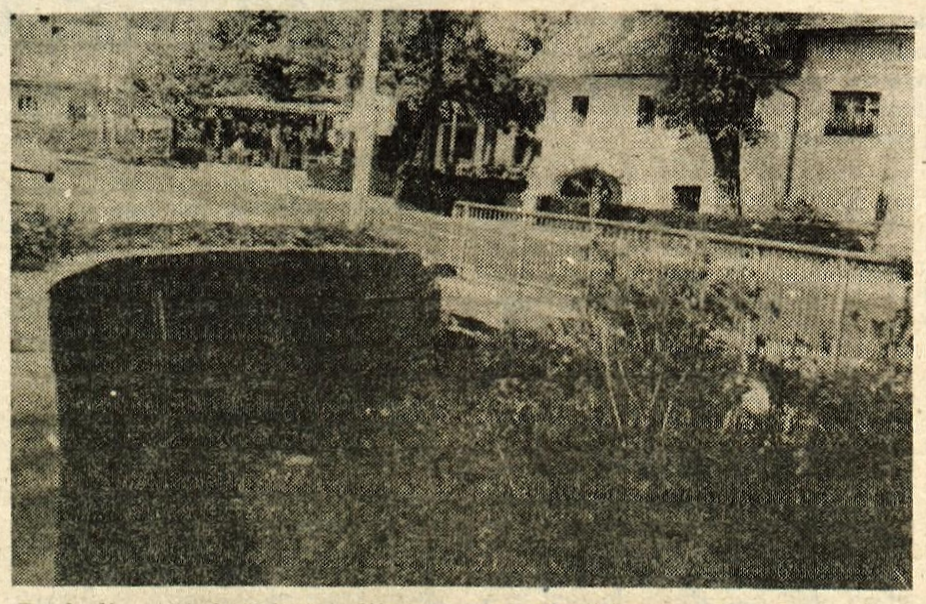

Predoslje — *Medtem ko je julija in avgusta Belca še tekla skozi Predoslje, se je njena struga napolnila z vodo v tem mesecu le dvakrat ali trikrat. Vse druge dni se kaže dno struge in le tu in tam kakšna smrdeča luža. Vanjo je namreč napeljana kanalizacija, ki odpadne vode ob normalnem vodostaju odnaša v Kokro, ob suši pa seveda suha struga zaudarja. Letošnja suša je očitno zmanjšala izvire vode, ki dotekajo v Belco. Le-ta ni samo glavni kanal za Predoslje, pač pa tudi zaloga požarne vode, saj v tem kraju nimajo še niti enega požarnega bazena. Krajevna skupnost si prizadeva vodostaj Belce urejati v sodelovanju s Protokolom Brdo, s katerim imajo tudi samoupravni sporazumi, toda očitno se brez večjega jesenskega deževja smrdeča struga Belce ne bo zares napolnila. — Foto: L. M.*

Kaj bo novega v kranjskem gledališču

Aktualne so tudi predstave »izven«

Zanimanje občinstva za izvenabonmajske predstave ni zadovoljeno — Kopica »bivših« igralcev kranjskega gledališča na ljubljanski igralski akademiji — O tistem, kar naj bi bilo, naj odloča svobodna menjava dela

Že nekaj preteklih let Prešernovo gledališče ugotavlja, da je zanimanje občinstva večje od tiste minimalne gledališke ponudbe, ki jo prek svojih osnovnih programov ter gostovanj različnih ansamblov ter skupin omogoča kranjska gledališka hiša. Takoj je ob tej ugotovitvi treba zapisati dejstvo, da je kranjska gledališka ponudba (ne smemo pozabiti na Teden slovenske drame) med najbolj pestrimi v Sloveniji. Toda kljub temu se je prek anket, ki so bile izvedene v gledališču, jasno izrisala želja občinstva po predstavah izven abonmaja ter po večji kvaliteti. Vsekakor so te v anketi zapisane želje samo dokaz občinstva, da si želi nenehne gledališke ustvarjalnosti. Redke kvalitetne predstave izven dokazujejo, da ni nevarnosti, da bi bila gledališka dvorana prazna. O širši gledališki ponudbi so v gledališču premišljali že pred leti, na vidiku so bili nočni gledališki programi... Toda glede na to, da je v nevarnosti celo osnovni program, o kakšni pestritvi programa ne bi smeli niti razmišljati. Seveda je posredi denar . . . Nemalokrat se pri izražanju novih (gledaliških) kulturnih potreb vse skupaj odpravi s kritico o menda vsemogočni svobodni menjavi dela, ki pa je na papirju. In karavana kulturnih dogodkov gre naprej. Čez leto dni pa se tarnanje obnovi . . .

Kljub skrajno nestimulativnim časom (seveda v smislu financ) pa se za kulturo le najde svetla točka, ki razsvetli prislovično potrtost. V treh različnih letnikih ljubljanske Akademije za gledališče, radio, film in televizijo trenutno študira kar sedem bivših članov kranjskega gledališkega ansambla. Vsekakor izjemen kulturni dogodek, ki pa bi se seveda moral rezultirati v delu kranjskega gledališča v prihodnjih letih. Vsi ti talenti so svoj ustvarjalni razvoj začeli v Prešernovem gledališču in če se ne bodo vrnili v kranjsko gledališče, bodo pač izgubljeni. Nič hudega, gotovo ne bodo ne prvi ne zadnji. Skoraj gotovo pa je, da se bodo na kranjske odrske deske (če čez leta ne bodo že trske) vračali kot člani različnih slovenskih ansamblov, torej kot gostje. V Kranju namreč ne kaže, da bi dobili zaposlitev, štipendij ni (samo ena študentka ima štipendijo Titovega sklada, sicer pa je štipendiranje znotraj kranjske kulture enačba s številnimi neznankami). Kaj torej preostaja bivšemu kranjskemu igralcu? Za sedaj samo to, da se igralsko udinja zastonj (seveda v Kranju). Toda optimizem se počasi umika pesimizmu.

Prešernovo gledališče je kljub vsem »težavam« v letošnji program uvrstilo projekt s študenti AGRFT. Z njimi želi pripraviti predstavo, ki bi delno nadomeščala kranjske predstave »izven«. Vsekakor naj bi šlo v vseh pogledih za provokativno uprizoritev. Tekst še ni definitivno izbran (odvisno od zasedbe), predlagana in okvirno potrjena pa je komedija Frančka Rudolfa VROČA LJUBEZEN, ki bi bila krstno uprizorjena. Upajmo, da bo projekt uresničen.

Na koncu še odgovor na začetno vprašanje: kaj bo novega? V celotnem repertoarju so okvirno kar tri krstne uprizoritve, prva predstavitev srbske dramatike, nova in sveža pa naj bi bila seveda vsaka uprizoritev. Smelost in provokativnost gledališču ne sme biti tuja. Cilji kranjskega gledališča so visoko zastavljeni.

M. L.

Priljubljena Čudežna polja

Kranj — »Radi igramo na Gorenjskem. Poslušalstvo se odziva na našo glasbo in to ustvarja prijetno razpoloženje,« poudarjajo člani znane mariborske skupine Čudežna polja – Slavko Kovačič (bas), Gorazd Elvič (kitara), Danilo Karba (bobni), Rudi Jazbec (kitara) in Zdravko Zagorac (klaviature). Pred nedavnim so se predstavili večernim obiskovalcem zabaviščnega prostora na Gorenjskem sejmu in tako kot vedno navdušili številne mlade.

Skupina si je nadela ime po zbirki ameriških novel avtorja Lengsona Firdgesa. Sprva je igrala komercialno glasbo. V teh letih je posnela tri male plošče — uspešnico Solze, pred 11 leti drugo najbolj popularno pesem na lestvicah Stopa in dobitnico štirih srebrnih »M« tednika Mladine, Heja, heja, hej in ploščo Takšni pjebi z zmagovalno pesmijo Vesele jeseni. V prvih petih letih so bila Čudežna polja v vrhu slovenske pop glasbe, posnela so več televizijskih oddaj in imela preko tisoč koncertov. S prodorom disco glasbe so postali hotelski ansambel in v tem času so si prislužili tudi denar za novo opremo in ozvočenje.

Ko so se po povratku iz JLA člani spet zbrali, so pričeli posnemati glasbo šestdesetih let — rock n' roll. Smrt slavnega Johna Lenonna jih je spodbudila, da so posegli po glasbi Beatlesov. Ob tem so ustvarjali tudi lastne skladbe, v katerih je čutiti močan vpliv glasbe izpred dveh desetletij.

Pred dvema letoma je skupina zmagala na rock festivalu v avstrijskem Gradcu. Lani je nastopila na Dnevih slovenske zabavne glasbe v Ljubljani s pesmijo Edvina Fliserja Boogie dama. Na festivalu Melodije morja in sonca v Portorožu je s skladbo Spomin je ostal namesto rož postala najboljši debitant. S pesmijo Ljubo doma, kdor ga ima so se letos uvrstili v sklepno radijsko oddajo Prisluhnite — izberite in osvojili prvo mesto. Z »Melodijo z drugega LP-ja« pa so zasedli drugo mesto na zabavno-glasbeni prireditvi Ljubljana 83.

Zdaj potujejo Čudežna polja po slovenskih mestih in vaseh in navdušujejo mlade s starimi in novimi skladbami šestdesetih let, z Beatles show programom in navsezadnje tudi s štirimi različnimi načini oblačenja.

D. Papler

NOVINČEVE KRAJINE V TRŽIČU

V tržiškem razstavišču v paviljonu NOB te dni razstavlja 14 akrilov in eno olje akademski slikar Franc Novinc iz Godešiča pri Škofji Loki. Tako se tržiško likovno občinstvo po točno petih letih ponovno srečuje s tem zanimivim imenom naše takoimenovane »nove krajine«.

Razstava je v marsičem prav zgleden primer nekega razvoja v dojemanju fenomena, ki že od nekdaj izziva likovne ustvarjalce. Pozornim obiskovalcem, ki se še spominjajo razstave Franca Novinca pred petimi leti, je gotovo ostala tedanja predstavitev v spominu kot sveže gledanje na krajino sorške ravnine, kjer se je Novinc osredotočil na sveže zorana polja, tu in tam posejana s kupi hlevskega gnoja (»kako čudovit gnoj«, je vzkliknila tedaj obiskovalka), nad njimi pa se spreletavajo tiste značilne novinčevske vrane in posedajo med brazde, brskajoč za hrano. Novinc pa ne bi bil Novinc, če ne bi že tedaj namignil na nove prijeme v odslikavanju krajine in tako je vključil v izbor slik tudi delo, ki prikazuje obpotno mlako s plavajočim in sukajočim se jesenskim listjem. Slutiti je bilo prehod v ploskovno barvno dojemanje krajine.

V pričujoči razstavi se je Novinc docela odpovedal krajini kot izključno razpoznavljivemu predmetu in se odrekel značilnim eksponentom (vranam, tkivu hlevskega gnoja in mastnim brazdam njiv). In zdaj, ko so torej odpadli domala vsi elementi razpoznavanja, je nosilno vlogo prevzela študija barvnih sorazmerij. Osvobojen klasičnih »pravil« dojemanja je Novinc zadihal s polnimi pljuči. Gozdna poseka je postala pravi naboj RDEČEGA tkiva, še bolj v to intenzivno barvno eksplozijo pa se usmerja cikel Ajda. Tudi tiste od prej znane mastne brazde so se zdaj svobodno prelile v modro-črno barvno študijo, tu in tam pretaknjeno z belimi, vijoličnimi in modrimi lisami. Ta mavričasti raster se je najbolj smelo izrazil v akrilu »Njiva II«.

Perspektiva, iz katere Novinc sedaj opazuje svojo sorško ravan, niha od ptičje (»Pristajanje«, »V bližini letališča«) do mikroskopsko drobnega opazovanja (že omenjeno delo »Njiva II«). Zdi se, da je slikarjevo oko postalo gibek in občutljiv objektiv, ki se suče od ene do druge skrajnosti, včasih s tako hitrostjo, da dobimo skoraj »zoom« posnetek (»Krajina I«, »Krajina II«).

Obisk pričujoče Novinčeve razstave terja od opazovalca nemajhno mero pripravljenosti, še posebej, ko se skuša poistovetiti z njegovim videnjem krajine.

Janez Šter

S knjižne police

Dva pozornosti vredna ponatisa

Zgovoren dokaz, da gre za eno tistih literarnih del, ki jim naklonjenost bralcev zagotavlja dolgo življenje, brez dvoma pomeni nedavni, že šesti ponatis romana **Gimnazijka Antona Ingoliča.** Od njegove prve objave je minilo že šestnajst let in kakor za vse svoje romane in povesti je Ingolič tudi za Gimnazijko snov nabral v vsakdanjem življenju. Ni je sicer zapisoval z notesom v rokah, vendar je problematiko temeljito obdelal, saj mu je bila zavoljo pedagoškega poklica dolgo vrsto let tudi najbližja. Zato ni naključje, da je to pripoved napisal šele ob koncu svojega poklicnega dela.

Zgornje pojasnilo najdemo na koncu letošnjega ponatisa, sam avtor pa je že pred leti to dopolnil z besedami, da razlog za to dejstvo tiči morda v posebni črti njegovega značaja — kot človek in pisatelj se je najrajši loteval še neznanega ali slabo znanega področja, da bi lahko za njegovo odkrivanje in poglabljanje vanj vložil čimveč truda in dela. Pisanje Gimnazijke je pomenilo tudi njegovo resnično slovo od poklica, ki ga je imel rad. Morda je v tem romanu prav zato več njegovega srca kot v drugih njegovih delih.

Franc Zadravec pa pravi, da je Ingolič šele v Gimnazijki zadel psihološko podobo mlade nezakonske matere in jo izoblikoval v čist epski lik.

Drug ponatis, ki ga je prav tako pripravila Mladinska knjiga, pa so **Butalci Frana Milčinskega.** Knjige bržčas ni potrebno posebej predstavljati, saj gre v slovenski literaturi zagotovo za edinstveno zbirko humorističnih črtic; velja pa omeniti, da gre v tem primeru za ponatis originalne izdaje iz leta 1949, ki jo je opremil in ilustriral France Podrekar.

Prebivalci Butal so ob domišljiji in iskrivem humorju Frana Milčinskega postali in ostali nesmrtni literarni junaki slovenske humoreske, ki je sicer imela pozneje še tu in tam kakšnega posnemovalca, a ravni Milčinskega ni bilo mogoče doseči, kaj šele preseči.

Oba ponatisa sta izšla v razmeroma visoki, glede na svojo kvaliteto in sloves pa nikakor ne tudi drzni nakladi deset oziroma petnajst tisoč izvodov.

Boris Bogataj

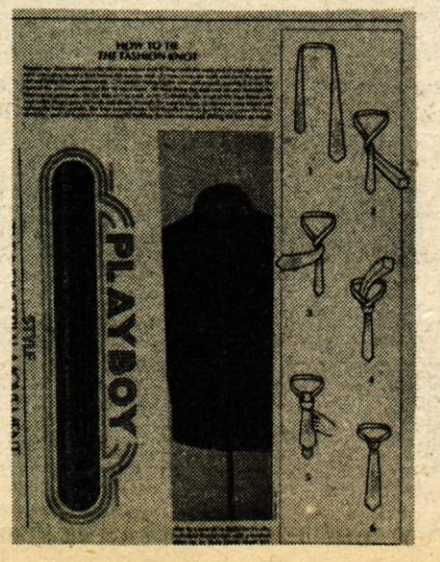

Jezikovno razsodišče (120)

»Jezikovno letovanje«

Tov. Alojz Štuhec, direktor tozda Trgovina ljubljanske Semenarne, je jezikovnemu razsodišču poslal naslednje razveseljivo pismo: »V prilogi Vam pošiljam semensko vrečico ‚421-RADIČ rdeči Verona' kot dokaz, da smo dali letos v promet nove vrečice z novim navodilom za sejanje. Tudi v bodoče se bomo trudili, da bodo navodila na naših vrečicah sestavljena jezikovno neoporečno.«

Lepa beseda lepo mesto najde, pravi naš pregovor. Žal nam je, da takega odziva ne doživimo pri svoji kritiki besedil s področja turizma. Na slab jezik turističnih ponudb smo že večkrat opozarjali, toda v glavnem zaman. Dopis, ki ga je od Brodokomerca z Reke prejel naš Tomos v Kopru in ga je ta odstopil jezikovnemu razsodišču, je klasičen primer docela neprimernega odnosa do slovenskega jezika. Napisan je sicer v nekakšni slovenščini, vendar je ta vsa preprežena z značilnostmi srbohrvaščine. Pri tem niti ne gre za tiskovne napake (kakršna je npr. **vižnja** namesto **vožnja**): veliko je srbohrvaškega glasovja v besedah, ki bi sicer lahko bile slovenske (**obkruža** namesto obkroža, **odlučil** namesto odločil, **detaljno** namesto detajlno, **blizina** namesto bližina); potem so tu glasovne hiperkorektnosti (**ponodba** namesto ponudba, **molžnost** namesto možnost); nadalje raba glasovno enakih besed, vendar s srbohrvaškim pomenom (**neodrejeno** namesto **nedoločeno**, **i** namesto **in**); naslednja slabost so srbohrvaške besede ali deli besed namesto slovenskih (**iznajmljujemo** namesto **sposojamo**, **vezivanje** namesto **privezovanje**); pa pravopisne napake (**ambijent** namesto ambient, **z pogoji** namesto **s** pogoji); itd., itd., med drugim tudi napačna stava naslonk (**za ugoden dopust nudimo vam** namesto **vam nudimo**).

Turistični organizatorji glede obveznosti do jezika ne morejo biti nobena izjema. Če jezika ne znaš, ga ne smeš uporabljati za javna obvestila. Saj ni tako težko najti posameznika ali ustanovo, ki bi srbohrvaško besedilo dostojno prevedla v slovenščino.

Morebitne predloge, kritike in opozorila v zvezi s slovenščino v javni rabi pošiljajte na naslov: JEZIKOVNO RAZSODIŠČE, Republiška konferenca SZDL Slovenije, Ljubljana, Komenskega 7.

S knjižne police

Pet Kondorjevih novitet

Knjižna zbirka Mladinske knjige KONDOR ima bogato in dolgo tradicijo. Namen njenih urednikov je predstaviti bralcu temeljna dela slovenske, jugoslovanskih in svetovne književnosti.

Če smo še pred kratkim pisali o jubileju zbirke — njeni dvestoti knjižici, moramo tokrat opozoriti na pet najnovejših knjig zbirke, ki so nam jih na nedavni tiskovni konferenci predstavili urednik zbirke Aleš Berger in posamezni avtorji oziroma prevajalci. Med predstavljenimi novostmi velja na prvem mestu omeniti knjigo **Matije Čopa Pisma in spisi,** ki v izboru dr. Janka Kosa in prevodih Janka Modra predstavlja doslej najobsežnejši izbor Čopovega pisanja. V knjigi so zbrani Čopovi najpomembnejši spisi, med njimi celotna Abecedna vojna, izbor pa odkriva Čopa tudi kot izvrstnega avtorja polemike.

Izbrano delo **Mirana Jarca** z naslovom **Vergerij** je po besedah avtorja izbora Bojana Štiha izšlo mnogo prepozno. Iz obširnega Jarčevega opusa je tako nastala nekakšna Jarčeva »čitanka«, kjer pa je žal — zaradi stiske s prostorom — odpadel izbor njegove esejistike. Kondor prinaša tudi nov prevod pesnitve **Gorski venec Petra Petrovića Njegoša,** saj se je izkazalo, da je starejši, Gradnikov prevod, nekoliko zastarel. Prevod Andreja Arka je sodoben, s poudarkom na govorljivem jeziku. Pravo študijo predstavljajo spremne opombe k pravzaprav slehernemu verzu te izjemne pesnitve. Enega glavnih predstavnikov italijanskega verizma **Giovannija Vergo** predstavlja izbor njegovih novel z naslovom **Rdečelasec Hudadlaka.**

Avtor izbora Srečko Fišer je na srečanju z novinarji poudaril, da se izbora ni lotil kot predstavitve Vergove literature kot dokumenta, marveč mu je šlo predvsem za avtohtonost literature.

Zadnja v nizu novosti Kondorja je knjiga z naslovom **Varujte me, mile zarje**, nekakšen literarni almanah sodobne poljske proze. Izbor je opravila Katarina Šalamun-Biedrzycka, knjiga pa vključuje štirinajst avtorjev poljskih prozaistov. Lahko bi torej rekli, da gre za pregled poljskega proznega snovanja v 20. stoletju.

Vse knjige je likovno in tehnično opremila Dunja Furlani, izšle pa so v nakladi po dva tisoč izvodov.

Boris Bogataj

Mednarodni teden etnoloških in ekoloških filmov

Filmi že izbrani

Za 1. mednarodni teden etnoloških in ekoloških filmov, ki bo v Kranju od 4. do 8. oktobra, so producenti iz 18 držav poslali kar 85 filmov. Interfilm kot organizator »tedna« si tako velikega odziva ni mogel predstavljati. Zato je imela selekcijska komisija veliko dela, ko je morala izbirati najboljše filme. Za tekmovalni program je izbrala 36 filmov, ki prihajajo iz 11 dežel, na primer Francije, Združenih držav Amerike, Kanade, Indije, Švedske in tako dalje . . . in seveda tudi iz Jugoslavije.

Med izbranimi filmi nekoliko prevladujejo tisti z ekološko tematiko. Obravnavajo pa probleme pitne vode, ohranjanja rodovitne zemlje, uporabo energetskih virov, nevarnosti nesmotrne uporabe jedrske energije. Posebno skupino predstavljajo filmi, ki se posvečajo nenavadnim in napol izumrlim ptičjim vrstam.

Med etnološkimi filmi je nekaj izjemno zanimivih, pripovedujejo pa o neznanih črnskih plemenih, navadah latinskoameriških Indijancev, Eskimov. Prav s pomočjo filmske kamere bomo spoznali njihovo nenavadno življenje, vsakdanje probleme, plemenske skupnosti, težave z iskanjem hrane in podobno.

Izbrani program filmov zagotavlja v Kranju v dneh od 4. do 8. oktobra zanimivo filmsko prireditev, ki je ne gre zamuditi.

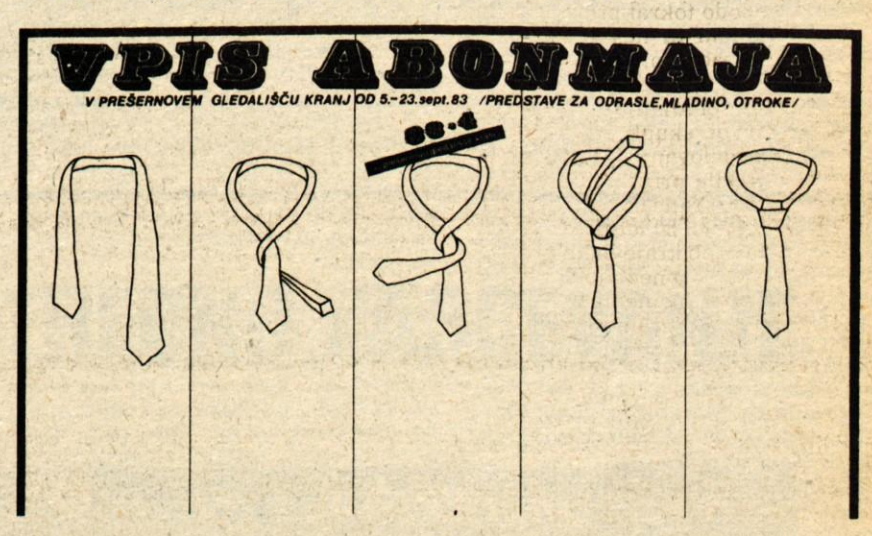

Playboyu pa res vse prav pride — *Pa pravijo, da pri nas ne pogruntamo nič novega, da vse preplonkamo. Že prav, da hodi Playboy k nam po lepotičke za svoje vzburljive strani. Toda, da uči modno zavezovati kravato s plakata kranjskega gledališča, to pa je že od sile. Kdo ve, kako pri tem strežejo avtorskim pravicam?*

Malo več strpnosti in razumevanja

Zaradi gradnje nove ceste so v Naklem preusmerili strugo hudournikov Dupeljščice in Lebince v eno samo — Težave pri odstopu nujnih zemljišč za ureditev struge — Če ne bo sporazuma, bodo v Naklem poplave še trikrat večje, kot so bile doslej

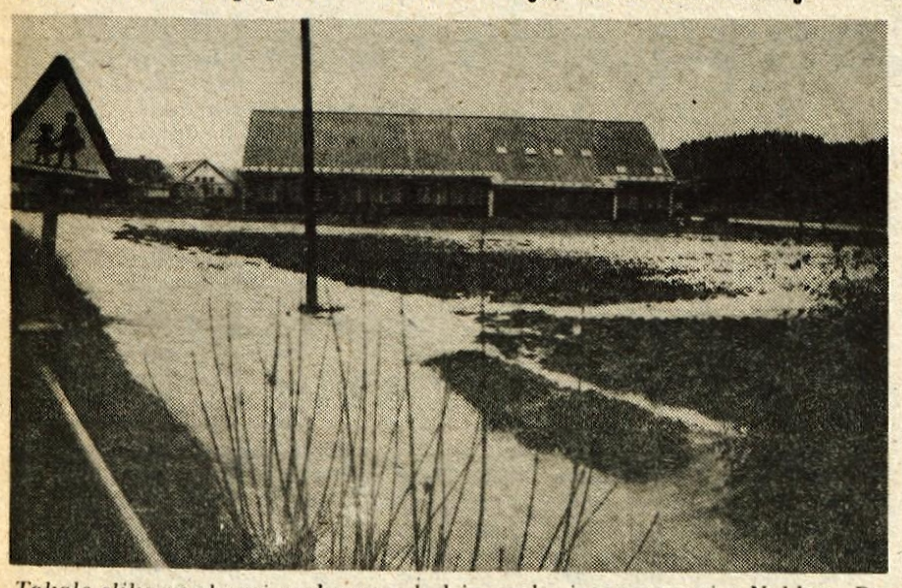

Takale slika se skoraj vsako spomlad in vsako jesen ponovi v Naklem. Poplavljena šola, poplavljene hiše, športna igrišča, travniki. Z novo strugo bi bili krajani rešeni teh tegob. Foto: J. Zaplotnik

Naklo pri Kranju — Spominjamo se hudih poplav, ki so ob vsakem večjem deževju jeseni in spomladi prizadevale Naklo. Točneje, krajane Malega Nakla, prav tam, kjer se zlivata Dupeljščica in Lebinca. Prva priteče po strugi od Strahinja, druga pa od Cegelnice, pod Štucljem pa se združita. Kadar je vode preveč v njunih strugah, poplavita travnike okrog šole, športna igrišča, vse hiše v tem koncu in še vse zemljišče v zgornjem delu, kjer so doslej Naklani imeli rezervat za ureditev dodatnih športnih igrišč. To zemljišče je sedaj oddanu kmetoma Ažmanu in Pavlinu, ki sta zaradi gradnje nove ceste skozi Naklo ob svoji zemljišči in Pavlin celo ob hišo in gospodarska poslopja. Nadomestno zemljišča sta oba prizadeta kmeta dobila prav na območju, kjer bo zdaj po novem speljana skupna struga Dupeljščice in Lebince.

Tu pa se vsa stvar zapleta. Na dolžini kakšnih 300 metrov bi morala oba kmeta od na novo pridobljenih zemljišč oddati še okrog 2000 kvadratnih metrov zemlje, da bi uredili novo, širšo in globljo strugo za oba združena hudournika. Dupeljščica bo pod Strahinjem zavila proti Cegelnici, namesto naravnost proti Naklu, se tam združila z Lebinco in oba hudournika bosta pritekla skozi Malo Naklo, tekla pod poliškim klancem, skozi Temnik in se v Struževem zlila v Savo. Graditelji ceste so skladno s svojimi deli sproti urejevali tudi novo strugo. Zanjo so se odločili in jo potrdili krajani Nakla. Tako je nova struga Dupeljščice že narejena ob strahinjski cesti do Cegelnice in »Pijanega« mostu. Zgrajen je tudi že propust pod novo cesto. Z druge strani pa je od Save gor že zgrajen in poglobljen kanal vse do magistralne ceste. Z deli bodo nadaljevali mimo športnih igrišč in po strugi Lebince. Tu pa se zatakne . . .

Oba kmeta nočeta nič slišati, da bi odstopila zemljo za novo strugo. Pravzaprav gre le za poglobitev in razširitev že obstoječe struge Lebince, ki tako ali tako že teče ob obeh zemljiščih, Pavlinovem in Ažmanovem.

Razumeti skušamo oba kmeta, saj sta zaradi gradnje nove ceste zares že hudo prizadeta. Izgubila sta svoje dobro obdelano zemljišče. Pavlin je moral pustiti celo hišo in gospodarska poslopja. To je zagotovo najhuje, kar se more zgoditi kmetu. In komaj pridobi novo zemljo, je že spet udarjen . .

Pa vendar je treba gledati na skupne interese. Oba hudournika bosta stekla po novi strugi, o tem ni dvoma. Toda, če struga ne bo urejena tudi vzdolž obeh zemljišč Ažmana in Pavlina, če bo tu zamašek, bosta poplavljeni najprej obe njuni zemljišči, zraven pa seveda šola, športni objekti in vse hiše v Malem Naklu, ki spadajo v to ogroženo področje. In še veliko huje bo, ker bo poplava zdaj vsaj trikrat večja kot prejšnja leta. Strokovnjaki zagotavljajo, da bodo z novo strugo, z dodatnimi ukrepi, kot je tudi predvideno dvignjeno zemljišče nad strugo, Naklanci enkrat za vselej rešeni pred poplavami. Kaj pa pomeni poplava, ve le tisti, ki jo je doživel. Enkrat doživeti poplavo je huje kot trikrat pogoreti, pravijo stari ljudje.

Problem je res težak. Tako za krajane kot za oba prizadeta kmeta. Vendar upajmo, da se bodo usedli za mizo in se še enkrat pametno pogovorili. Za vse bo tako bolje.

D. Dolenc

Na Bledu ustanovili društvo zeliščarjev

Bled — Na pobudo nekaterih občanov, ki se zanimajo za zdravilna zelišča, je bil 9. septembra na Bledu ustanovni sestanek društva zeliščarjev Bled. Novo ustanovljeno društvo so poimenovali »Alpska flora«. Ustanovitev sta podprla tudi koordinacijski odbor za društva in organizacije pri Občinski konferenci SZDL Radovljica.

Zaenkrat šteje društvo le 15 članov, vendar pričakujejo naglo povečanje članstva, kajti zanimanja za zelišča je med Gorenjci vedno več.

Temeljni cilj dejavnosti novoustanovljenega društva je združevanje vseh ljudi, ki se tako ali drugače zanimajo za zdravilna zelišča in gozdne sadeže, vključno gobarje. Društvo bo skrbelo za strokovno izobraževanje in usposabljanje mladine in odraslih pri gojenju, pridobivanju in pravilni uporabi zelišč in gozdnih sadežev. Prirejali bodo tudi razna poučna predavanja za vse občane ter organizirali strokovne tečaje za pridobivanje kvalifikacije zeliščarja. Povezovali se bodo tudi z zdravstvenimi delavci, ki naj bi jim dajali strokovna mnenja in nasvete s tega področja.

Da bi nabrana zdravilna zelišča našla pot tudi do kupca, ki se sam ne ukvarja s tem, potreboval bi jih pa, društvo že išče skupni jezik s trgovskim podjetjem Murko v Lescah, ki bi zanje uredilo primeren prodajni prostor. Zanimanja za nakup zdravilnih zelišč, posebno še, če bo zraven še dober strokovni nasvet, bo nedvomno dovolj.

Društvo zeliščarjev se bo povezalo tudi z Zavodom za šolstvo, da bi se dogovorili o primernih oblikah vzgoje in vključevanja mladih v dejavnost društva.

Na ustanovnem sestanku so za predsednika društva zeliščarjev »Alpska flora« izvolili magistra farmacije Iztoka Robiča.

Črtomir Zorec

POPOTNI UTRINKI

IZ KRAJEV NA PODROČJU ŠKOFJELOŠKE OBČINE

(35. zapis)

ŽELEZNIKI, KROPA, TRŽIČ IN BOROVLJE

Sorodnost vseh teh štirih krajev je že zdavnaj znana: to so kraji starega železarstva in ž njim povezanih obrti. Kraji s kar že običajnim preseljevanjem: delavec, ki nima korenin v zemlji, se lažje preseli iz kraja v kraj, pač s trebuhom za kruhom in tako so se Kroparji selili v Železnike ali pa v Borovlje, če jim doma ni bilo kaj prav. Ali pa Tržičani, Železnikarji in Boroveljčani prav tako.

Kot v pesmi o Lepi Vidi: če žerjavom dobro ni, se čez morje vzdignejo . . . No, Kroparjem ni bilo treba iti čez morje, le čez Dražgoško goro pa so že bili v Železnikih! Danes še zložneje: Kropa — Jamnik — Dražgoše — Rudno — Češnjica — Železniki. In niti ne peš, niti jahaje kot nekoč, danes kar z avtom po asfaltu . . .

No, še nekaj druži vse te štiri železarske kraje — pogrkovanje! Drugod te navade, razvade (ali celo odličnosti?) ne poznajo.

No, za šalo povem dve zgodbi. Fantiček z Jamnika (torej po kroparskih merilih »tujec«) je moral v šolo v Kropo. Da se ne bi preveč razlikoval od sošolcev, se je naučil pogrkovati, doma pa je govoril normalno, gladko. — Ko so na Dobravah (med Lipnico in Otočami) razpravljali, od kod dobiti vodo za njihov vodovod, so se ljudje uprli zamisli, da bi vodovod speljali iz Kroparice — češ, potem bomo pa še mi tako grdo govorili kot Kroparji!

Tudi nekateri ljudski običaji so vsem štirim krajem sorodni: obhod kolednikov za Novo leto, metanje luči v vodo na Gregorjevo in še in še. Šegavost, hudomušnost in nagajiva jezičnost pa ni značilnost samo teh štirih »mest«!

Statistike so dostikrat prav suhoparne, vendarle pa marsikaj povedo. Tako na primer, kako je v zadnjih sto letih upadalo število prebivalstva na področju Železnikov (današnji krajevni urad Železniki). Kar za celih tisoč prebivalcev manj šteje danes to ozemlje (leta 1869 je bilo domačinov 7426, danes jih je le še 6469). Železniki sami so imeli 1256 prebivalcev, danes jih je le še 1043! — Povečalo se je število prebivalcev na Češnjici, v Rudnem, Selcih, Studenem, Strmici, Jesenovcu — drugod pa je upadlo. Dražgoše, Martinj vrh, Lenart nad Lušo, Podporezen, Pozirno, Spodnja Luša, Sp. Sorica, Sp. Danje, Torka, Zabrdo, Zala (od 22 na 4!) in Zg. Danje najbolj; za tretjino do polovico manj imajo prebivalcev zdaj ti kraji. Čas tako ureja stvari . . .

Ali bodo kdaj prišle prostovoljne mladinske delovne brigade na pomoč osamelim hribovskim kmetijam? Mar ne zanemarjamo svojih visokogorskih trdnjavic, tako pomembnih za obrambo domovine, kadar bo v hudi stiski?

JURIJ PLAVEC IN ŽUPNIJA

Kdor pozna naše ljudi, vsaj nekoliko rejše, ve, kako jim je šlo na roko za lastne župnije. Tako sem že kar precej pisal o sporu med Rodinami in Breznico (šlo je le za premestitev župnijskega sedeža — in je še Janez Jalen pisal o teh sporih in užaljenosti domačinov). No, Železniki, imenitni gosposki Železniki, so bili do leta 1622 cerkveno podlistni kmečkim Selcam. To pa seveda ni bilo prav!

In zato se je vplivni Železnikar Jurij Plavec podal na pot v Videm k oglejskem patriarhu, da bi izposloval svojemu kraju samostojno župnijo. Po velikem trudu in številnih potih (najbrž tudi stroških?) je l. 1628 končno le dobil dovoljenje za ustanovitev lastne železnikarske župnije.

Po tradiciji se je moral Jurij Plavec (1595—1645), ko se je jahaje vračal iz Vidma, noseč pri sebi dragocno listino, skrivati v senčnih debrih in šele ponoči bresti po Sori, da bi ga izognil sovražnim Selčanom, ki so hoteli obdržati bogate Železnike v svoji sicer revni župniji.

Tako pripoveduje o svojem kraju zgodovinar Anton Koblar. Pravi pa tudi — skoraj preroško! — o bodočnosti Železnikov: »Morda bode kdo znal in hotel kak bogat rojak ali pa država porabiti izvrstne vodne sile in pridne roke Železnikarjev, in sezidati na tem kraju nove tovarne. O, da bi dobili dobri ljudje zopet potrebnega zaslužka, da bi se jim zvedrilo tužno lice!« — (Tako je Koblar pisal l. 1892, danes je njegova želja izpolnjena!)

ČAS VOJNE IN NOB

Kdor je pazljivo bral mogočno »Ukano« Toneta Svetine, je gotovo kar obstal ob opisu akcij drznih partizanskih oddelkov, ki so se s hribov vsuli v Železnike in se kar v ozkih trških ulicah med hišami spopadli z okupatorjevo vojaško posadko. — A bom kar citiral jedrnato poročilo:

Med okupacijo so bili Železniki z vsem srcem na strani partizanov. Nemci so trg krstili kar za Moskvo. Skoro vsaka hiša je imela koga pri partizanih. Med tržani ni bilo izdajalca. Mladinci so leta 1943 ustanovili organizacijo Rdeča roža, zbirali orožje in municijo, zažgali avto nemškega župana in oplenili nemški skvornjak.

Sledovi vojne so še marsikje vidni. V noči od 22. na 23. januarja 1944 je Prešernova brigada z Martinj vrha napadla trško nemško vojaško postojanko in se zagrizeno borila med hišami do jutra, ko je Nemcem prišla na pomoč močna okrepitev iz Škofje Loke. — Dne 21. novembra 1944 pa je Gradnikova brigada znova napadla Nemce v Železnikih. Po treh dneh hudih bojev je bil kraj osvobojen in vključen v že osvobojeno ozemlja, ki sta jih obvladovala IX. korpus in jeseniško-bohinjski odred. Omeniti velja, da je Gradnikovi brigadi pomagalo tudi topništvo IX. korpusa s partopi (pri partizanih izdelanih topovih, konstruiranih pod vodstvom Stjenke, poveljnikom orožarskih delavnic).

V ožinah nad Železniki (proti Zakmu logu) so imeli partizani stalno kurirske poti med Ratitovcem in Martinj vrhom, tu čez so prenašali tudi ranjence. Raztreseni grobovi po gozdovih obakraj dolinske ceste pričajo o številnih borbah, ki so se razplamtevale na teh nevarnih prehodih. (Po Fr. Planini)

Tem hudim dnem težkih prizadetnjenj, ki pa so kalile Železnikarje in jim vcepljale ponos in upanje v lepšo prihodnost, je v trajen spomin postavljen sodobno umetniško zasnovan kamnit pomnik sredi trga.

Žrtvam okupatorjevega terorja, talcem in padlim borcem je vklesan globoko zamišljen spominski napis:

Vsak izmed nas je klas,
za vas zorimo — kjerkoli
trohnimo.

SPOMINI NA STARE OBIČAJE

Anton Žerjav skrbno zapisuje vse, kar sliši o ljudeh in preteklih dogodkih iz Planine pod Golico — Stari običaji, ki so utonili v pozabo

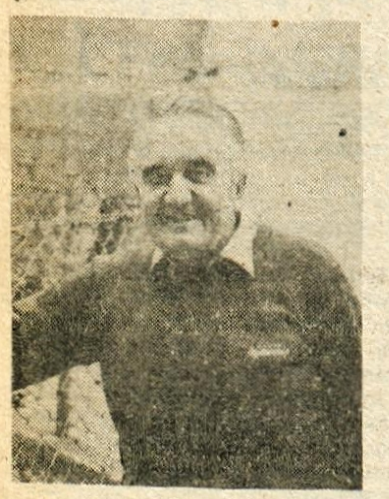

Jesenice — Veseli bi bili lahko, ko bi med nami živelo več tako vestnih in vnetih zbiralcev starega izročila, kot je 68-letni **Anton Žerjav** z Jesenic, ki že vrsto let nazorno opisuje prav vse, kar je slišal ali še vedno zve o življenju in delu v Planini pod Golico.

Anton Žerjav si vse zapiše, nato pa spravi v privlačno obliko. Do danes je zapisal kopico nenavadnih dogodkov, ki so se zgodili v Jeseniških rovtih. Žerjav je 45 let delal v jeseniški železarni, toda zgodovina, kot pravi, ga je vedno zanimala; že oče je imel z zgodovino veselje, sin ga je podedoval. Veliko mu je povedala zadnja priča, Marija Razinger iz Planine pod Golico, pa tudi drugi, predvsem starejši prebivalci.

Zanimivosti je veliko preveč, da bi jih tu nanizali. Za Jeseničane in prebivalce Planine bi bilo prav, ko bi našli način, kako bi Žerjavovo zbirko spominov izdali v primerni obliki.

Planina pod Golico je imela kar štiri imena: ko so bile še rovte, so ji Jeseničani pravili Rovte; bližina Jesenic je pridala Jeseniške Rovte; ko so postavili cerkev, se je imenovala Sv. Križ in zdaj je Planina pod Golico.

Po prvi svetovni vojni je tako kot v vsakem obmejnem kraju cvetelo tihotapstvo, seveda z vedno enimi in istimi vztrajnimi, nepoboljšljivimi tihotapci, ki so na veliko tovorili vžigalnike, kamenčke za vžigalnike, saharin. Živ je še spomin na tako zagrizenega tihotapca, ki je v besu celo umoril financarja na meji ter spomin na tihotapce iz Javorniških rovt, ki so v hudi zimi na meji zmrznili.

Veseli so bili stari običaji pa poročni obredi, šranganje, običaji pri košnji, »ofiranje« na travnikih za lepo vreme — veseli, a so žal kar prehitro utonili v pozabo. Mladi jih ne obujajo več, prav pa je, da so zapisani. In če so zapisani tako vestno, kot jih zapisuje Anton Žerjav, potem je še bolje.

V Planini pod Golico so že leta 1870 začeli igrati potujočo igro, predstavo po hišah. Bilo je štirinajst nastopajočih, vsi od kraja pa imenitni pevci. Igrali so jo seveda ob času kolin, bilo pa je razumljivo veliko zabave, smeha.

Posebnost Rovt so seveda narcise, ključavnice jim pravijo. A niso le posebnost Rovt, Anton Žerjav jih je videl cela polja pri Ogulinu. In zakaj ključavnice? Zato, ker ima narcisa veliko medu, a je cvet tako zaprt, da do njega čebela ne more priti. In prav je, da so zaščitene kot gorske rože, kajti bilo je obdobje, ko so jih cele koše vozili na ljubljansko tržnico in prodajali.

Anton Žerjav ima lepe in skrbno urejene zapiske, ki bi jih bilo zares vredno objaviti v brošuri . . .

D. Sedej

Naš pomenek

MATIJA KLINAR JE ŠE VEDNO DELAVEN . . .

Gorje — Matija Klinarja na gornjem Gorenjskem vsi poznajo, vsi mu pravijo Šrajev Matija. Ni gasilske ali planinške prireditve in ne akcije Rdečega križa, čebelarskega društva, da ga ne bi našli kot delavnega člana v vseh teh organizacijah. V prvih vrstah in pri njegovih — 85 letih!

V Podhom se je preselil takoj po prvi svetovni vojni; se ukvarjal z nakupovanjem in prevzemanjem lesa za lesnega trgovca Rekarja z Jesenic. Kraje je spoznal, ljudi tudi, radi so ga sprejeli medse in danes je v njegovem domu diplom po vseh stenah.

Pri gasilcih je že 36 let in vsa leta vodi tudi občinsko gasilsko zvezo. Izredno je ponosen na najvišje priznanje Kipec gasilca, priznanje gasilske zveze Slovenije, saj se s tem res ne more vsak pohvaliti.

Z vso dušo pa je tudi pri planincih. Že od leta 1954 je predsednik domačega planinskega društva v Gorjah, že skoraj tristokrat je bil na Triglavu, najraje se je povzpel iz Trente. Potrebno je bilo skrbeti za oskrbo koč na Doliču in Planiki, tudi zdaj, čeprav so že helikopterski prevozi. Klinar ima tudi obilo planinskih priznanj. Vesel je, da je v Gorjah veliko mladih in prizadevnih planincev.

In končno se ukvarja tudi s turizmom. Več kot petnajst let je bil predsednik domačega turističnega društva, ki ima na skrbi sotesko Vintgar, da bi bil prehod varen in udoben. Velikokrat so jo morali obnavljati, saj je bilo precej škode zaradi snega, plazov, povodnji.

Pred leti je obžaloval, da so v Gorjah zapustili pokljuške galerije. Te je zgradilo v medvojnem času planinsko društvo v Gorjah, vseh del pa se je lotil Janez Zalokar. A danes je tudi ta atrakcija obnovljena in že vabi goste.

Pa še pri Rdečem križu je aktiven, skrbel je za predavanja in podmladek, za kar si je prislužil častni znak. Veliko svoje aktivnosti je vložil tudi v delo čebelarske skupine.

Res je malo ljudi pri nas, ki pri teh letih pokažejo toliko volje in prizadevanja, ki se tako predajajo družbenemu življenju, skrbi za svoje okolje. Želeti je le, da bi dobil dobre naslednike, ki bodo njegovo delo nadaljevali, njemu pa želimo veliko zdravja.

Božo Benedik

Varčevanje — (časovno) sestavni del trajanja gradnje

Če bi se takoj, ko je to mogoče, odločili za namensko varčevanje, bi se kasneje izognili prenekateri nevšečnosti, predvsem pa si skrajšali čas za rešitev stanovanjskega problema — Namensko varčevanje pozna več oblik, katerih skupni cilj je razreševanje stanovanjskih težav. Dokaj utečeni sistem pa največkrat preslabo poznamo — Če izhajamo iz stališča, da dve leti (zaradi inflacije) izgublja varčevalec, vrsto let po tem pa ob vračanju posojila družba, potem se varčevanje v vsakem primeru izplača.

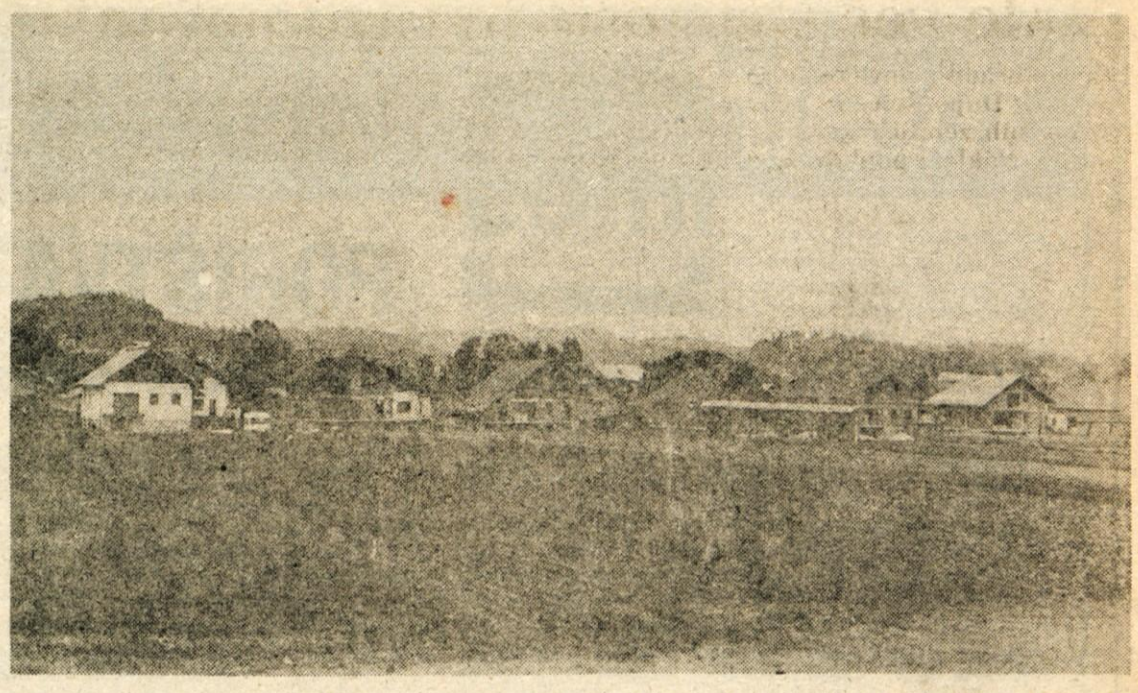

V avgustu v Glasu nismo pripravili posebne informacije za zasebne graditelje. Ocenjevali smo, da so te informacije predvsem namenjene bodočim graditeljem, le-ti pa so bili v drugi polovici julija in v avgustu več ali manj tu in tam na letnem dopustu. Tako bi se kaj lahko zgodilo, da bi jih ta informacija zgrešila. Vendar pa smo dobili nekaj vprašanj in mnenj, ki kažejo, da smo morda malce pogrešili. Vsi po vrsti so nam namreč priznavali, da so informacije, s katerimi smo začeli, koristne in jih po možnosti tudi naprej objavljamo redno enkrat mesečno.

Veseli nas, da je bil naš začetni namen — pomoč in seznanjanje graditeljev z vsem, s čimer se srečujejo pred in med gradnjo — pravilen. Zato si bomo še naprej prizadevali ob sodelovanju organizacij združenega dela, katerih dejavnost in proizvodnja je sorodna gradbeništvu, da vam bomo na štirih straneh posredovali čimbolj zanimive, aktualne in seveda popolne informacije. Seveda pa vas še naprej vabimo, da pri tem sodelujete in nam predlagate vprašanja, probleme in teme, ki naj bi jih obdelali. Vaša mnenja, pripombe, izkušnje, nasvete, vprašanja, predloge nam pošljite na Uredništvo Glasa, Moše Pijadeja 1, Kranj; s pripisom (GRADIMO)

V treh dosedanjih informacijah smo vas poskušali seznaniti s možnostmi in programi posameznih gorenjskih občin glede načrtovane zasebne gradnje. Takrat se je izkazalo, da je v posameznih gorenjskih občinah prostora za individualno gradnjo sorazmerno precej. V drugi informaciji smo vam potem predstavili postopek za pridobitev lokacijskega in gradbenega dovoljenja. Pri tem se je izkazalo, da imajo to stvar v posameznih občinah dokaj različno urejeno. V tretji, julijski, informaciji pa smo vam predstavili stanovanjsko zadrugo, njeno vlogo, pomen in prednosti, ki jih ima njen član pri gradnji. Čeprav je od prvih treh informacij minilo šele štiri mesece, smo vas dolžni seznaniti, da nekatere ugotovitve iz prejšnjih pravzaprav ne držijo več.

Tako je že prišlo do nekaterih sprememb v občinah glede prostora za gradnjo zasebne stanovanjske hiše. Spremembe je povzročil tako imenovani intervencijski zakon oziroma zakon o varstvu kmetijskih zemljišč kot ga poenostavljeno imenujemo.

Kmalu lahko pričakujemo spremembe tudi v tistem delu gradnje, ki se nanaša na postopek za pridobitev lokacijske dokumentacije in gradbenega dovoljenja. V razpravi so namreč drugačne zakonske rešitve s področja urejanja prostora in programiranja. Pričakujemo pa lahko, da bo po sprejetju zakonov postopek za pridobitev lokacijskega in gradbenega dovoljenja bistveno poenostavljen kar zadeva bodočega graditelja.

In nenazadnje je prav, da povemo, da so stanovanjske zadruge v sedanjih razpravah in težavah okrog stanovanjske gradnje vedno večkrat omenjene kot pomemben dejavnik pri uresničevanju začrtanih programov s področja uresničevanja zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Vse bolj pogosto je namreč slišati mnenja, da bi morali tudi na tem področju omogočiti uveljavljanje nekaterih pravic, ki se jih člani zadrug za zdaj še ne poslužujejo.

Tema za današnjo informacijo se je v teh zaostrenih in stabilizacijskih razmerah ponudila kar sama, posredno pa ste jo predlagali tudi vi. Pred meseci smo namreč v Glasu v anketi o naraščanju cen in življenjskih stroškov slišali tudi izjavo, da so danes prav občudovanja vredni tisti, ki se kljub težavam odločajo oziroma morajo odločati za gradnjo zasebne stanovanjske hiše.

Časi, ko je iz družbenega zornega kota gledano (v najširšem pomenu besede) cvetela široka, najrazličnejša investicijska dejavnost, so že nekaj časa mimo. Glede na stanje in začrtane programe lahko pričakujemo, da se na tem področju ne bo kaj dosti spreminjalo. Upravičeno sicer lahko pričakujemo nekatere posamezne sistemske spremembe na področju stanovanjske gradnje, ki pa vsekakor ne bodo imele tolikšnih olajšav, da bi pomenile bistveno spremembo na finančnem deležu stanovanjske gradnje nasploh in v našem primeru na področju zasebne stanovanjske gradnje.

Kako se torej lotiti, gledano s finančne strani, razreševanja stanovanjskega problema. To vprašanje smo si zastavili v imenu vseh tistih, ki zaradi takšnih, drugačnih ali pa tudi silom prilik razmišljajo, da bi se lotili gradnje zasebne stanovanjske hiše; pa tudi v imenu tistih, ki o tem morda sploh še ne razmišljajo. Gre torej za najpomembnejši element pri stanovanjski gradnji: finančni načrt.

Nič koliko primerov je, ki potrjujejo naslednjo trditev: Še vsakdo, ki se je lotil gradnje hiše, jo je tudi zgradil. Zanimivo pa bi bilo slišati vse takšne posameznike, kakšna in kako dolga je bila pot od ideje, do trenutka, ko se je z družino vselil v stanovanje in kaj vse ga je spremljalo na tej poti. Upamo si trditi, da so med temi (njihova zgodba je od primera do primera drugačna) izjemno redki takšni, ki vsaj enkrat niso posegli po takšnem ali drugačnem (tudi najmanjšem) posojilu. Nasproti njim pa je velika večina takšnih, ki po vselitvi oziroma izgradnji hiše potem nekaj let vračajo posojila, ki so jih najeli za gradnjo.

Brez posojila, ali bolje rečeno kar posojil, si danes gradnje praktično najbrž ni moč predstavljati. In tudi v prihodnje bo tovrstna družbena pomoč prav gotovo odločujoče vplivala na tisti del družbenega in zasebnega standarda, ki mu pravimo stanovanje. V Sloveniji že teče drugo desetletje, ko je bila uveljavljena sistemska rešitev, znana pod imenom Namensko varčevanje, in ki je postala osnovna podlaga za pridobitev posojila za stanovanjsko gradnjo. Na začetku je bila to podlaga za pridobitev bančnega posojila. Družbena skrb, ki se je iz leta v leto praktično spreminjala, dopolnjevala in pridobivala vse večji pomen in tudi vedno večjo kvaliteto (ta postopek pa še ni končan) pa se je zdaj začela na predpostavki Namenskega varčevanja uveljavljati tudi pri odobravanju posojil v organizacijah oziroma temeljnih organizacijah združenega dela in v samoupravnih stanovanjskih skupnostih. Tako je danes tako rekoč že povsod osnova za pridobitev posojila za stanovanjsko gradnjo oziroma za razreševanje stanovanjskih problemov Namensko varčevanje.

Zato vam takoj na začetku dajemo tale nasvet: Če še ne varčujete, potem čimprej obiščite banko in se pozanimajte o posebnostih in podrobnostih namenskega varčevanja ter s tem v zvezi sklenite pogodbo. Morda imate na tisoče pomislekov in vrsto najrazličnejših razlogov v odgovor, da vam ta korak ni potreben. Naš odgovor je še vedno, da boste ravnali napak, če tega ne boste naredili. Pa ne zato, da bi bila ta informacija pisana kot reklama za banko oziroma varčevanje, namreč iz čisto drugega razloga: čez pet ali deset let oziroma čez čas se kaj lahko zgodi, da boste glede vašega stanovanjskega vprašanja drugačnega mnenja in takrat boste ta korak morali narediti. In prav gotovo boste tudi takrat morali najprej vsak mesec nekaj časa varčevati, da boste potem lahko dobili vašemu varčevanju primerno posojilo, katerega doba vračanja bo prav tako povezana z vašim časovnim in denarnim deležem, glede varčevanja. Gre v vsakem primeru za pomembno življenjsko odločitev, pri kateri pa je zelo vprašljivo mnenje, ki ga danes večkrat slišimo: češ, ne izplača se namensko varčevati, ker zaradi inflacije preveč izgubiš in praktično ne moreš dohitevati cilja. Visoka inflacija res številna vprašanja postavlja skorajda na glavo in povzroča nemajhne probleme. Tudi gledana iz stališča namenskega varčevanja je kruto neprizanesljiva, vendar pa se vseeno v njeni posledici pokaže tudi njena dvoreznost. Če namreč dve leti namensko varčujemo, potem dve leti na račun inflacije izgubljamo. Ko pa glede na varčevanje začnemo uresničevati tisti del pogodbe, ki se nanaša na posojilo, na njegovo koriščenje in predvsem na vračanje tega posojila, pa pomeni inflacija za nas dejansko dobiček. Višina mesečnega obroka za vračanje posojila je morda na začetku še dokaj huda obremenitev v družinskem proračunu, z leti pa prav na račun inflacije postaja to redno breme vse manj težko in boleče.

Ko smo se pogovarjali z nekaterimi graditelji hiš, so nam vsi po vrsti razlagali, da so v svoj finančni načrt ugradili tudi pomemben časovni element, ki se mu pravi varčevanje: brez namenskega varčevanja bi težko začel, težko bi gradil in vprašanje, kdaj bi se potem tudi vselil, težko bi hišo vzdrževal. Ko pa smo o tem vprašali v banki, so nam pojasnili: Noben graditelj ne bo ostal brez bančne pomoči, če bo predhodno namensko varčeval. Odprta so mu vsa vrata za razna posojila vezana na namensko varčevanje.

Družbeno verificirana osnovna merila, ki kot rečeno, v Sloveniji veljajo glede namenskega varčevanja že od 1968. leta (v drugih republikah te oblike ne poznajo). V njih so zapisana tri izhodišča, ki zdaj v glavnem že ne veljajo samo za bančna posojila, marveč tudi za organizacije združenega dela in samoupravne stanovanjske skupnosti so: najkrajša varčevalna doba je 24 mesecev, najdaljša doba varčanja posojila je 20 let in najnižja obrestna mera je lahko 4 odstotke. Namensko varčevanje je osnova za pridobitev posojila za nakup zemljišča, za komunalno ureditev stavbnega zemljišča, za gradnjo, za stavbno pohištvo, za nakup ali za obnovo stanovanja, za adaptacijo in nenazadnje tudi za plačilo potrebnega deleža ob vselitvi v družbeno stanovanje. Pomembno pri tem je, da se ob sklepanju varčevalne pogodbe še ni treba opredeljevati, za kaj bo posojilo koriščeno.

Na podlagi namenskega varčevanja je moč dobiti različna posojila. Osnova za posojilo je, da občan varčuje namensko najmanj dve leti. Varčuje lahko redno mesečno dve leti, ali pa z enkratnim pologom in uveljavlja posojilo po dveh letih. Naslednja oblika, ki je prav tako pogojena z namenskim varčevanjem, je vezava dinarskih sredstev. Ena od oblik za pridobitev posojila je tudi varčevanje v devizah, ki prav tako traja najmanj dve leti. In nenazadnje med rednimi oblikami namenskega varčevanja poznajo v banki še tako imenovano varčevanje organizacij združenega dela. Delovna organizacija se namreč lahko odloči, da veže za dobo 13 mesecev stanovanjski del sredstev sklada skupne porabe. Po preteku čakalne dobe oziroma 13 mesecih pa lahko prenese koriščenje posojila, ki ga sama določi, na svojega delavca.

Vse te oblike varčevanja so v banki dobro utečene in tudi ničkolikokrat uporabljene. Praktično ga ni med gorenjskimi graditelji zasebnih stanovanj, ki se ne bi vsaj enkrat poslužil ene od teh oblik. Preobširno bi bilo razlaganje posameznih primerov, koliko posojila je moč dobiti ob različnih dobah varčevanja in v kolikšnem času je potem treba posojilo vrniti. Glede tega je najbolje, da si vzamete čas in se oglasite v banki, kjer si bodo prav tako radi vzeli potreben čas in vam vse razložili ter hkrati dali možnost, da premislite in se potem odločite (ali pa tudi ne) za vas najbolj sprejemljivo rešitev. Ob tem naj vas opozorimo, da pogosto delajo veliko napako tisti, ki se pred sestavo svojega finančnega načrta ne oglasijo v banki in si ne razjasnijo posameznih določil. Neredko se zgodi, da že na začetku ali sredi gradnje razočarani in nejevoljni zastanejo.

Dve informaciji s tega področja pa smo vendarle še dolžni. V vsakem primeru, ko gre za pridobitev bančnega posojila na podlagi namenskega varčevanja ali vezave dinarskih sredstev, so pri vračanju posojila obračunane le 5-odstotne obresti. Razlika pa je pri varčevanju v devizah, kjer so obresti 8-odstotne. Razlog za takšne obresti s 7,5 odstotne obresti v devizah v času varčevanja. Te obresti se namreč po končanem varčevanju prenesejo na devizni račun občana.

Edina možnost za pridobitev posojila, ki pa ni povezana z namenskim varčevanjem, pa je odprodaja deviz. Možnosti za koriščenje posojila so nekoliko okrnjene (spremembe so namreč glede adaptacij), pa tudi dobe vračanja se razlikujejo glede na namen koriščenja posojila. Obrestna mera pa je prav tako 5-odstotna.

Namensko varčevanje pa je zdaj pogojeno tudi za pridobitev še dveh vrst posojil. To je posojilo organizacije združenega dela in posojilo samoupravne stanovanjske skupnosti.

Organizacije združenega dela odobravajo posojila svojim delavcem ob različnih fazah gradnje, običajno pa po končani prvi fazi. Samoupravna stanovanjska skupnost pa daje takšna posojila po končani tretji gradbeni fazi in sicer iz sredstev vzajemnosti. Višina teh posojil je prav tako odvisna od privarčevanih sredstev iz namenskega varčevanja. Obrestna mera znaša tudi v tem primeru 5 odstotkov, doba vračanja pa se razlikuje med drugim tudi glede na socialni položaj posojilojemalca ter seveda glede na namen koriščenja posojila.

Ob vseh teh razmišljanjih in pojasnjevanjih, razgovorih z graditelji, predstavniki banke, stanovanjske zadruge in delovnimi organizacijami pa smo se dokopali še do nečesa:

Ob sistemsko verificirani in utečeni družbeni pomoči z različnimi posojili pospeševati stanovanjsko gradnjo oziroma razreševanje stanovanjskih problemov se sleherni graditelj najprej sreča s premajhno obveščenostjo na tem področju. Zato bi temu vprašanju morali posvečati veliko večjo skrb v delovnih organizacijah, samoupravni stanovanjski skupnosti, bankah, stanovanjskih zadrugah. Morda si še najbolj prizadevajo na tem področju v stanovanjskih zadrugah, kjer pa žal ne morejo še kaj več pomagati, čeprav bi veljalo razmisliti, da bi del sredstev vzajemnosti lahko uporabljali tudi zadružniki za koriščenje oziroma odobravanje posojil; posebno še, ker se zadruge že pojavljajo tudi na področju blokovne gradnje.

Ob veliko premajhni obveščenosti s tega področja pa se zasebni sestavljalec finančnega načrta oziroma gradnje hiše srečuje še z veliko razdrobljenostjo. Da se seznani in potem sklene vse pogodbe za posojila, mora največkrat odpreti preveč vrat in izgubiti tako precej časa. Zares dobrodošel bi bil tudi na tem področju nekakšen servis, kjer bi bilo moč na enem mestu združiti vse tisto, kar danes povezujejo banke, organizacije združenega dela, samoupravne stanovanjske skupnosti in stanovanjske zadruge.

A. Žalar

MALTIT®
hidravlično vezivo za pripravo malt za zidanje in omete.
Nabavite ga lahko v vseh večjih trgovinah z gradbenim materialom in naši trgovini na drobno v Anhovem, telefon (065) 51-030, 52-030
SALONIT ANHOVO
TOZD BLAGOVNI PROMET
Kidričeva 20
65001 Nova Gorica, p. p. 68
Telefon: (065) 24-411

ZA LASTNO STANOVANJE JE POTREBNO VARČEVANJE
Graditeljem nudimo različne kredite!
Podrobnejše informacije dobite v vseh poslovnih enotah
ljubljanska banka
Temeljna banka Gorenjske Kranj

INDUSTRIJA STAVBENEGA POHIŠTVA RIBNICA

KOMBIVAK — kombinirana okna KO — nezastekljeno KOS II. — dvojna zasteklitev

omarice z roleto dimenzije: RV-8/9 80/30/28; RV-10/9 100/30/28; RV-12/9 120/30/28; RV-14/9 140/30/28; RV-18/9 180/30/28; RV-8/12 80/30/28; RV-10/12 100/30/28; RV-12/12 120/30/28; RV-12/12 120/30/28; RV-14/12 140/30/28; RV-18/12 180/30/28; RV-8/14 80/30/28; RV-10/14 100/30/28; RV-12/14 120/30/28; RV-14/14 140/30/28

mere so modularne

okna dimenzije: KO-6/6 60/60; KO-8/9 80/90; KO-10/9 100/90; KO-12/9 120/90; KO-14/9 140/90; KO-18/9 180/90; KO-8/12 80/120; KO-10/12 100/120; KO-12/12 120/120; KO-12/12 D 120/120; KO-14/12 140/120; KO-18/12 180/120; KO-8/14 80/140; KO-10/14 100/140; KO-12/14 120/140; KO-14/14 140/140

KOS III. — trojna zasteklitev

RV-14/14 140/30/28; RV-18/14 180/30/28; RV-21/14 210/30/28; RV-10/18 100/30/28; RV-8/22 80/30/28; RV-8/22 80/30/28; RV-10/22 100/30/28; RV-14/22 140/30/28

KO-14/14 D 140/140; KO-18/14 180/140; KO-21/14 210/140; KO-10/18 100/180; KO-8/21 80/210; KO-8/22 80/220; KO-10/22 100/220; KO-14/22 140/220

INLES: 61310 RIBNICA, Partizanska 3
Telefon: h. c. (061) 861-411
Direktor: (061) 861-050

Telegram: Inles Ribnica
Teleks: 31262 YU INLES

Žiro račun: TOZD Trgovina, SDK Ribnica,

številka 51310-601-13250

INOVAK — okna z izolacijskim steklom

omarice z roleto dimenzije: RV-8/12 80/30/28; RV-10/12 100/30/28; RV-12/12 120/30/28; RV-14/12 140/30/28; RV-18/12 180/30/28; RV-8/14 80/30/28; RV-10/14 100/30/28; RV-12/14 120/30/28; RV-14/14 140/30/28; RV-18/14 180/30/28; RV-21/14 210/30/28; RV-10/18 100/30/28; RV-8/22 80/30/28; RV-10/22 100/30/28; RV-14/22 140/30/28

okna dimenzija: INO-8/12 80/120; INO-10/12 100/120; INO-12/12 120/120; INO-14/12 140/120; INO-18/12 180/120; INO-8/14 80/140; INO-10/14 100/140; INO-12/14 120/140; INO-14/14 140/140; INO-18/14 180/140; INO-21/14 210/140; INO-10/18 100/18; INO-8/22 80/220; INO-10/22 100/220; INO-14/22 140/220

fiksne stene: RV-14/14 140/30/28; RV-10/22 100/30/28; RV-14/22 140/30/28

INO-14/14-F 140/140; INO-10/22-F 100/220; INO-14/22-F 140/220

način odpiranja oken

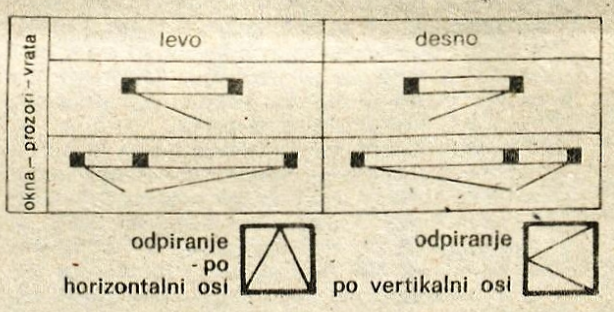

PRODAJNA SKLADIŠČA (Industrijske prodajalne):
61310 RIBNICA, Kolodvorska ul., telefon (061) 861-212
25260 APATIN, Sunčanska b. b., tel. (025) 77-041
22330 NOVA PAZOVA, Leninova 89, tel. (022) 331-155
35230 ČUPRIJA, Ul. Cara Lazara 92, tel. (035) 61-409
51213 JURDANI—OPATIJA, Jurdani, tel. (051) 741-330
18000 NIŠ Mramorska b. b., tel. (018) 65-335
55000 SLAVONSKI BROD, Svačićeva 15, tel. (055) 231-026
55300 SLAVONSKA POŽEGA, Beogradska bb, tel. (055) 72-84
56000 VINKOVCI, Ul. Moše Pijade 101, tel. (056) 11-367

okna z gibljivimi polkni

— mere so modularne

okna dimenzije: JUG-6/6 60/60; JUG-8/9 80/90; JUG—12/9 120/90; JUG—8/12 80/120; JUG—12/12 120/120; JUG—8/14 80/140; JUG—12/14 120/140; JUG—14/14 140/140; JUG—8/22 80/220; JUG—14/22 140/220

pomična polkna

G-6/6 60/60; G-8/9 80/90; G-12/9 120/90; G-8/12 80/120; G-10/12 100/120; G-12/12 120/120; G-8/14 80/140; G-10/14 100/140; G-12/14 120/140; G-14/14 140/140; G-8/22 80/220; G-14/22 140/220

sobna vrata — finalizirana mahagoni ultrales

P1-7 P1-8 P1-9 — P—1

P2-7 P2-8 P2-9 — P—2

P3-7 P3-8 P3-9 — P-3

podboji: M 12-7, M 12-8, M 12-9, M 16-7, M 16-8, M 16-9, M 22-9, M 28-9

PRIMER: M 16-P2-9
M 16 — globina podboja
P2 — odprtina v vratnem krilu
9 — modularna mera 9 M

modularna mera	proizvodna mera	mizarska svetla mera
7 M	70/205	61/198,5
8 M	80/205	71/198,5
9 M	90/205	81/198,5

globina podboja: 12, 16, 22,28

vhodna in garažna vrata

Enokrilna vhodna vrata dim.: 107/209

Dvokrilna vhodna vrata dim.: 130/209

Garažna vrata dim.: 238/209

LV-11; LV-11/M2; LV-12; LV-12/M2×2; LV-13; LV-13/M3; LV-23; LV-23/M1; LVG-1/2; LVS-1 LVS-1/P dim.: 40/209; LVS-2 dim.: 107/40; LVS-3 dim.: 147/40; LVS-4 dim.: 130/40

MERKUR KRANJ

OBIŠČITE PRODAJALNE GRADBENEGA MATERIALA

- GRADBINKA — Kranj
- DOM — Naklo
- KAŠMAN — Škofja Loka
- PLEVNA — Škofja Loka
- ŽELEZNINA — Gorenja vas
- ŽELEZNINA — Radovljica
- ŽELEZNINA — Bled
- KOVINA — Lesce
- UNIVERSAL — Jesenice

Ljubečna Celje

hlevit®

Kaj je Hlevit?

To je izdelek »Ljubečne« Celje, namenjen živinorejcem, za izdelavo tal in ometov v vseh vrstah hlevov. Tla izdelana s Hlevitom so dovolj hrapava, topla in odporna na delovanje gnojnice. Na njem se živina počuti varno in ugodno. To pa pomeni za živinorejce posebno zadovoljstvo.

Kako vgradimo Hlevit?

Hlevit vgradimo tako, da ga nanesemo v plasti, ki je debela ca. 3—4 cm. Nanašamo ga še na vlažno betonsko plast. S tem dosežemo boljše spajanje obeh plasti.

Za osušene betonske podlage moramo oprati in navlažiti. Površino vrhnje plasti ne zgladimo. Pustimo jo hrapovo, da tako zagotovimo živini varno in ugodno stojišče. Maso pripravimo v razmerju 4 deli Hlevita: 1 del cementa in dodamo vodo v potrebni količini.

Opozorilo: Za tako pripravljeno maso mora biti cement deklarirane kvalitete PC 15 p 450.

Poraba Hlevita je pri ca. 3 cm debeli plasti okrog 42 kg na m² in pri 4 cm debeli plasti 56 kg.

Proizvajalec embalira Hlevit v polietilenskih vrečkah po 50 kg.

Na kaj moramo še paziti pri nanašanju Hlevita?

Da bi preprečili nastajanje razpok je potrebno na vsakih 4—5 m narediti dilatacijsko fugo. Največja površina med dilatacijskimi fugami je lahko 10 m². Ko nanesemo plast Hlevita, moramo paziti, da prostor, v katerem smo opravili nanašanje zaščitimo pred močnim prepihom, mrazom ali vročino. Priporočamo, da površino izdelano s Hlevitom od časa do časa navlažimo z vodo.

Tako pripravljen hlev lahko začnemo uporabljati po 28 dneh.

Tlak iz Hlevita je odporen proti razredčeni mlečni in ocetni kislini od vrednosti pH3 navzgor. Prav tako je odporen proti delovanju urina. Hlevit tlak kaže dobre uporabne karakteristike ter ga je možno uporabiti v vseh vrstah hlevov. To pa je zlasti pomembno pri večjih investicijah, kjer pričakujemo daljšo dobo uporabe. Na to opozarjamo zato, ker se v zadnjem času na trgu pojavljajo proizvodi, ki so navidez podobni Hlevitu (opečni zdrob), vendar po funkciji to še zdaleč niso. Zato je prav, da se graditelji preden se odločijo za tlak, posvetujejo s strokovnjaki in zahtevajo od proizvajalcev ustrezne ateste. S tem se investitorji izognejo poznejšim težavam, ki nastanejo zato, ker materiali niso tako kvalitetni.

Vse podrobnejše informacije lahko dobite, če jih zahtevate pri proizvajalcu: Ljubečna, Industrija keramičnih, kislinoodpornih in opečnih izdelkov. Ljubečna pri Celju. 63001 Celje, p. p. 13. Telefon (063) 25-800, 22-650. Telegram Ljubečna, telex 33683.

Ljubečna Celje

GRADITELJI!

OBVEŠČAMO VAS,

da v MERCATORJEVI prodajalni kuriva in gradbenega materiala v Bračičevi 1 a v Tržiču, telefon 50-894 sprejemamo naročila za:

Mercator

DOSTAVA NA GRADBIŠČE

MERCATOR—ROŽNIK TOZD PRESKRBA TRŽIČ

NOVO NA TRGU — NOVO NA TRGU — NOVO NA TRGU

triglav tržič

Tovarna montažnega pribora in ročnega orodja
64290 Tržič, Bistrica 132
tel. (064) 50-040

kabelske objemke TKO 9—11
s posebnim zabijačem

metalka

za pritrjevanje kablov nad ometom, v lesu ipd.

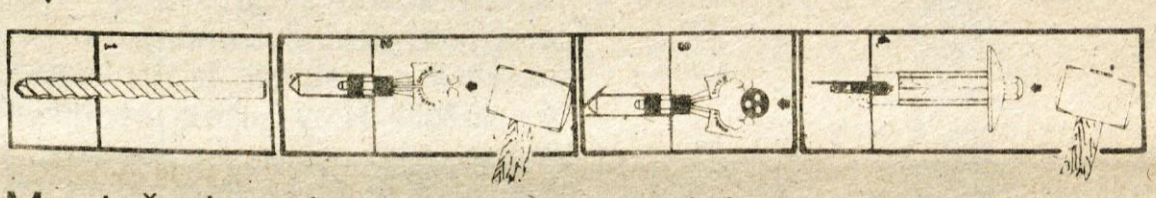

Montaža je zelo enostavna — glej skice!

luknja ∅ 8, globina 35 mm

V prodaji v vseh bolje založenih trgovinah z elektromaterialom.

SERVISNO PODJETJE KRANJ

Tavčarjeva 45

Delovne enote:

- mizarska
- ključavničarska
- slikopleskarska
- gradbena
- vodoinštalaterska in centralno ogrevanje
- krovsko kleparska
- električarska

GRADITELJI: VSEGA TUDI NE MORETE NAREDITI SAMI!

Na voljo smo vam s strokovnimi gradbenimi, fasaderskimi, tesarskimi, krovsko-kleparskimi, inštalaterskimi, pleskarskimi, tlakovskimi, mizarskimi in ključavničarskimi uslugami.

Prevzamemo tudi kompletno izvedbo objekta.

Ste se odločili za preureditev podstrešja v bivalne prostore?
Zaupajte jo nam, saj imamo tudi v tem bogate izkušnje!

Oglasite se, pripravili vam bomo konkurenčno ponudbo!

Lepo je biti kipar, lepo in pametno - kamnosek

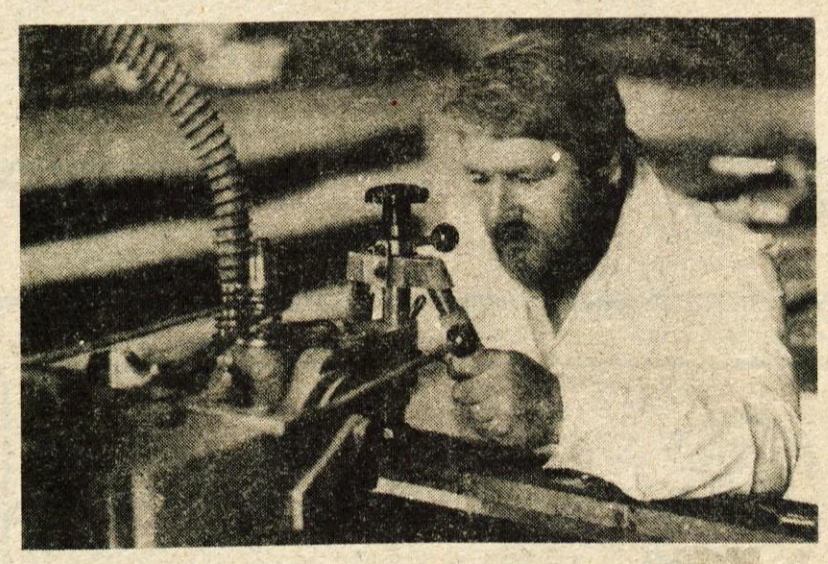

Stoletja dolgo je veljalo prepričanje, da je poklic kamnoseka nekaj težkega, nekaj skratka, kar človeku nihče ne bi privoščil. Delo v vročini, enolično in garaško vihtenje kladiva in že ga vidimo – to je kamnosek.
Tako je bilo včasih. Z razvojem tehnologije pa so stroji odvzeli človeku težaško delo in poklic kamnoseka je postal nekaj povsem drugega. Postal je oblikovanje, s poudarkom na lepem, skladnem in natančnem, malodane kiparstvo.
Šola za kamnoseke mladega človeka nauči, kako naj obrne kamen, da najde pravo žilo ter ga s pomočjo mehanizacije obdela do najbolj zahtevnih oblik. Kot pika na i nato sledi še montaža, vgraditev izdelkov v razne objekte.
Pa ne le to, da delo sodobnega kamnoseka ni več težko, tudi plačilo zanj je znak pametne odločitve za ta poklic. Povprečni mesečni osebni dohodek kvalificiranega kamnoseka danes presega 18.000 dinarjev.

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST SRS JE PODALJŠALA ROK ZA VPIS NA SREDNJI GRADBENI ŠOLI – ODDELEK ZA KAMNOSEŠTVO DO 30. 9. 1983.

Delovne organizacije, ki so združene v slovensko kamnoseško skupnost, vsem dijakom na tem oddelku nudijo več kot veliko:

- ***brezplačno bivanje in hrano v dijaškem domu***
- ***brezplačne šolske potrebščine***
- ***štipendije in kar je najpomembnejše v tem času***
- ***zagotovljeno zaposlitev.***

Če še nisi star 18 let in če imaš dokončano osnovno šolo potem je še čas, da se odločiš in tudi ti postaneš član skupine zanimivih strokovnjakov, ki svoj pečat vtiskajo v večne oblike kamna, mojstrov, ki jim ljudje še vedno pravijo kamnoseki, le da danes to besedo izgovore s spoštovanjem.
Za vse informacije pokliči sedež skupnosti, ki je v DO Mineral, Ljubljana, Letališka 5, kadrovska služba, tel.: (061) 443-210 oz. (061) 447-419 ali najbližjo delovno organizacijo, članico kamnoseške skupnosti: Marmor Sežana, Marmor Hotavlje, Ingmag Pohorje – Josip dol, Industrija granita Oplotnica – Oplotnica, Obnova TOZD Obrtno delo Celje.

KAMNOSEŠKA SKUPNOST SLOVENIJE

Prenesite del skrbi na banko

Ali ste tudi vi dobili splošno položnico za poravnavanje stroškov porabe električne energije? Poslovanju preko poštnih položnic se lahko izognete. Pooblastite banko, da bo v vaše breme mesečno poravnavala stroške za porabljeno električno energijo. Za otvoritev pooblastila je potrebno le, da se s poštno položnico zglasite v enoti banke, kjer imate tekoči račun. Banka vam bo odprla trajno pooblastilo in vas mesečno obveščala o višini zneska, ki ga je nakazala Elektrogospodarstvu.

Do prejetja omenjenega obvestila morate še naprej poravnavati stroške za porabljeno električno energijo v zneskih in po datumih, ki so navedeni na položnici. Razmislite o prednostih omenjenega načina poravnavanja obveznosti do Elektrogospodarstva in izkoristite ugodnost, ki vam jo nudi vaša banka.

hitreje do cilja

MINERVA

tovarna za predelavo plastike p. o.
63310 Žalec - Zabukovica
telefon (063) 707-160
telex: 33542 yu mineva

DRENAŽA STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

1. Zemljišče, na katerem želimo graditi stanovanjsko zgradbo, je često zamočvirjeno zaradi vode, ki se pojavlja ob padavinah s pronicanjem v tla, zaradi nastopa visoke podtalnice ali pa zaradi kapilarnega vpijanja in širjenja. Pri stiku z vlažno zemljo se vlage navzamejo tudi posamezni konstruktivni deli zgradb. Najbolj so pri tem izpostavljeni temelji, kletni zidovi in tlaki v kleti oz. pritlični etaži. Medtem ko vlaga temeljem zaradi lastnosti uporabljenega materiala — betona — ne škoduje in jih navadno pred vlago ne ščitimo, je potrebno zaščititi ostale dele zgradbe nad temelji, predvsem kletne, obodne zidove in tlake. Če tega ne storimo, lahko pride do luščenja ometov, zaradi zmrzovanja do razpada veznih malt in nazadnje celo do rušenja zidov. Vlaga povzroča tudi gnitje lesnih delov konstrukcije, pospešuje razvoj glivic in plesni in ogroža zdravje ljudi, ki bivajo v takih prostorih.

Naknadno osuševanje in sanacija vlažnih konstrukcij sta zelo težko izvedljiva, vedno pa povezana z visokimi stroški, zato je potrebno že ob sami gradnji predvideti pravilno odvodnjavanje in osuševanje (dreniranje) zemljišča in izvedbo dobre hidroizolacije (sl. 1)

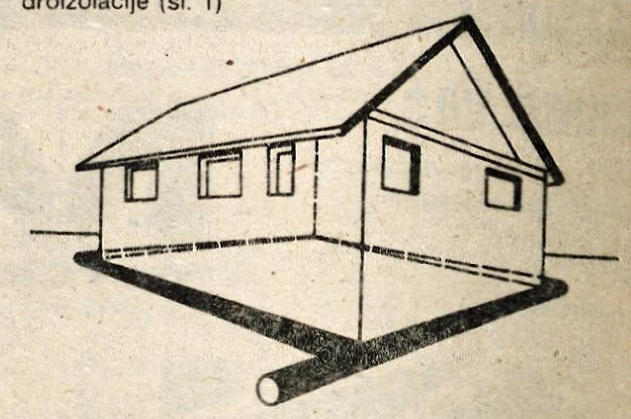

Za izvedbo prvega ukrepa, to je dreniranja, nudi Minerva, tovarna za predelavo plastike iz Žalca prikladen paket hišne drenaže, ki vsebuje vse elemente, potrebne za uspešno izvedbo tega ukrepa pri povprečni družinski stanovanjski hiši. V primeru, da je objekt večji, je vedno mogoče manjkajoče elemente dokupiti. Strokovnjaki iz Minerve pa bodo radi svetovali, kako v specifičnih pogojih drenažo kar najbolje izvesti.

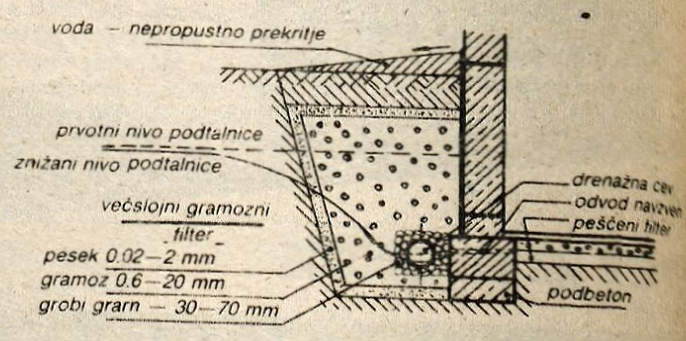

Sl. 2, primer pravilne izvedbe drenaže pri podkletenih zgradbah.

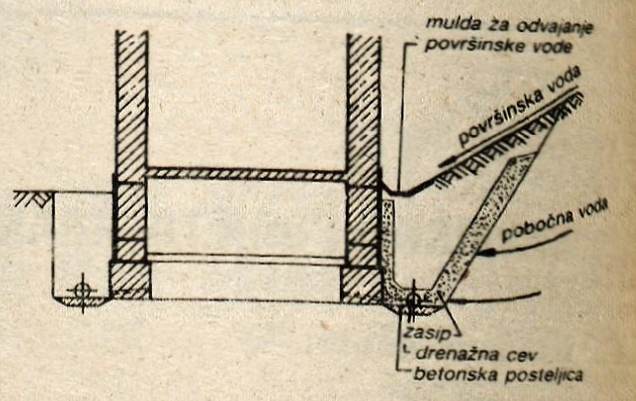

Sl. 3, primer zaščite pred pobočno vodo z drenažo pri zgradbah v nagnjenem zemljišču.

KIT — Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske, Kranj
TOZD KOMERCIALNI SERVIS, KRANJ, n. sol. o.
Skladišče gradbenega materiala
HRASTJE, tel.: 26-371

OBVESTILO GRADITELJEM!

Nudimo vam po konkurenčnih cenah gradbeni material:

- STAVBNO POHIŠTVO INLES
- parket
- cement
- hidrirano apno
- Schiedel — YU — dimnik
- modelarno opeko
- strešno opeko
- izolacijske materiale
- betonske mreže
- betonske mešalce 100 litrov

GRADITELJI!

TUDI ZA VAS

JESENICE
BLAGOVNICA
FUŽINAR

kovinotehna

OBVESTILO

35 LET KRANJ

Velika izbira . . .

- talnih oblog v kletni etaži
- pohištva za vaše stanovanje v drugem nadstropju

10 LET VELEBLAGOVNICA KRANJ

v Veleblagovnici GLOBUS, Kokra Kranj

S SODIŠČA

Varnostnik odnašal orodje

Od varnostnika v delovni organizaciji se pričakuje predvsem varovanje premoženja, M. Zor pa je ravnal prav nasprotno

Radovljica — Na 10 mesecev zapora je bil obsojen pred temeljnim sodiščem v Radovljici 33-letni Miroslav Zor z Bleda, ker je iz delovne organizacije Elmont v nekaj mesecih odnesel za okoli 27.000 din raznega orodja in drugega materiala.

Odnesti iz centralnega skladišča ni bilo težko, še posebej v nočnem času, ker so takrat pri roki vsi ključi. Zor je bil namreč od leta 1980 v Elmontu zaposlen kot varnostnik, na tem delu pa so seveda vsa vrata odprta, vsa skladišča in material prav na dosegu roke. Zor je svoje delovno mesto izkoristil za osebne koristi. Pred sodiščem se je sicer zagovarjal, da je začel jemati iz skladišča, ker je bil v finančni stiski, vendar pa sodišče takšnega zagovora ni moglo sprejeti, saj je bil redno zaposlen in je prejemal redni mesečni dohodek. Tako je v desetih mesecih od septembra leta 1981 pa do junija leta znosil iz skladišča za 15.630 din raznega orodja in ga po smešno nizki ceni prodal Ferdu Rotarju z Bleda. Le—ta je vedel, kakšno delo opravlja Zor v Elmontu in da ima dostop do vseh prostorov. Ker je bilo prav takrat zelo težko dobiti »ppr« kabel, je Rotar nagovoril Zora, naj bi odnesel iz skladišča tudi nekaj kolutov takega kabla različnih dimenzij. Pri inventuri je bilo ugotovljeno, da je Zor odnesel 600 metrov kabla, vrednega 11.740 din, in ga po nizki ceni prodal Rotarju, ta pa ga je po dosti višji ceni prodajal naprej. Zor je vzel v skladišču tudi vrtalni stroj, ki so ga tudi našli pri Rotarju, vendar mu ga je Zor le posodil.

Ko se je vse skupaj odkrilo, je bilo vse orodje najdeno pri Rotarju. Prav tako so kupci vrnili tudi kolute kabla, le eden je bil že porabljen. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo, da je Zor zagrešil kaznivo dejanje tatvine na delih in opravilih varnostnika, ki mu je zaupano varovanje družbenega premoženja, in da je s tem izrabil svoj položaj. Zaradi nagovarjanja h kaznivemu dejanju je sodišče Ferdu Rotarju prisodilo pol leta zapora, občanu, ki je kupil kabel, čeprav bi lahko vedel, da je ukraden, pa denarno kazen 3000 din. Zor mora vsem, ki so morali vrniti nepošteno kupljen kabel, povrniti škodo.

Kazen za rop

Mladost ni nobeno opravičilo za kazniva dejanja, na kar se je izgovarjal pred sodiščem J. Sedlarevič

Kranj — Na 2 leti in 5 mesecev zapora je bil pred temeljnim sodiščem v Kranju obsojen 25-letni Jagoš Sedlarevič in sicer zaradi ropa in tatvine v dveh poskusov tatvine in velike tatvine.

Sedlarevič je sredi aprila letos pobegnil v Kranju, okoli 20.30 pa je na gorenjski cesti srečal prav tako vinjenega M. M. ter ga oropal. Presenečenega občana je zgrabil za suknjič in ga vrat, ga podrl na tla, med ruvanjem mu je iz suknjiča vzel zdravstveno izkaznico in beležko, iz zadnjega hlačnega žepa pa nekaj drobiža. Občanu se je posrečilo zbežati, napad je prijavil in kasneje Sedlarevića tudi prepoznal.

Istega večera okoli polnoči se je Sedlarevič sukal tudi okoli gostilne na mostu. Mimoidoči občan ga je videl, kako je s komolcem suval v trinajsto okence avtomobila, nato pa, ko je opazil, da nekdo gre, stopil k zadnjemu avtomobilu in se delal, da išče avtomobilske ključe. Občan je stopil po lastnico avtomobila, medtem pa je Sedlarevič stekel, vendar ga je neki občan ujel, tako da so ga pridržali do prihoda miličnikov. Pri Sedlareviču so ob tem našli dokumente nekega občana ter zato sklepali, da mu je denarnico ukradel. Sedlarevič je sicer trdil, da mu jo je ta občan dal kar sam, ko je pri njem nameraval prenočevati, vendar mu tega sodišče seveda ni verjelo; da je bilo drugače, je potrdil tudi oškodovani občan.

Sedlarevič ni prvič poskušal brskati po tujih avtomobilih, pač pa se je tega lotil že konec lanskega leta, ko ga je v svojem avtomobilu prepoznala občanka, v katere avtomobil je nato poskušal vlomiti sredi aprila in so ga pri tem znova zasačili. Tudi v tem primeru je pobegnil, odnesel pa ni iz avta ničesar.

Sodišče se je na podlagi pričevanja prič prepričalo, da je Sedlarevič kriv vseh štirih kaznivih dejanj ter mu za ta dejanja izreklo enotno kazen dveh let in pet mesecev zapora. Pri tem je upoštevalo, da je sicer še zelo mlad, da je dejanja zagrešil pod vplivom alkohola in da je v dveh primerih ostalo le pri poskusu kaznivega dejanja ter škode ni bilo. Seveda sodišče ni moglo mimo tega, da se je lotil v primeru ropa slabotne osebe, razen tega pa je bil za podobna dejanja že dvakrat obsojen, toda očitno ga to še ni spametovalo.

L. M.

Odnesel marke in uro

Radovljica — Na tri leta in tri mesece zapora je bil pred radovljiškim temeljnim sodiščem obsojen 28-letni Ivad Miskić iz Lesc, ker je občanu R. P. ukradel 3200 nemških mark in zlato uro.

Miskić se je z oškodovancem srečal v eni od leških gostiln. Miskić ga je poprosil za posojilo 500 din in obljubil, da bo denar v kratkem vrnil. Malo pred 22. uro se je R. P. vrnil domov in pustil vrata odklenjena. Začel je urejati nekatere svoje stvari. Na mizi je bil za Miskića pripravljen denar, v kuverti pa 3450 nemških mark, ki jih je nameraval naslednji dan nesti v banko. Nekaj po 22. uri je stopil v njegovo kuhinjo Miskić z izgovorom, da mu je prinesel značko. R. P. jo je odnesel spravit v sosednjo sobo. Ta čas je izkoristil Miskić, da je iz kuverte vzel 3200 mark, iz škatle na mizi pa zlato uro. Pri tem je odpadel pokrovček na uri, ki pa ga ni utegnil pobrati. Takoj nato se je poslovil. Ko je R. P. ostal sam, je opazil pokrovček, ugotovil, da mu je izginila ura in da je kuverta z markami skoraj prazna. Ni mu bilo težko uganiti, da je pozni obiskovalec odšel z njegovimi prihranki in uro, vredno 10.000 din. Miskića ni poznal po imenu, in ga je šam iskal nekaj dni, nato pa tatvino prijavil na postaji milice.

Miličniki so uro pri Miskiću našli, za marke pa se je izgovarjal, da jih je na vlaku, na poti v domači kraj, zamenjal za dinarje. Pred sodiščem se je zagovarjal, da je bil takrat vinjen in je zato odnesel R. P. prihranke od pokojnine, ki jo dobiva iz tujine. Sodišče je Miskića, ker je izkoristil lahkovernost R. P., obsodilo za kaznivo dejanje velike tatvine, na 3 leta zapora, izreklo pa mu je tudi kazen še za drugo tatvino, tako da je enotna kazen 3 leta in 3 mesece zapora. Pri tem sodišče ni našlo nobenih olajšilnih okolnosti, upoštevalo je tudi to, da je bil Miskić za podobna dejanja že obsojen. Oškodovancu mora tudi povrniti denar.

L. M.

Sajaste fasade — Hiše v Prešernovi ulici — in ne samo tu — so zadnji čas tako črne od saj in pepela, da jih je treba oprati kar z vodo. Takšno pranje svojih poslovnih stavb so pretekli teden naročile Astra, Ljubljanska banka in Živila. — Foto: I. Kokalj

Umrl mesec dni po nesreči

V Kliničnem centru v Ljubljani je v nedeljo, 25. septembra, umrl Suljeman Ademi (roj. 1957), ki se je 29. avgusta letos hudo poškodoval na Blatih pri Gorenji vasi. Pri podiranju varovalnega odra na gradbišču stanovanjskega bloka RUŽV v četrtem nadstopju ni bil zavarovan z vrvjo, tako da je padel z višine 10 metrov.

Iskali alpinista

V nedeljo, 25. septembra, popoldne so gorski reševalci iz Kranjske gore začeli iskati pogrešana alpinista Klemena Valonterja iz Mojstrane in Rafaela Kolbeta iz Kranja, ki sta prjšnji dan vstopila v steno Rušice. Alpinista sta prenočila v steni, dopoldne pa naj bi se že vrnila v Gozd Martuljek. Vendar pa sta alpinista zaradi krušljivosti terena počasi sestopala v steni in prišla v dolino šele okoli 17. ure. Medtem so gorski reševalci že s helikopterjem pregledovali nedostopne terene Rušice in iskali pogrešana alpinista, ki pa sta živa in zdrava sestopila sama.

NESREČE

AVTOMOBILA TRČILA

Kranj — Na regionalni cesti med Kranjem in Lahovčami se je v petek, 23. septembra, nekaj po 9. uri pripetila prometna nezgoda vozniku osebnega avtomobila Mihaelu Čemažarju (roj. 1912) iz Kranja. Na ravnem delu ceste je pred Čemažarjevim avtomobilom ustavil tovornjak, zaradi prekratke varnostne razdalje pa voznik Čemažar ni mogel pravočasno ustaviti, zaviral je in zavijal v levo na nasprotni vozni pas, po katerem je prav tedaj pripeljala voznica osebnega avtomobila Jožica Kališnik iz Kamnika. V trčenju je bila Kališnikova lažje ranjena, na avtomobilih pa je za 160.000 din škode.

ZADEL PEŠCA NA PREHODU

Naklo — V petek, 23. septembra, ob 13.20 se je na magistralni cesti v Naklem pred gostilno Marinšek pripetila huda prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Martin Grobin (roj. 1957) iz Podnarta je na prehodu za pešce zadel Jelenka Pavloviča (roj. 1960), ki je prav tedaj prečkal cesto proti avtobusni postaji. V trčenju si je pešec zlomil nogo in dobil druge poškodbe.

PREVRNIL SE JE S KOMBIJEM

Golnik — V petek, 23. septembra, nekaj po 21. uri se je na regionalni cesti Senično—Golnik pripetila prometna nezgoda vozniku kombija Enverju Mrsiču (roj. 1959) iz Kranja. Zaradi neprimerne hitrosti je kombi zaneslo, tako da se je nekajkrat prevrnil. Voznik in sopotnik sta bila ranjena in so ju prepeljali v Klinični center. Škode je za 60.000 din.

Z AVTOM V DREVO

Bitnje — V petek, 23. septembra, ob 23.30 se je na regionalni cesti v Zg. Bitnjah pripetila nezgoda vozniku Pavletu Kalanu (roj. 1955) iz Virmaš. Njegov avtomobil je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v levo na neutrjeno bankino, kjer je trčil v drevo. Pri tem je voznik padel iz avtomobila in se ranil, prepeljali so ga v Klinični center. Škode na avtomobilu je za 150.000 din.

TRČIL Z AVTOBUSOM

Kranj — Na regionalni cesti Kranj—Golnik se je v soboto, 24. septembra, ob 14. uri pripetila prometna nezgoda vozniku kolesa z motorjem Stanetu Fistru (roj. 1937) iz Strahinja. Fister je pripeljal po lokalni cesti od smetiščne jame in v križišču z regionalno cesto zavijal v levo proti Golniku. Prav tedaj pa je pripeljal avtobus, vozil ga je Valentin Martinjak, vendar pa kljub zaviranju nesreče ni mogel preprečiti. V trčenju je odbilo voznika kolesa na travnik, kjer je obležal mrtev.

NEPREVIDNO NA PREDNOSTNO CESTO

Kranj — V nedeljo, 25. septembra, nekaj pred 11. uro se je na regionalni cesti Kranj—Brnik pripetila prometna nezgoda zaradi izsiljevanja prednosti. Voznik osebnega avtomobila Božidar Gržanič (roj. 1956) iz Kranja je pripeljal po neprednostni cesti s Planine, pri vključevanju na prednostno regionalno pa je izsilil prednost vozniku osebnega avtomobila Janezu Ostermanu (roj. 1936) iz Britofa. V trčenju je bil ranjen sopotnik v Ostermanovem avtomobilu Franc Sajovic, škode na avtomobilih pa je za 280.000 din.

TRČILA V OVINKU

Rudno — V nedeljo, 25. septembra, se je nekaj pred 14. uro na regionalni cesti Rudno—Rovtarica pripetila prometna nezgoda. V nepreglednem ovinku sta se srečevala voznik osebnega avtomobila Jurij Lovšin (roj. 1939) iz Škofje Loke in voznik osebnega avtomobila Tomaž Eržen (roj. 1958) z Rudnega. Pri zaviranju je voznika Lovšina zaneslo, tako da sta avtomobila trčila. V nesreči ni bil nihče ranjen, škode na avtomobilih pa je za 110.000 din.

L. M.

Za večjo prometno varnost

Odslej pismeno opozorilo

Odslej bodo miličniki uporabljali namesto ustmenih, pismena opozorila za voznike, ki so napravili prometni prekršek. O teh prekrških se bo vodila tudi računalniška evidenca, zato lahko voznik, ki pogosteje dela prometne prekrške, pričakuje povabilo k sodniku za prekrške. Za hujše prekrške pa bodo veljali tudi posebni vzgojni ukrepi kot na primer odvzem vozniškega dovoljenja in ponoven preskus poznavanja prometnih predpisov ter vozniških sposobnosti.

Pismeno opozorilo ima poleg osebnih podatkov o vozniku takole vsebino:

Zaradi take in podobne napake umre na naših cestah letno več sto ljudi, nekaj tisoč pa je težje ali lažje ranjenih, velika pa je tudi gmotna škoda. Kot udeleženec v prometu se morate prilagajati razmeram na cesti in ob njej, nenehno skrbeti za svojo varnost in varnost drugih, vedno premišljeno ravnati in spoštovati prometne predpise. S tem opozorilom želimo prispevati k večji varnosti na cesti in vas opozoriti, da na njej niste sami in da z nevarno vožnjo ogrožate sebe in druge udeležence v prometu. Z varno vožnjo lahko tudi vi prispevate k izboljšanju varnosti na naših cestah.

Pismeno opozorilo je ena od preventivnih oblik zmanjševanja nezgod v našem prometu, sprejetih z zakonom o varnosti cestnega prometa v začetku lanskega leta. Učinki takšnih opozoril bodo seveda vidni šele, ko bo ta novost zaživela tudi v praksi.

Mrak

Pešci najbolj ogroženi

Letos je v prometnih nesrečah na Gorenjskem umrlo izjemno število pešcev — Kaj storiti za večjo varnost?

Kranj — Letos je do konca prejšnjega tedna na gorenjskih cestah v prometnih nesrečah umrlo že 17 pešcev. To je med 35 letošnjimi prometnimi žrtvami domala polovica. Številka je vsekakor osupljiva in potrebna podrobnejše analize in razlage, vendar je to treba prepustiti strokovnjakom. Vendar pa se samo po sebi vsiljuje kup vprašanj, če smo za svojo varnost na cesti res napravili že dovolj.

Čeprav že vrsto let večina pešcev dokaj disciplinirano prečka cesto po označenih prehodih, pa sem in tja še steče kdo kar tako čez cesto in včasih tudi tvega, da ga kaj povozi. Če nas ob tem zaloti miličnik in morda celo zažvižga na piščalko ali nas ustmeno opomni, smo seveda v zadregi. Če pa se temu pridruži še mandatna kazen, ki jo seveda za tak prekršek predvideva zakon o varnosti prometa, smo kar nekam užaljeni. Tako se je v začetku septembra, ko je zaradi začetka šole na cestah trajala akcija za varno pot šolarjev, marsikateri pešec, če jo je mimo prehodov mahnil čez cesto, moral poravnati mandatno kazen.

Kaj bi lahko pešci glede na to, da se zdaj pogosteje kot prejšnje čase podajamo od doma peš, storili za svojo varnost? Večerni mrak je zdaj zgodnejši, tudi zjutraj je še temno, ko gremo v šolo, na delo, vendar pa morda le kakemu šolarju s torbice visi svetlobo odbijajoči obesek. Ta s svetlikanjem dovolj zgodaj pove vozniku, da je pred njim pešec. Kljub temu, da so ti obeski — kresničke jim pravimo, v prosti prodaji, pa ni opaziti, da bi jih imeli tudi odrasli, pa čeprav bi še kako prav prišli morda tudi na večernem sprehodu ali ob jutranjem hitenju na avtobus. To bi bilo še posebej priporočljivo na prometnih cestah, kjer sploh ni pločnikov, le-teh pa je v Kranju kar precej, na primer Jezerska cesta, ki je verjetno ena najbolj nevarnih.

Morda bi proizvajalec ponudil še drugačne svetlobne obeske in trakove primernejše odraslim; kresnička je sicer izključno namenjena otrokom in mladini, ob pomanjkanju boljše zaščite pa je seveda primerna tudi za odrasle.

L. M.

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

ZAKLENJENA V STANOVANJU

Kdo ve, ali bo mož zadržal ženo, če jo zaklepa v stanovanje? Tak način kratenja svobode je poskusil možakar iz Radovljice in lepo zaklenil ženo v stanovanje, tako da niti ni mogla na delo. Vsa huda je kasneje pritekla na postajo milice in zatožila moža, češ da to ni bilo prvič. Morda pa bi si lahko pomagala z drugim ključem?

PIVSKO VANDRANJE OKOLI TRIGLAVA

Osem gorskih reševalcev iz Mojstrane je sredi septembra zaman iskalo v Triglavskem pogorju pogrešanega planinca. Njegov tovariš se je namreč močno nadelan vrnil v Aljažev dom sam, presmrčal ves dan, zvečer pa je iskal svojega druga, saj se ni mogel spomniti, kje ga je izgubil. Ko sta se namreč zjutraj kar precej opita začela iz Vrat vzpenjati proti Triglavu, sta si pomagala še z žganjem in vinom. Padec po mešiču in ogrebnine so prvega vsaj toliko streznile, da se je obrnil nazaj v dolino, drugi pa je kolovratil naprej, ne da bi vedel, kaj se s tovarišem dogaja. Dokopal se je do Staničeve koče in tam prespal, drugi dan odšel na Triglav, nato pa jo je mahnil preko Bohinja nazaj na rodno Štajersko. Ker GRS pri nas ne računa iskanja pogrešanih, bi za tako obnašanje v gorah, kot sta si ga privoščila razposajena Štajerca, kazalo uvesti kakšno »prostovoljno« čiščenje triglavskih strmin ob pitju čiste studenčnice.

OKRADEL SPEČEGA

Ko je utrujen lastnik sredi belega dne oddremal kakšno urico v avtomobilu, se je zbudil brez šopa ključev. Duhovitežu ni bilo mar ne avtomobila ne voznika, očitno so ga zanimali le predmeti, do katerih se pride s temi ključi. Zato pozor — če že spite podnevi v avtu, se vsaj zaklenite!

ZASTONJSKA VOŽNJA

Zahodnonemški turist v Kranjski gori je bil krepko majav v nogah, ko sta ga taksist in njegov prijatelj privedla k miličnikom. Veseljak namreč ni hotel plačati taksija ali pa je sploh pozabil, da ga je naročil. Taksist je bil vztrajen, miličniki pa so tudi prigovarjali turistu, naj vendarle plača vožnjo. No, končno je bil račun poravnan, taksist je spravil 2500 din, tuji turist pa se je odmajal v hotel.

ČE JE MOŽ BREZ VEČERJE

V enem od radovljiških stanovanj je bil pozno ponoči tak kraval, da so sosedje poklicali miličnike. Mož in žena sta se namreč sprva le sporekla, nato tudi stepla. To sta opravila tako hrupno, da je prekipelo tudi sosedom. Vzrok za nočni hrup — mož je prišel ne ravno najbolj trezen domov, večerje zanj pa ni bilo. Miličniki so zoper oba napisali prijavo sodniku za prekrške zaradi kaljenja nočnega miru.

NA POMOČ

Tako je sredi Kranja zvečer ob 22.35 vpilo dekle, ki jo je vlekel po cesti njen bivši fant. Klice je slišala občanka in obvestila miličnike. Zgodbica je življenjska: on jo hoče, ona ga noče več. Na silo pa se kajpak ne da znova pridobiti dekletovega srca.

Bojan Ropret — prvak Sredozemlja

Po uspešni sezoni med poklicne kolesarje

Bojan Ropret, kolesar kranjske Save, je na sredozemskih igrah v Maroku zmagal v posamični dirki in prispeval levji delež, da je jugoslovanska reprezentanca v ekipni vožnji zasedla drugo mesto za Italijani, predtem na svetovnem prvenstvu v Švici pa še težje doseženo šesto mesto. Po izjemno uspešni sezoni namerava prestopiti med italijanske poklicne kolesarje. »Po enajstih letih tekmovanj in treningov bi rad za garaško delo dobil tudi nekaj denarja in obenem odgovoril na vprašanje, koliko veljam med tujimi vrhunskimi kolesarji. Upam le, da mi Kolesarska zveza Jugoslavije ne bo delala težav,« pravi Bojan.

Hotemaže — Vedno na očeh tekmecev, med ubežniki ali zasledovalci, s preznojeno majico, vseskozi tudi z mislijo na zmago. Takšen je Bojan Ropret, 26-letni kolesar iz Hotemaž pri Preddvoru in vrsto let osrednja osebnost jugoslovanske kolesarske karavane. V Jugoslaviji ni pomembnejše dirke, na kateri doslej še ne bi zmagal. Kadar je tekmecem najtežje — pri napornih vzponih, kakršen je, denimo, na Vršič, v peklenmski pripeki ali ob pihanju vetra v prsi — pride njegova vzdržljivost, tudi gorenjska trma, najbolj do izraza.

Pozno se je naučil voziti kolo, v počitnicah med tretjim in četrtim razredom in še takrat so ga v to prisili starši (Danes mu ni mar, če z dirkalnim kolesom drvi po klancih s hitrostjo sto in več kolometrov na uro). V zadnjem razredu osnovne šole sta s sošolcem Bajcem uprizorila prvo (neuradno) dirko po ulicah Preddvora, ki se je za oba končala z zvitimi vilicami, skrivljenim kolesom ter z buškami in odrgninami. Potem se je poskušal v plezanju. Toda brž ko je uvidel, da je na »štriku« prostora le za dva, je kline in nahrbtnik postavil v kot in si poiskal »utehe« v kolesarskem klubu Sava.

27. marca pred 11 leti je nastopil na prvi pravi kolesarski dirki v Savljah pri Ljubljani. **»Konkurence nisem poznal, zato sem vozil brez preračunljivosti, na vso moč,«** se Bojan spominja začetka športne poti. **»Kolo in noge so me dobro ubogale in ponudila se mi je priložnost, da že na prvi dirki stopim na zmagovalno stopnico. Nekaj kilometrov pred ciljem sem glavnini ušel že za 300 metrov, pa mi je eden od kolesarskih strokovnjakov svetoval, da bo bolje, če počakam ostale. Neizkušen, kot sem bil, sem ga poslušal in na koncu zasedel 11. mesto.«**

Potem se je športna pot kolesarja iz Hotemaž strmo vzpenjala. Čez tri leta je Bojan doživljal olimpijski krst v Montrealu, kjer je s Fumićem iz Zagreba nastopil na dirkališču v vožnji na 1000 in 4000 metrov. **»V Kanado sem odpotoval slabo pripravljen. Namesto da bi v miru treniral za olimpijsko preskušnjo, sem razmetaval moči v vedno novem in novem dokazovanju. Namreč — potem ko sem izpolnil normo, sem jo moral še štirikrat potrditi. Kakšen nesmisel!«**

Na balkanskem prvenstvu v Kranju je naša reprezentanca prvič v zgodovini jugoslovanskega kolesarstva prevozila 100 kilometrov hitreje kot v dveh urah. Ropret je predtem opravil še z vso elito na dirki Po Jugoslaviji, kjer je po devetih sušnih letih zmaga spet ostala doma. Po krajšem tekmovalnem predahu so fanfare že naznanile pričetek olimpijskih iger v Moskvi. Druga Ropretova olimpiada.

»Osmo mesto v ekipni vožnji je bil uspeh. V dirki posameznikov pa smo bili že vnaprej obsojeni na neuspeh, saj bi se morali za tehnično zelo zahtevno progo posebej pripravljati. V Moskvi je olimpijsko gibanje zašlo v krizo. Njegovo mešanje z interesi politike je vplivalo tudi na razpoloženje v olimpijski vasi in na tekmovališčih.«

Po Moskvi je Bojan nastopil še na treh svetovnih prvenstvih — na Češkoslovaškem, v Angliji in letos ob koncu avgusta v Švici, kjer je jugoslovanska reprezentanca dosegla doslej najboljšo uvrstitev — šesto mesto. Le za 48 sekund je zgrešila bronasto medaljo.

»Prvih 25 kilometrov smo vozili prepočasi, da bi se lahko ob koncu vmešali v boj za kolajne. Zadnjo četrtino proge pa so bili od nas hitrejši le zmagovalci, kolesarji Sovjetske zveze. Dosežek iz Švice je spodbuda za še boljše delo. Menim, da ni več daleč čas, ko bo v ekipni vožnji tudi Jugoslavija osvojila kolajno . . . V posamični dirki se je kmalu po startu skupina razpolovila. Glavnina je ušla, še utrujen od ekipne vožnje pa niti nisem imel dovolj moči za preobrat. Ni bilo smisla nadaljevati, nezadovoljen sem odstopil.«

Iz Švice je Bojana in ostale jugoslovanske kolesarje vodila pot preko Splita na sredozemske igre v Casablanco, v Maroko. V ekipni vožnji so osvojili drugo mesto za Italijani. Bojan je postal prvak Sredozemlja.

»Bila je to ena najtežjih ekipnih dirk,« poudarja kapetan jugoslovanske reprezentance. **»Neznanska vročina, vseskozi vzpenjajoča proga in ob tem še veter v prsi, ki niti za trenutek ni dovolil počitka. Zdelo se mi je, kot da je proga za 20 kilometrov daljša kot običajno. Škoda, ker ni bil z nami Čerin, sicer bi Italijani težje prišli do zlata. V dirki posameznikov sem se tokrat že pred startom zaklel, da bom še z nekaterimi kolesarji ubežal glavnini. To mi je pri 30 kilometrih tudi uspelo. »Odlepila« se je skupina, v kateri smo bili po en Jugoslovan, Grk, Francoz, Italijan, Marokanec, Španec in Alžirec. 20 kilometrov pred ciljem sem skušal prvič pobegniti. Tekmeci iz skupine so vsak poskus preprečili in štiri kilometre pred ciljem 183 kilometrov dolge dirke je že postalo jasno, da bo dirko odločil finiš. Začeli smo taktizirati, voziti povsem počasi in si nabirati moči za zadnje metre. Tisoč metrov pred ciljem je prvi poskusil Francoz, za njim Grk. Nadaljnji razplet pa je tako znan.«**

Ropret je z zlato kolajno in prvim mestom na sredozemskih igrah dosegel enega največjih posamičnih uspehov v domala 100-letni zgodovini jugoslovanskega kolesarstva, čeprav mu je med letošnjimi dosežki ljubše četrto mesto na šestdnevni, 1200 kilometrov dolgi etapni dirki v Italiji, v močni konkurenci kolesarjev iz 25 držav. V 11 letih je veliko prispeval k ugledu jugoslovanskega kolesarstva v svetu in posredno tudi k razmahu kolesarskega športa v Jugoslaviji. Po uspešni letošnji sezoni namerava po zgledu Vinka Polončiča prestopiti med italijanske poklicne kolesarje. V kolesarskem klubu Sava njegovi odločitvi ne bodo nasprotovali. Upa, da se bo kljub olimpijskim igram prihodnje leto s tem strinjala tudi Kolesarska zveza Jugoslavije.

»Zakaj odhajam v Italijo? Zato, da bi za garaško delo — in kolesarstvo to je, saj letno prevozim preko 20 tisoč kolometrov — zaslužil tudi nekaj denarja. Pri 26 letih sem in treba bo poskrbeti za stanovanje in še za kaj. V Italijo pa me vlečejo tudi nastopi na daljših, šest do sedem ur trajajočih dirkah profesionalcev. Giro D' Italia je želja vsakega kolesarja. Tu bom tudi dobil odgovor, koliko veljam med najboljšimi,« govori o svojih načrtih Bojan Ropret.

C. Zaplotnik

Marjanovič in Gašperin gorenjska prvaka

Žirovnica — Na 30-metrski skakalnici v Glenci na Breznici je bilo letošnje gorenjsko prvenstvo v smučarskih skokih na plastični skakalnici za mlajše in starejše pionirje. V obeh skupinah sta zanesljivo zmagala domača tekmovalca — pri starejših pionirjih Marjanovič pred Dobnikarjem in Kaltenekarjem in pri mlajših pionirjih Gašprin, ki je opravil z vsemi najboljšimi s preteklega republiškega prvenstva, s Knafljem, Petkom, Jagodicem in Kopačem. Tekmovanja so se poleg domačinov, članov skakalne sekcije TVD Partizan Žirovnica, udeležili še pionirji Triglava iz Kranja, Tržiča in iz Žirov.

REZULTATI — **starejši pionirji**: 1. Marjanovič (Žirovnica) 214,9 (33, 31), 2. Dobnikar (Triglav) 207,9 (31,5, 30), 3. Kaltenekar (Žirovnica) 207,1 (31, 31), 4. Jesenko (Žiri) 202,5 (30,5, 30), 5. Lipar (Triglav) 195,6 (30, 29,5); **mlajši pionirji**: 1. Gašperin (Žirovnica) 213,3 (31,5, 31), 2. Knafelj (Triglav) 206,0 (30, 30,5), 3. Petek (Žirovnica) 204,3 (30, 30), 4. Jagodic 202,1 (29,5, 30), 5. Kropar (oba Triglav) 193,9 (29,5, 29,5).

M. G.

Športne igre delavcev kranjske občine

V treh panogah končana tekmovanja

Kranj — Na letošnjih 17. športnih igrah delavcev kranjske občine — prireja jih občinski svet Zveze sindikatov Slovenije Kranj — potekajo tekmovanja v 14 športnih panogah, v košarki, rokometu, odbojki, kegljanju, streljanju, plavanju, šahu, balinanju, namiznem tenisu, kolesarstvu, orientaciji, malem nogometu, vaterpolu in tenisu. Doslej so končali s tekmovanji v treh panogah — v šahu, streljanju in plavanju, kjer so največ uspeha imeli delavci Iskre Kibernetike in Save.

REZULTATI — **šah** — moški — ekipno: 1. Iskra Kibernetika I, 2. Sava, 3. Iskra ERO, posamezno: 1. Mazi (Iskra ERO), 2. Rakovec (Varnost), 3. Deželak (Iskra Kibernetika), ženske — ekipno: 1. Iskra Kibernetika, 2. Tekstilindus, 3. Inštitut Golnik, posamezno: 1. Mazi (Tekstilindus), 2. Debeljak (Inštitut Golnik); **streljanje** — moški — ekipno: 1. Iskra Kibernetika, 2. Iskra Telematika I, 3. Iskra Telematika II, posamezno: 1. J. Frelih (Ikos), 2. Rozman (Iskra Telematika), 3. V. Frelih (Planika), ženske — ekipno: 1. Skupščina občine Kranj, 2. Iskra Kibernetika, 3. Iskra Telematika, posamezno: 1. Markič, 2. Bavman (obe Skupščina občine), 3. Rozman (Iskra Kibernetika) in Lovrenčič (Iskra Telematika); **plavanje** — moški — ekipno: 1. Sava, 2. ZTKO, 3. Iskra Kibernetika, posamezno — A skupina — 50 m kravl: 1. Ferenček (Gorenjski tisk), 2. Nabernik (Creina), 3. Kalan (Sava), 50 m prsno: 1. Japel (IKOS), 2. Kalan (Sava), 3. Nabernik (Creina), 50 m delfin: 1. Ferenček (Gorenjski tisk), B skupina — 50 m kravl: 1. Šmid, 2. Farčnik (oba ZTKO), 3. Artiček (Sava), 50 m prsno: 1. Artiček (Sava), 2. Farčnik (ZTKO), 3. Naglič (Iskra Kibernetika), 50 m hrbtno: 1. Štibelj (SDK), 2. Šmid (ZTKO), 3. Pečjak (Sava), C skupina — 25 m kravl: 1. Chvatal (OŠ Helene Puhar), 2. Derling (Iskra Kibernetika), 3. Žižmund (Sava), 25 m prsno: 1. Brinovec (Engineering), 2. Chvatal (OŠ Helene Puhar), 3. Derling (Iskra Kibernetika), 25 m hrbtno: 1. Brinovec (Engineering), 2. Urbanc (Zavarovalna skupnost Triglav); štafeta: 1. Sava I, 2. ZTKO, 3. Sava II, ženske — posamezno — B skupina — 25 m prsno: 1. Artiček (Sava), 2. Košnik (IBI), 3. Novak (Tekstilindus), 25 m kravl: 1. Košnik (IBI), 2. Artiček (Sava).

Tek in pohod čez Rašico

Rašica — Ob obletnici požiga Rašice, prve slovenske vasi, ki so jo upepelili okupatorji, prireja športno društvo Novinar iz Ljubljane v nedeljo, 2. oktobra, šesti tek in pohod čez Rašico. Štart bo ob 11. uri pri športno rekreacijskem centru na Ježici. Proga bo dolga 13,7 kilometra in bo vodila tekače in pohodnike preko črnuškega mosta v Gameljne in čez Tabor v dolino Črnušnjice, na Straški vrh, mimo spomenika Cenetu Štuparju do vasi Rašice in odtod nazaj na Ježico. Prijave za tek in pohod sprejema športno društvo Novinar na naslov ŠD Novinar, Ljubljana, Staničeva 41 (telefon 061-312-324) ter uro pred pričetkom tekmovanja na prireditvenem mestu. Vsi udeleženci bodo prejeli spominske značke, prvi trije v tekih tudi kolajne.

Tržičani vabijo na kros

Tržič — V počastitev krajevnega praznika Pristave, Križ, Sebenj in Seničnega bosta krajevna skupnost Senično in tržiška telesnokulturna skupnost pripravili v ponedeljek, 3. oktobra, ob 15.30 v Seničnem občinsko prvenstvo v krosu za posameznike in ekipe krajevnih skupnosti. Tekmovalci bodo razdeljeni v 12 starostnih skupin. Proge bodo dolge od 600 do 5000 metrov. Pravico nastopa imajo vsi občani Tržiča. Najboljši v posameznih skupinah bodo prejeli kolajne, najuspešnejše krajevne skupnosti pa pokale. Prijave sprejema prireditelj v pisarni TKS Tržič (Bračičeva 4) ali po telefonu 50-342 do ponedeljka, 3, oktobra, do 12. ure ter pol ure pred pričetkom tekmovanja na prireditvenem prostoru. Občinsko prvenstvo je zadnja preskušnja pred izbirnim krosom za sestavo tržiške reprezentance, ki bo nastopila na jesenskem krosu Dela v Ljubljani.

J. Kikel

NAŠI ŠPORTNIKI

Brane Jurkovič:

Tekmovanja so najboljši treningi

Škofja Loka — Brane Jurkovič, 27-letni elektroinštaleter s Podreče, član domačega kegljaškega kluba Simon Jenko je osvojil naslov članskega prvaka Gorenjske v kegljanju. Na Jesenicah je podrl 878 kegljev, na Bledu 836, v Kranju 921, v zadnjem nastopu v Škofji Loki pa je z 939 keglji postavil tudi rekord kegljišča. S 3574 podrtimi keglji je drugouvrščenega Bor[illegible] banca iz kranjskega Triglava pr[illegible] kar za 109 kegljev. Čeprav je im[illegible] ne že po treh nastopih precejš[illegible] nost, je tudi zadnjo preskušnjo v S[illegible] Loki, kjer ga je spremljala sk[illegible] vnetih navijačev, vzel zelo zes[illegible] mirnimi meti dosegel osebni rek[illegible]

Jurkovič je pričel kegljati pred [illegible] timi leti v svojem rojstnem kr[illegible] kegljišču Simon Jenko na Podr[illegible] je član mladinske ekipe, ki je pr[illegible] mimi leti osvojila naslov državno[illegible] vaka in je bila več let tudi najb[illegible] Sloveniji. Pred petimi leti je k[illegible] jugoslovanske reprezentance n[illegible] v kegljaškem dvoboju z Avstrij[illegible] krat je podiral keglje tudi za ro[illegible] ško izbrano vrsto. V članski k[illegible] ci je prvi večji uspeh dosegel l[illegible] je skupaj s Čebaškom osvojil [illegible] mesto v parih na gorenjskem p[illegible] stvu.

Treniram predvsem na tekmo[illegible] poudarja Brane Jurkovič. Domač[illegible] gljišče je zastarelo in dotrajano [illegible] omogoča dobrih priprav. Podob[illegible] dogaja tudi ostalim tekmoval[illegible] malih, vaških klubov, ki so v [illegible] prepuščeni sami sebi. Slabše m[illegible] za trening nadomeščajo z veliko [illegible] in ljubeznijo do kegljaškega [illegible] Brane Jurkovič v tem ni nobene [illegible] ma.

Drugačna organiziranost Koble

Konzorcij smučarskega centra Kobla naj bi nadomestila in[illegible] sna skupnost za razvoj smučarskega središča v Bohinjski B[illegible] ci — Izgradnja gostinskih objektov ne more biti skupen cilj, [illegible] katerega bi organizirano sredstva združevali vsi — Združev[illegible] povratnih sredstev brezobrestno za dobo 20 let praktično po[illegible] isto kot združevanje nepovratnih sredstev

Radovljica — Naše najmlajše smučarsko središče Kobla v Bohinjski Bistrici, ki kot temeljna organizacija spada v okvir radovljiškega Planuma, ima danes organiziran konzorcij, katerega izvršilni odbor je predlagal, da bi ga nadomestili z interesno skupnostjo za razvoje tega smučarskega središča. Pripravil je predlog samoupravnega sporazuma in ga predložil v obravnavo občinskemu izvršnemu svetu.

Po predlogu sporazuma bi se v interesno skupnost vključile organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti, samoupravne interesne skupnosti, družbene organizacije in društva, krajevne skupnosti ter delovni ljudje in občani, ki samostojno opravljajo gospodarsko in druge dejavnosti. Osnovni cilj vseh članov bi bil izgradnja žičniških naprav s smučišči, sočasna izgradnja gostinskih objektov, prenočitvenih zmogljivosti ter izboljšanje turistične ponudbe prek celega leta. Za dosego tega cilja bi sredstva združevali z vlaganjem poslovnih sredstev članic, s skupnim najemanjem kreditov, z garancijami za kredite, z vlaganjem sredstev skupne porabe in z odstopanjem deviz. Sporazum predvideva možnost povratnega ali nepovratnega združevanja sredstev, pri čemer bi povratna sredstva združevali brezobrestno za dobo 20 let. Seveda bi sredstva združevali po načelih skupnega dohodka.

Člani konzorcija bi vstop v interesno skupnost potrdili z izjavo in ne bi bili dolžni vplačati članskega deleža. V nasprotnem primeru bi lahko zahtevali vračilo članskega d[illegible] obdržali pa bi seveda sprejete [illegible] nosti. Članice interesne skupno[illegible] imele ugodnosti pri nakupu s[illegible] skih vozovnic, brezplačno bi u[illegible] bljale smučišče za tekmovanja [illegible] hove reklame bi imele popust, [illegible] lovale bi pri izgradnji smučars[illegible] središča in imele pri tem predn[illegible]

Občinski izvršni svet je po pr[illegible] du sporazuma predlagal, da sk[illegible] na občine postane članica interes[illegible] skupnosti, saj tega zakonske d[illegible] be ne omogočajo. Obvezno pa b[illegible] delovala pri izdelavi načrtov in[illegible] sne skupnosti in jih vključev[illegible] načrte širše družbenopolitične s[illegible] nosti.

Izgradnja gostinskih objekt[illegible] more biti osnovni skupni cilj, [illegible] nil občinski izvršni svet, temve[illegible] stvar poslovnih interesov in r[illegible] nih programov posameznih [illegible] skupnosti smučarskega centr[illegible] bla, pri čemer je seveda pome[illegible] medsebojna usklajenost. V [illegible] sno skupnost naj bi se vključil [illegible] občani, ki imajo prenočitvene [illegible] gljivosti, članski delež pa naj b[illegible] odvisen od vključitve posamez[illegible] organizirano turistično ponudb[illegible] ble.

Ponovno pa kaže preveriti o[illegible] združevanja sredstev članic bo[illegible] interesne skupnosti. Oprede[illegible] združevanja povratnih sredstev [illegible] zobrestno za dobo 20 let prakt[illegible] pomeni isto kot združevanje n[illegible] vratnih sredstev, povzročila pa b[illegible] stveno večje obveznosti v [illegible] skupnega gospodarjenja.

M. Volčjak

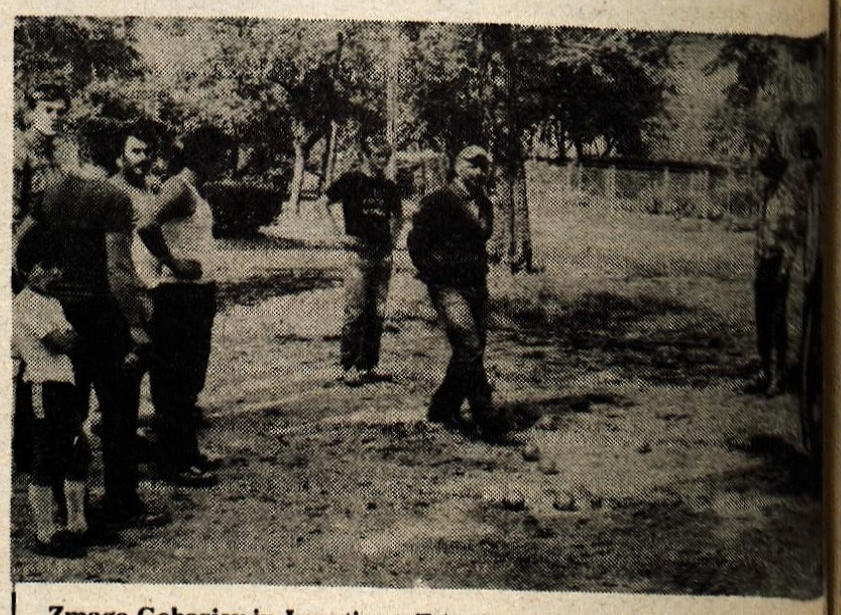

Zmaga Gobarjev in Lepotic — *Trim klub Sava Kranj prizadevno skrb[illegible] za rekreacijo krajanov Stražišča. V soboto je na naravnem balinišč[illegible] na Pantah priredil tekmovanje v balinanju za moške in ženske tro[illegible] Med osmimi ekipami so pri ženskah zmagale Lepotice (Draksler, [illegible] žek, Kikel) in pri moških Gobarji (Lampret, Škrab, Pevec) pred Vod[illegible] vodnim stolpom (Draksler, Razpet, Vidic) in ekipo Centra (Mežek, Draksler, Bajželj). Na letošnjem turnirju je bila udeležba nekoliko skromnejša kot na prvem in drugem tekmovanju, ker so prireditev [illegible] radi slabega vremena že dvakrat odpovedali. — Foto: C. Zaplotnik*

Gorenjci v ligaških tekmovanjih

ROKOMET — Šest gorenjskih ekip zvezni, medrepubliški in republiški je v minulem prvenstvenem kolu osvojilo le tri točke. Rokometašice Al-plesa so v srečanju II. zvezne lige izgubile z golom razlike na Reki, čeprav bi zaslužile vsaj neodločen izid. Igralci škofjeloške Jelovice so v srečanju 3. kola medrepubliške lige na domačem igrišču igrali neodločeno z ekipo Rovinja. Veliko zaslug za osvojeno točko imajo mladi vratar Andrej Peternel, Bešter in Dolinar. V moški republiški ligi je tržiški Peko gostoval v Mariboru in izgubil z Branikom. Srečanje je bilo do 50. minute izenačeno, nato pa so domačini iz protinapadov dosegli nekaj zaporednih zadetkov. V zahodni skupini ženske republiške lige so med gorenjskimi ekipami edino zmago dosegle rokometašice tržiškega Peka, ki so v Ljubljani nepričakovano ugnale Olimpijo. Igralke Dupelj so v srečanju z izolsko Kovinotehno po izenačeni igri v prvem polčasu v drugem delu popustile in ostale praznih rok. Izgubile so tudi rokometašice Preddvora. Po boljši igri v drugem polčasu so jih zanesljivo premagale igralke iz Metlike.

IZIDI — Zamet : Alples 17:16 (9:9), Jelovica : Rovinj 21:21 (12:11), Branik : Peko 29:21 (13:12), Jeklotehna : Duplje 23:20 (11:12), Metlika : Preddvor 20:16 (10:8), Olimpija : Peko 18:24 (10:12).

HOKEJ — Hokejisti Jesenic so si z zmago nad Olimpijo v ljubljanski hali Tivoli že zagotovili prvo mesto v mednarodnem tekmovanju za pokal Alpe-Adria. »Železarji« so doslej premagali na domačem ledu Olimpijo s 6:5, Gardeno z 10:5, celovški KAC z 10:3, v četrtem srečanju pa še v gosteh Olimpijo. Do konca tekmovanja čakata Jeseničane še dve gostovanji v Italiji in Avstriji, toda nobeno moštvo ne more več ogroziti njihove skupne zmage.

Jesenski kros na Kokrici

Kokrica — Smučarski klub Triglav – sekcija za teke in Športno društvo Kokrica — sekcija za rekreacijo prirejata letošnji jesenski kros, na katerem bodo nastopili tekmovalci vseh starostnih kategorij in pripadniki JLA. Tekmovanje bo v soboto, 1. oktobra, s pričetkom ob 15. uri ob cesti Kokrica—Naklo. Kros bo obenem tudi izbirno tekmovanje za sestavo reprezentance, ki bo zastopala kranjsko občino na jesenskem krosu Dela v Ljubljani.

Izlet na Kokrsko Kočno

Planinsko društvo Kranj organizira v nedeljo, 2. oktobra enodnevni planinski izlet na Kokrsko Kočno. Odhod avtobusa je ob 6. uri izpred hotela Creina v Kranju. Vodnika sta Eaeisseisen in Grobin. Cena je 100,00 din. Hoje je približno 6 ur.

Amatersko prvenstvo Jugoslavije v golfu

Velik uspeh Dušana Jurmana

Bled — V nedeljo popoldan se je na Bledu, na edinem našem golf igrišču končalo štiri dni trajajoče sedmo odprto amatersko prvenstvo Jugoslavije v golfu. Poleg desetih domačih igralcev je na njem nastopilo še blizu sto tujih — iz Avstrije, Italije, Nemčije, Švedske, Češkoslovaške, ZDA in Anglije. Širša bi bila udeležba na prvenstvu še boljša, če ne bi hkrati potekalo enako tekmovanje v sosednji Italiji. V ženski konkurenci se je v sklepni del uvrstilo 8 tekmovalk. Zmagala je Hednova iz Švedske pred Jenkovo iz Češkoslovaške in Serntzovo iz Avstrije. Jugoslavije med ženskami ni imela svoje predstavnice. V tekmovanju moških je član blejskega golf kluba Dušan Jurman zasedel drugo mesto in dosegel doslej najboljšo jugoslovansko uvrstitev na odprtih prvenstvih naše države. Po prvem dnevu je celo vodil, v naslednjih dneh pa ga je prehitel kasnejši zmagovalec Avstrijec Dollhaubel. Uspeh Jurmana je dopolnil še Miro Vovk s 14. mestom, medtem ko sta se ostala naša tekmovalca uvrstila v drugo polovico finalne skupine — Danijel Kraljič na 36. in Slavko Vodnov na 42. mesto.

Odprto prvenstvo na Bledu sta uspešno organizirala naša edina golf kluba, blejski in ljubljanski, ki združujeta preko sto domačih in blizu 40 tujih igralcev. Letos sta pripravila na blejskem igrišču 24 turnirjev, na katerih se je zvrstilo preko tisoč igralcev. Ni treba posebej poudarjati, da je bila večina med njimi tujcev, ki so zaradi golfa pustili na Bledu ne tako malo deviz. Turnirji so zato tudi komercialnega, gospodarskega pomena in ne zgolj

Dušan Jurman z Bleda je na sedmem odprtem amaterskem prvenstvu Jugoslavije v golfu dosegel doslej največji uspeh.

športnega značaja. Čeprav je golf v svetu med najbolj množičnimi športi (Japonska ima 900 igrišč), se pri nas še ni uveljavil. Še vedno prevladuje mišljenje, da je to le šport bogatih. To ne bo držalo, saj je na blejskem golf igrišču mogoče igrati vso sezono (šest do sedem mesecev) že za 450 dinarjev.

C. Zaplotnik

Uspešno strelsko tekmovanje

KRANJ — Občinski štab teritorialne obrambe, občinska konferenca Zveze rezervnih vojaških starešin in sekretariat za ljudsko obrambo pri kranjski občinski skupščini so pod pokroviteljstvom tamkajšnjega sveta za ljudsko obrambo letos že drugič pripravili tekmovanje v streljanju z vojaško puško za občane. Tokrat so prvič organizirali tudi tekmovanje za ekipe, ki je bilo v soboto, 17. septembra, na strelišču v Struževem, dan pozneje pa so tod pomerili svoje strelske sposobnosti posamezniki.

Sobotnega tekmovanja se je kljub deževnemu vremenu udeležilo 79 od skupno 98 prijavljenih ekip. Tričlanska moštva so povečini sestavljali predstavniki komitejev za SLO in družbeno samozaščito iz organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti, krajevnih konferenc ZRVS in strelskih družin. Udeleženci so pokazali dobro usposobljenost za rokovanje z orožjem, doseženi rezultati pa so potrdili dokajšnjo izenačenost v strelskih sposobnostih velikega dela moštev.

Tudi nedeljsko tekmovanje, ki je kakor sobotno potekalo brez večjih zastojev, je prepričljivo dokazalo veliko zanimanje občanov za strelstvo. Udeležilo se ga je okrog 170 moških in 12 žensk. Med tekmovalci so bili najmnožičnejši, tako kot prejšnji dan, predstavniki krajevne konference ZRVS Center, delovnih organizacij Sava in Iskra ter krajevne skupnosti Planina. Večina posameznikov je dosegla dobre rezultate.

REZULTATI TEKMOVANJA — ekipno: 1. Strelska družina Tone Nadižar s Planine (138 od 150 možnih krogov), 2.—3. KS Center II in KK ZRVS Center (oba 132), 4. Iskra Kibernetika-TOZD TMN (131), 5. SD Franc Mlakar iz Predoselj (130), 6. Iskra Kibernetika-TOZD Orodjarna (129), 7.—8. KS Primskovo III in Aerodrom Ljubljana I (oba 127), 9. Jelovica-TOZD I Preddvor (126) in 10. KK ZRVS Stražišče (124); **moški:** 1. Jože Lombar (49 od 50 možnih krogov), 2.—4. Zdravko Žižmond, Peter Pečnik, Drago Bajc (vsi 48), 5.—8. Stane Toplišek, Ivan Rakovec, Marjan Umnik, Dušan Gavranovič (vsi 47), 9.—11. Djoko Šaljanin, Mirko Stenovec in Emil Šmid (vsi 46); **ženske:** 1. Nada Markič (44), 2.—3. Lidija Vodopivec, Vera Lovrenčič (obe 42), 4. Darinka Smrtnik (39), 5.—6. Irena Rakovec, Lea Mencinger (obe 36), 7. Darja Pirec (19), 8. Magda Kirbiš (16), 9. Ana Parte (15), 10. Lidija Götz (14).

Pokale za zmagovalce in priznanja za uvrščene od prvega do desetega mesta bodo podelili na seji sveta za ljudsko obrambo kranjske občine oktobra letos. Zmagovalni ekipi bodo izročili prehodni pokal, najboljšemu tekmovalcu in tekmovalki pa pokal v trajno last.

Organizatorji že sedaj razmišljajo o prihodnjih tekmovanjih, za katera bodo skušali, predvsem s širšim seznanjanjem občanov, med pripravami po raznih organizacijah, zagotoviti se bolj množično udeležbo. Zaradi večje privlačnosti in potrebe obenem predvidevajo tudi streljanje s sodobnejšim orožjem.

S. Saje

NESREČNA ZAVIST OB NEKI NESREČI

Najbolj dobrodošla je slaba vest, a to še zdaleč ne velja le za novinarsko srenjo — Kaj se zgodi, če se potopi čoln

Potapljači so začeli vleči čoln v Zako . . . Foto: D. Sedej

Bled — Časopisna črna kronika, čeprav hudo brana, je vedno nadvse skopa, silno brezosebna, kot da sploh ne bi pisala o tistem najbolj tragičnem v življenju, ki lahko prizadene tako ali drugače veliko ljudi okoli nas ali nas same.

Kdove, koliko nas je takih, ki smo včasih prizadeti tako zelo, kot je le mogoče; v hudih duševnih stiskah, povsem nemočni, pahnjeni v vsakdanja opravila, ne da bi jih sploh občutili, se jim z voljo in smislom predajali. Če se znajdemo v časopisu, ostanemo zaznamovani, kajti lastna nepremišljenost ali vpliv okolja sta nas pahnila v tistih nekaj vrstic črne kronike.

Prav je, da so sporočila o nesrečah napisana suhoparno in da jim — vsaj v politično-informativnem tisku — namenoma ne dajemo priokusa malomeščansko-reportažnega čtiva ali celo senzacionalizma. Vendar se včasih zdi, da bi bilo prav, ko bi semintja, po pametni presoji, vendarle morali pokazati tudi ozadje. Ne zato, da bi vrgli med naše preljube bralce kost, ki je v takšnih primerih vedno najslajša, in tudi zato ne, da bi jim v teh težkih časih ponujali nekaj duhovne sprostitve, češ, »vidite, kaj se dogaja **drugim**«, temveč iskreno in samo zato, da bi preprečili zlonamerne govorice, natolcevanja. Kaj vse se lahko izcimi iz vesti o takšni ali drugačni nesreči! Tedaj plane na dan nezadržana, ljudem prirojena strast — narediti iz muhe slona. Prizadeti ostane sam, da bi kakorkoli mogel popraviti to »javno resnico« s pravimi dejstvi.

KLIC V SILI

Minuli teden se je na Blejskem jezeru zgodila nenavadna nesreča — tuji turisti so ob blejskem otoku prevrnili čoln, hidrobus, ob desetih zvečer, ko jih je lastnik gostišča na otoku želel prepeljati do brega.

Tuja turistka, Američanka, je bila med okoli šestnajstimi potniki v čolnu premalo hitra in spretna, padla je v vodo. Hitro so jo potegnili ven, ji nudili zdravniško pomoč in jo odpeljali v jeseniško bolnico, od koder je šla na zdravljenje na Golnik.

O nesreči je zjutraj vedel le malokdo na Bledu, poročalo je šele opoldansko dnevno časopisje. Pa vendar so nas že zjutraj poklicali, naj nekdo pohiti na Bled, češ da lastnik in voznik čolna želi dati časopisu uradno izjavo.

Čudno. Več kot čudno! Po zdravi pameti bi sklepal, da ima prizadeti lastnik zdaj več kot dovolj drugih skrbi, da bi se ubadal še z novinarji in tvegal izjavo, ki bo potem kaj več kako podana in razumljiva.

In ker je lastnik gostinsko in turistično uspešen mlad fant, Marjan Pibernik, nekaterim v okolici tako hud trn v peti, da še na otvoritev njegovega prelepega gostišča na otoku ni bilo PRAV NIKOGAR od okoliškega turizma in gostinstva, je bila stvar nekoliko bolj jasna. Če ni ta klic posledica prislovične gorenjske privoščljivosti?

Natanko tako.

Lastnik — njegove hude zaskrbljenosti zaradi zdravstvenega stanja Američanke, njegovih nenehnih klicev v bolnico vam ne mislim opisovati, ker to lahko razume vsak čuteč človek, hudobnim, hinavskim in zlobnim pa tokrat nimam kaj pisati — je zanikal, da bi nas on klical.

Najbolje bi se bilo obrniti in oditi. A če je že tako, naj bo — in tvegal je pripovedovanje.

Na otoku se je zvečer mudilo več skupin tujih gostov, Američani so bili blejski prehodni gostje. Vsi so bili starejši in ko je na breg odpeljal prvo skupino, se je vrnil po drugo. Ko je bila večina že v hidrobusu in čoln privezan, je skupina štirih gostov nepričakovano skočila na zadnji del.

Čoln se je hudo nagnil nazaj, kljun se je začel vzdigovati. Na tem mestu, tik ob obrežju, je jezero plitvo, medtem ko je nedaleč stran hud prepad v globino. Ko je hidrobus vedno bolj lezel v vodo in se na drugi strani vzdigoval, so potniki prestrašeno poskakali iz čolna, v vodo ali na breg. Voznik je v tej zmedi pomagal vsem, v vodi je nekaj dlje ostala samo starejša Američanka, ki jo je potegnil na suho.

Takoj so premočeni turisti dobili odeje, posebej je poskrbel za premrlo potnico, ki pa je bila pri polni zavesti. Čoln pa se je naglo potopil . . .

Bilo je ponoči, nekaj po deseti uri in Marjan Pibernik se je v grozovitem strahu, da je morda še kdo ostal v čolnu, pognal v vodo, pod čoln. Sreči in usodi bodi zahvaljeno — vsi so bili rešeni.

DOBRI POTAPLJAČI

Zdaj se je začela njegova kalvarija: poklicati vse na pomoč in prestrašene potnike čimprej spraviti na varno. Ker ob tej nočni uri ni mogel najti v grajskem kopališču nikogar, ki bi lahko odklenil čolnarno, da bi vzel čoln, se je spet sam pognal v vodo ter splaval pod čolnarno. Iz zaklenjene blejske čolnarne je v teh okoliščinah »ukradel« za potnike — rešilni čoln.

Rešilni avtomobil je bil na obali, potnico, ki se ga je trdno oklenila za roko, je sam spravil v avtomobil. Prvo pomoč pa sta nudila tudi ameriška zdravnika v skupini.

Blejski potapljači so se spet izkazali in pokazali, kako nepogrešljivi so za Bled in jezero. Naslednji dan popoldne so izvlekli čoln, še prej pa iz njegovega trupa znosili na obalo za okoli 800 kilogramov akumulatorjev.

Nadaljnji preiskavi je seveda prepuščeno uradno poročilo o nesreči, vzrokih, krivdi. Nobena uradna resnica še ni, če pravimo, da je bil vzrok nepremišljeno skakanje potnikov na privezan hidrobus ob bregu. Preiskava strokovnjaka bo dokončno pojasnila nesrečni primer, ki pa se je na srečo zgodil ob bregu in ne na sredi jezera. Tam bi se težko kdo rešil. Lahko rečemo samo to: čolni se ne prevračajo kar tako. Še posebno ne veliki hidrobusi, ki imajo povrh vsega obe strani zaščiteni s steklom.

Marjan Pibernik je v tem primeru storil prav vse, kar je bilo možno.

Povedali smo že, čemu vam to pripovedujemo. Vendar ne verjamemo, da bo kaj prida pomagalo. Gotovo še vedno ne stopiclja po tej ljubi Gorenjski nemalo takih, ki ne uživajo dovolj, ker se čoln ni potopil z vsem živim vred v najbolj temačne globine Blejskega jezera . . .

D. Sedej

Pomembna pridobitev za preskrbo

Minuli teden je bila končana v Živilih v Naklem gradnja skladišč in industrijskega tira

Naklo — Pred slabim letom so v delovni organizaciji Živila v Naklem zgradili okrog 3000 kvadratnih metrov pokritih skladiščnih prostorov za tako imenovano uravnavanje blagovnih rezerv. Izgradnja teh prostorov je pomenila šele prvo fazo. Minuli teden pa je bila končana tudi druga faza: zgrajenih je bilo dodatnih 3000 kvadratnih metrov zaprtih skladiščnih površin in še 2500 kvadratnih metrov pokritega prostora.

Sedanja izgradnja skladišč za blagovne rezerve pomeni za delovno organizacijo Živila kot grosista veliko pridobitev. Problem skladiščenja in s tem v zvezi izboljšanih pogojev za delo je rešen za precej časa. S sedanjimi skladišči bo temeljna organizacija združenega dela Veleprodaja v Živilih laže in boljše zagotavljala normalno poslovanje in boljšo preskrbo ostalim temeljnim organizacijam združenega dela in seveda potrošnikom. Hkrati si bo s tem laže zagotavljala potrebne rezerve, da ne bo prišlo do pomanjkanja različnega blaga pri morebitnih povečanih nakupih.

S tem je program preskrbe tozda Veleprodaje v Živilih skorajda uresničen. Edina naloga, ki jih še čaka, je izgradnja hladilnic za mlečne in mesne izdelke ter za sadje in zelenjavo. Glede na sedanja določila in možnosti glede obratnih sredstev pa je ta program precej odmaknjen.

Druga velika pridobitev za delovno organizacijo pa je izgradnja industrijskega tira. Programirana je bila že ob preselitvi delovne organizacije iz Kranja v Naklo. Minuli teden je bil uresničen tudi ta del programa, ki prav spričo sedanjih energetskih težav pomeni veliko pridobitev. Doslej so Živila dobivala po železnici na leto le okrog 5 odstotkov različnega blaga od dobaviteljev iz vse države. Že prihodnje leto se bo ta odstotek precej povečal in počasi dosegel okrog 40 odstotkov vseh dobav.

Na železnico bo preusmerjen predvsem prevoz manj pokvarljivega blaga. Tako naj bi dobavili po železnici okrog 1500 ton sladkorja in 1000 ton pralnih praškov na leto (kar je več kot polovica), 6000 ton mineralnih vod oziroma pijač, 4000 ton čistilnih sredstev, 3000 ton sadja in zelenjave, 700 ton soli, 1000 ton moke in še vrsto drugih izdelkov. Dolžina dveh razkladalnih in enega manipulacijskega tira je 450 metrov. Enkratna zmogljivost vseh tirov pa znaša okrog 20 vagonov.

Druga faza dograditve skladišč velja 27 milijonov dinarjev, omogočila sta jo razumevanje in pomoč širše družbene skupnosti. Industrijski tir pa so Živila zgradila z lastnimi sredstvi in je veljal 15 milijonov dinarjev. Skladišča in spremljajoče objekte ob tiru je gradilo Splošno gradbeno podjetje Gradbinec Kranj, spodnji ustroj industrijskega tira cestno podjetje Kranj, zgornji ustroj pa Železniško gospodarstvo Ljubljana.

A. Žalar

Od minulega tedna naprej bodo Živila dobršen del blaga dobivala po železnici

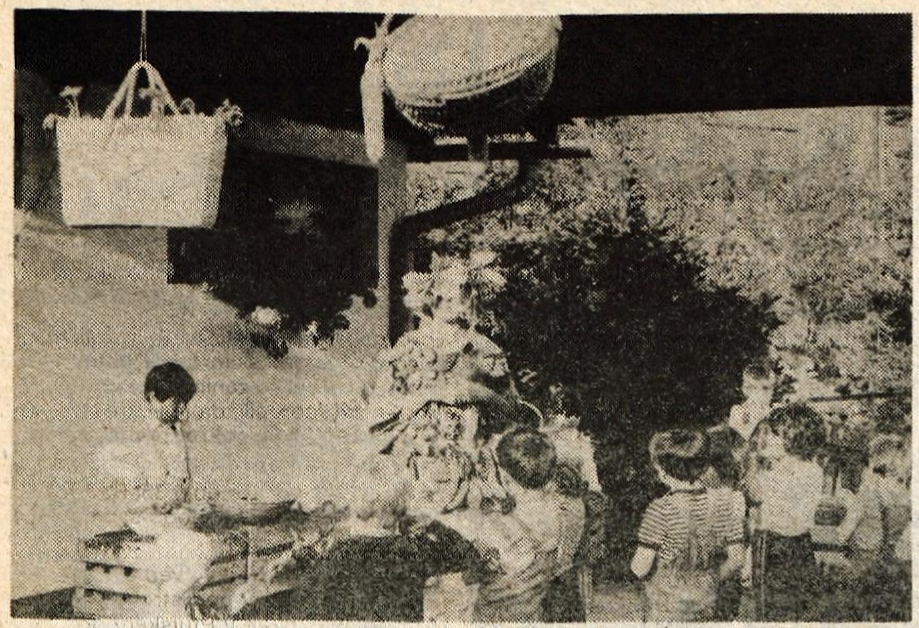

»Jesen« med belskimi »črički«.

Jesen se predstavlja

Zgornja Bela — »Ali me poznate?« je vzgojiteljica v belskem vrtcu Čriček Vesna Mugerli-Lotrič, odeta v oblačilo iz drevesnega listja, pozdravila v petek, na prvi jesenski dan 26 svojih učenčkov. »Jesen je to, jesen,« so drug za drugim odgovarjali otroci (in le Matevž se je spozabil, da je to v resnici njihova »tršica«). Spremljali so jo otroci, preoblečeni v gozdne živali — zajček, veverica, tudi medved je bil med njimi. Ustavili so se na tržnici, kjer so za stojnicami stali otroci, prodajali jesenske sadeže — jabolka, hruške, grozdje in opozarjali kupce, starše in otroke, da je treba sadje pred jedjo skrbno umiti. Jesen se je pomudila tudi na polju in travniku, pa v domačem vrtu, kjer so otroci hiteli z jesenskimi opravili. Največ gneče je bilo ob ognjišču. Seveda, tam se je pekla koruza in krompir . . . Vse je bilo v jesenskem vzdušju. Po stenah vrtca se je vila vinska trta, po preklah fižol, v peskovniku je rasla solata, krompir, paradižnik, na gugalnici so bile obešene vile, cepci, grablje in motika, preluknjana reta in ostalo (staro) kmečko orodje. Iz listja so sramežljivo kukale gobe. Dišalo je tudi iz kuhinje, kjer je gospodinja Tončka pekla jabolka.

Prireditev z naslovom »Jesen se predstavlja« je bila zanimiva in poučna. Prav bi bilo, da bi jo videli tudi predšolski otroci iz mesta, ki nimajo toliko stikov z naravo, s kmečkim delom in življenjem.

Jesen so predstavili belski otroci s pomočjo vzgojiteljice, kuharice in staršev, ki tudi sicer radi priskočijo Čričku na pomoč. Lani so zbrali kar velik del ozimnice in tudi letos obljubljajo, da bo tako. Uredili so okolico vrtca pa otroško igrišče — peskovnik, gugalnice . . .

C. Zaplotnik

inles okna s polkni

lip bled

LIP, LESNA INDUSTRIJA BLED
n. sol. o. BLED

Delavski svet DO na podlagi 85. člena samoupravnega sporazuma o združitvi TO v DO ter 70. člena statuta DO LIP Bled

ponovno razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJE NABAVNEGA SEKTORJA

Pogoji za opravljanje navedenih del in nalog so:
— visoka šolska izobrazba komercialne, ekonomske ali druge ustrezne smeri, s triletno ustrezno prakso ali višja šolska izobrazba s petletno ustrezno prakso,
— aktivno znanje enega tujega jezika (nemščina, italijanščina, angleščina),
— izpit za zunanjetrgovinsko poslovanje.

Delavec bo imenovan za dobo štirih let. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najkasneje do 7. 10. 1983 na naslov: LIP, lesna industrija Bled, Splošni sektor, Ljubljanska 32, 64260 Bled.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejetem sklepu na delavskem svetu.

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE KRANJ
JLA 2

oglaša na osnovi sklepov Komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge

TOZD KOOPERACIJA RADOVLJICA

— VODENJE RAČUNOVODSTVA TOZD

Posebni pogoji: — ekonomist, 3 leta delovnih izkušenj, na računovodskih delih

TOZD TOVARNA OLJA OLJARICA — BRITOF

— PREVOZ KOMBIJA IN OSEBNEGA AVTOMOBILA

Posebni pogoji: — voznik motornih vozil, vozniški izpit C kategorije,
— 6 mesecev delovnih izkušenj

TOZD MESOIZDELKI — ŠKOFJA LOKA

— KUHANJE IN RAZDELJEVANJE TOPLIH OBROKOV

Posebni pogoji: — KV kuhar, tečaj higienskega minimuma,
— 6 mesecev delovnih izkušenj

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Splošno kadrovski sektor KŽK Gorenjske, Kranj, JLA 2, v 8 dneh po objavi.

DOM UČENCEV
IVO LOLA RIBAR
Kranj, Kidričeva 53

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

2 KUHINJSKIH POMOČNIC
za nedoločen čas.

Pogoji:
— PK ali NK delavka.
— poskusno delo 1 mesec.

Rok prijave je 8 dni po objavi razpisa.
Vse informacije o delu dobe kandidati v domu.

TERMOPOL SOVODENJ

Predelava plastičnih mas razpisuje za šolsko leto 1983/84 štipendije za naslednje usmeritve:

1. **ORODJARJA — 1**
2. **EKONOMSKEGA TEHNIKA — 1**
3. **ELEKTROTEHNIKA — ELEKTRONIKA — 1**

Interesenti naj pošljejo prijave na obrazcu DZS 8,40, priložijo naj tudi potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o šolanju, in zadnje šolsko spričevalo.

Prijave zbira kadrovska služba DO Termopol Sovodenj in sicer 8 dni po objavi razpisa.

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE
JLA 2, Kranj

Delavski svet Delovne skupnosti v skladu z 41. členom, 7. odst. in 49. členom Statuta DSSS, razpisuje

javno dražbo
za prodajo osnovnih sredstev

2 kom diski Memorex 20 milijonski BYTES,
izklicna cena 1 kom je 15.000 dinarjev.
Javna dražba bo v petek, 30. 9. 83 ob 7. uri v prostorih računskega centra DSSS, Begunjska cesta št. 5, Kranj.
Točnejše informacije dobite na telefon: 24-461.

ABC POMURKA

ABC POMURKA
Trgovska delovna organizacija GOLICA o. o.
Jesenice — Titova 22

Delavski svet DO v skladu s 137. členom SaS o združitvi v DO GOLICA

razpisuje prosta dela in naloge individualnega poslovodnega organa

DIREKTORJA DELOVNE ORGANIZACIJE

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, predpisanih z zakonom, izpolnjevati še naslednje zahteve:
— da ima visoko ali višješolsko izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri,
— da ima najmanj pet let delovnih izkušenj
— da s svojim delom izpričuje svojo opredeljenost za socializem,
— da se zavzema za razvijanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov,
— da je ugleden in uspešen delavec in občan v svojem delovnem in življenjskem okolju, kjer uživa ugled in zaupanje ter odgovorno izpolnjuje sprejete delovne in družbene naloge.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiri leta.

Ponudbo z dokazil o izpolnjevanju pogojev ter življenjepis naj kandidati pošljejo v 20 dneh po razpisu na naslov: ABC POMURKA — Trgovska delovna organizacija GOLICA — Kadrovska služba, Jesenice, Titova 22 v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo IPO«.

O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku imenovanja.

tiko tržič

Razpisna komisija Delavskega sveta delovne organizacije »TIKO« — Tržič
Tržiško podjetje industrijsko kovinske opreme, Koroška c. 17, Tržič

razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
(mandatna doba je 4 leta)

Kandidati morajo poleg splošnih zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da imajo visoko strokovno izobrazbo strojne ali ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na opravljanju del in nalog s posebnimi pooblastili, ali
— da imajo višjo strokovno izobrazbo strojne ali ekonomske smeri in 10 let delovnih izkušenj na opravljanju del in nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
— da imajo ustrezne organizacijske in vodstvene sposobnosti, ki so jih izkazali pri dosedanjem delu,
— da imajo ustrezne moralno politične kvalitete, ki se ocenjujejo po določilih družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Tržič

Pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici na naslov »Tiko« — Tržič, Koroška c. 17 — za razpisno komisijo.

O izidu izbire bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po končanem razpisu.

OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST ŠKOFJA LOKA

RAZPIS INOVATOR ŠKOFJA LOKA 1983

Nagradno akcijo INOVATOR ŠKOFJE LOKE izvajamo letos že petič v naši občini. Namen akcije je vzpodbujanje ustvarjalnosti delavcev ter organiziranosti inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela, delovnih skupnostih in v drobnem gospodarstvu. Z organizirano inovacijsko dejavnostjo kot sestavino združenega dela bomo poleg ekonomskih učinkov zmanjševali razliko med umskim in fizičnim delom, nagradili delavca po delu in smotrneje uporabljali sredstva za delo.

Nagrade in priznanja prejmejo trije najuspešnejši inovatorji, plakete pa prejmejo delovne organizacije, ki imajo dobro organizirano inovacijsko dejavnost.

Nagradno akcijo vodijo Občinska konferenca SZDL, Občinski sindikalni svet in Občinska raziskovalna skupnost Škofja Loka

Objava razpisa:

1. Za nagrado INOVATOR ŠKOFJA LOKA in plaketo Najuspešnejša DO se lahko prijavijo vsi delavci in DO v občini Škofja Loka, ki so v letu 1982 uresničili dosežke na področju inovacijske dejavnosti.
2. Nagrade in plakete bodo podeljene ob praznovanju občinskega praznika.
3. Kandidate za nagrado »Inovator« lahko predlagajo:
   — komisija za inovacijo ali drugi odbori za inventivno dejavnost pri TOZD oz. DO,
   — delavski svet TOZD ali DO,
   — družbenopolitične organizacije,
   — društva DIATI, LT, DIT, strokovna društva,
   — posamezniki.
4. Delovno organizacijo, ki ima organizirano inovacijsko dejavnost predlagajo:
   — komisija za inovacijsko dejavnost, oz. drugi odbori za inventivno dejavnost,
   — DS DO ali DS TOZD.
5. Prijava v pismeni obliki za inovacije naj vsebuje:
   — osebne in splošne podatke prijavitelja,
   — kratek opis in risbo prijavljene inovacije,
   — podatke za vrednotenje inovacije, ekonomska korist oz. vrednost prihranja, uporabnost, izvirnost
   — pogoji nastanka inovacije, pomembnost za stabilizacijo,
   — dokazilo, da je inovacijo obravnavala pristojna komisija.
6. Prijava v pismeni obliki za DO:
   — splošni podatki o DO (firma, število zaposlenih, doseženi dohodek 1982, planirani dohodek),
   — število prijavljenih inovacij v letošnjem letu,
   — število nagrajenih inovacij, višina nagrad,
   — učinki inovacij oz. inovacijski dohodek,
   — organiziranost inovacijske dejavnosti v DO.
7. Razpisna komisija bo v skladu s kriteriji (ekonomska korist, uporabnost predloga, koristnost) ter pogoji nastanka inovacij vrednotenih v pravilniku o podeljevanju nagrad, opredelila najuspešnejše inovacije.
8. Dve najuspešnejši DO bosta izbrani na osnovi kriterijev % inovacij na zaposlenega, % nagrajenih inovacij, ustvarjen inovacijski dohodek na zaposlenega.
9. Posamezniki lahko nastopajo tudi z več inovacijami v istem letu.
10. Razpis, rezultati in nagrajenci bodo objavljeni v javnih sredstvih obveščanja.
11. Razpis se zaključi 5. novembra 1983.
12. Prijave zbira Občinska raziskovalna skupnost Škofja Loka, delovna skupnost Službe SIS

…ALI …GLASI tel.: 27-960

…RODAM

…odam PUJSKE, težke od 10 do …g. Oblak, Žirovski vrh nad Zalo 8, …nja vas 9457

…odam KRAVO s teletom ali brez. …of 42, Kranj 9554

…odam manjše in večje PRAŠIČE, …na dostava na dom. Stanonik, Log …ofja Loka 9659

…odam plemenske obve in ZASTA… 101, letnik november 1980. Moko… Bistrica 1, Tržič, tel. 50-730 9728

…odam pralni stroj CANDY in dva …IŠČA. Legat, Naklo, C. 26. julija 9729

…odam KANU. Cena 25.000 din. …d Dušan, Novi svet 12, Škofja Lo… telefon 61-386 9730

…odam 15 mesecev stare KOKOŠI … zakol ali rejo. Blenkuš Zorka, …njka gora, Gasilska 12, tel. 88-731 9731

Poceni prodam PRALNI STROJ Go…je, moško KOLO ter VERIGE in …TLJAŽNIK za Fiat 126 P. Zekir, …dnikova 129, Radovljica 9732

Električni KABEL PGP 3 × 1,5 in …2,5 prodam. Tel. 50-928 po 16. uri 9733

…odam mirnega KONJA, sposobne… vseh kmečkih del. Planina pod Goli… …, Jesenice 9734

…odam 4 tone CEMENTA Anhovo. …arska 19, Čirče. 9735

…odam goveje SENO. Jenko Alojz, …24 Gorenja vas 142 9736

…odam 80 kg SMOLE in LESA za …ženje«. Tel. 70-211 9737

…odam 40 vreč PERLITA za fasad… izolacijo. Tel. 061/611-570 — Sušnik …OZO, 2 leti staro, prodam. Franc …, Jesenice, Tomšičeva 81 9738

Zaradi selitve prodam prenosni bar… TV Gorenje Körting z vgrajenim …jem. Cena 4 SM. Ogled popoldan. …aršič, C. revolucije 3, Jesenice. 9739

Ugodno prodam 3 breje OVCE. Ska… …ec Slavko, C. v Rovte 19, Jesenice 9740

Električni RADIATOR 3 KW pro… … Plemelj Jože, Brezje 19 b 9741

…odam PEČ za centralno ogrevanje 25.000 KC — 1 leto rabljena. Moho… Miro, Mlakarjeva 4, Kranj 9742

…odam OVCE za pleme, Cerklje 281, …42-362. 7943

…odam ČOLN »MAESTRAL« 18 S …OTOR 3,5 TOMOS. Ječnik, Stane… …zmana 9, Kranj 9744

…odam SENO. Naslov v oglasnem …lku. 9745

…odam večjo količino strešne OPE… BOBROVEC, še dobro ohranjene …amofonske plošče, velike, narod… …avne in GRAMOFON. Grošelj …, Lahovče 36, Cerklje na Gor. 9746

…odam dvokrilno OKNO 180 × 140 …na zasteklitev). Tel. 42-285 9747

…odam ŠTEDILNIK 2 plin, 4 elek… … C. na Klanec 28, Kranj, telefon … 9748

…odam smrekove PLOHE. Grilc, …denčice 13, Lesce 9749

…odam 170 litrski HLADILNIK, li… …ezno BANJO in KOLO Maraton. …er, Korbarjeva 32, Kranj 9750

…odam OPREMO za mladinsko so… … in PISALNI STROJ. Šolar Mojca, …etova 18, Kranj 9751

…odam globok otroški VOZIČEK in …ŠEK. Tel. 28-119 9752

Ugodno prodam STAJICO, HOJICO …hicco stolčkom in NAHRBTNIK. …elbach, Gosposvetska 15, Kranj 9753

…odam 200 kom nove STREŠNE …EKE NOVOTEKS rjave barve. Ra… … Ljubno 35 9754

…odam 20 dni staro TELIČKO si… …talko. Ljubno 25, Podnart 9755

…odam avstrijski dvobrazdni obra… … PLUG. Miha Čimžar, Zg. Duplje 9756

…odam 20 kom KNINGIPS PLOŠČ. …macije tel. 50-187, od 7. do 8. ure 9757

…odam nov barvni televizor BLAU… …KT. Brelih Zalka, Novi svet 16, …ja Loka 9758

…odam 300 kosov novomeškega …nika sive barve, s posipom, RO… …O 80 × 220, ROLETO 120 × 120, kla… … RADIATOR — 31 členov, visok …70 cm in HLADILNIK OBODIN, … barve, malo rabljen. Telefon …61-892, Pivk. 9760

…odam teličko, 6 tednov staro. Pre… …je 21, Kranj

…odam CIRKOLAR za drva. Simo… …k Sandi, Sv. Duh 146, Škofja Loka. …ed vsak dan od 15. ure dalje. 9761

…odam PEČ za centralno kurjavo …UANIN 35.000 kcal. Informacije … telefonu 50-426. 9762

…odam PRAŠIČA 200 kg. Golnik 53. 9763

…odam zeljnate glave. Jama 4, …anj. 9764

…odam štedilnik Gorenje na trda …va. Krašnova 20. Ogled popoldan … 16. uri. 9765

…odam rabljeno STREŠNO OPEKO …entno). Ogled popoldan. Tivold …an, Kocjanova 21, Stražišče, Kranj 9766

Ugodno prodam na debelo ali za …nico večjo količino belega jedilne… KROMPIRJA sorte IGOR. Urbanc …ko, Zadraga 13, Duplje 9767

…RUZO za silažo prodam. Ogled po… …dan, naslednji teden pa dopoldan. …odje 2, Cerklje

Prodam 2100 kom. STREŠNIKOV Novoteks tel.: 47-423 in 47-207

Prodam novo fantovsko kolo. Klinar Blaž, tel. 25-886.

KUPIM

Kupim termoakumulacijsko PEČ do 2 KW in prodam PEČ na olje Olmar. Renko, M. Pijade 3, tel. 25-730, Kranj 9802

Kupim 1,5 kub. m suhih hrastovih PLOHOV, debeline 5 cm. Britof 196 a. 9803

Kupim zložljivo otroško POSTELJICO. Telefon 25-696, od 16. do 19. ure. 9804

Kupim 300 rjavega novomeškega STREŠNIKA. Župnijski urad, Tržič, Bistrica, tel. 50-376 9805

Kupim manjši rezalni STROJ za rezanje papirja in stroj za rezanje lepenke (deklšor). Naslov v oglasnem oddelku. 9806

Kupim POMIVALNI STROJ Gorenje, star največ dve leti. Zupan, Zaloše 21, Podnart. Tel. 70-024 9807

VOZILA

Prodam TAUNUS 17 M. Naklo, Krakova 1, Tel.: 47-689 9569

Prodam BMW 2000. Šenčur, Pipanova 22 9570

Ugodno prodam leto staro LADO 1200 karavan. Roman Markič, Naklo 245, tel. 47-371 od 7. do 8. ure. 9585

Prodam ZASTAVO 750, letnik 74, registriran. Cena 3,5 SM. Murovec Rafko, Šorlijeva 16, Kranj 9768

Prodam NSU 1200 C, letnik 1972, ohranjen, neregistriran, z rezervnimi deli. Gorenjesavska 50, Kranj, Tel. 22-008 9769

Prodam FIAT 850 special. Tomšičeva 19, Kranj. 9770

Prodam rabljen dvotaktni dizel MOTOR za traktor Holder 30 KM. Ana Oblak, Leskovca 9, Gorenja vas 9771

VW 1200 prodam. Tel. 77-040. Naslov v oglasnem oddelku. 9772

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1974. Informacije po tel. 21-067, od 15. do 17. ure. 9773

Prodam dobro ohranjenega SPAČKA letnik 1976. Žumer, Benedikova 11, Stražišče pri Kranju 9774

Ugodno prodam MOTOR MZ TS 250, letnik 1979. Štular Janez, Paloviče 7, Tržič 9775

Ugodno prodam Z 1100, registriran do junija 84. Tel. 064-47-419, zvečer. 9776

Prodam R 5 TS, letnik 78. Šenčur, Pajerjeva 8. 9777

Prodam ZASTAVO 101, 1300 kubično, letnik december 78, kombinirano plin — bencin. Vodopivec Sonja, Kamna gorica 74, tel. 79-661, dopoldan 9778

R 4, letnik 76 ugodno prodam, registriran. Informacije na tel. 74-818. 9779

Z 101, letnik 77, registriran, prodam. Tel. 82-734 ali v službi dopoldan 81-743. 9780

Za Z. 1300 kupim sprednji desni gornji blatnik, zadnja dva blatnika, sprednji del in masko. Boštar, C. 4. julija 19, Tržič. Tel. 50-872, od 9. do 13. ure 9781

JEPP VILUS v dobrem stanju, registriran in strelni DALJNOGLED 4 × 32, komplet s sulovo montažo in 4 GUME 16 × 600 s traktorskim profilom. Torkar Tone, Begunjska 23, Lesce. Tel. 064-75-320 9782

Prodam FIAT 750, letnik 1965. Dobro polje 13, Brezje 9783

Prodam FIAT 126 P, barvni TV in TENIS LOPAR. Miran Lakota, Čopova 6, Bled, tel. 77-127 9784

Prodam R 4, letnik 1976. Medveščeк, Mencingerjeva 3, Kranj 9785

Prodam ŠKODO 100 S, letnik 72. Godnov Jože, Lom 26, Tržič 9786

Zastavo 101, letnik 75, obnovljeno IR motor, prodam, lahko na kredit in manjšo kamp PRIKOLICO z baldahinom za 6 M. Britof 220. 9787

Prodam GS SUPER 1,3, garažiran, zaščiten z dinitrolom, letnik 1979, prevoženih 38.000 km. Zabret, Jaka Pletiše 1, Planina II, Kranj 9788

Ugodno prodam PONI EXPRESS ter MOTOR TOMOS AVTOMATIC 3. Bistrica 13, Duplje 9789

Ugodno prodam MOPED TOMOS avtomatik. Prebačevo 5 9790

Prodam dobro ohranjen BMW 1600, registriran do 23. 12. 1983. Podjed, Vešer 19, 64220 Škofja Loka 9791

Prodam nove dve ZIMSKI GUMI in še nekatere dele za LADO 1500 SL. Stojanović, Ul. Tuga Vidmarja 12, Kranj 9792

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1972 v nevoznem stanju. Informacije na telefon 75-671 zvečer 9793

Poceni prodam ZASTAVO 750, neregistrirano, lahko tudi za dele. Kastelic, Frankovo naselje 74, Škofja Loka 9794

Ugodno prodam ZASTAVO 101, letnik 1979, garažirano. Telefon 064/62-120, zvečer 9795

Prodam MZ 250, ali menjam za kakršenkoli avto. Kranj, Reševa 9, tel. 26-154 9796

R 12 DACIA, letnik 1974, garažiran, odlično ohranjen, registracija april 1984, prodam za 15 SM. Ogled vsak popoldan, Seljakovo naselje 31, Stražišče pri Kranju 9797

AMI 8, letnik 1971, prva registracija 1976, prodam za 4 SM. Ogled popoldne. Tomaž Kožuh, Podlubnik 159, Škofja Loka 9798

Prodam karambolirano ZASTAVO 101 po delih. Loka 16, Tržič 9799

Prodam Golf J, dobro ohranjen. Grilc, Studenčice 13, Lesce 9800

Prodam tovorni avto MERCEDES 608, letnik 1972, dolgi kason. Cerklje 211 9801

Prodam AVTOPRIKOLICO s cerado. Tel. 42-285 9819

STANOVANJA

Kupim enosobno STANOVANJE v Škofji Loki — delno na kredit, delno gotovina. Telefon 60-122 9674

Tričlanska družina išče skromno STANOVANJE v Kranju ali okolici. Nudimo predplačilo, pomoč ali nego starejše osebe. Naslov v oglasnem oddelku. 9808

Za dobo 2—3 let oddam v najem opremljeno dvosobno stanovanje z predplačilom. Zlato polje 15, Kranj 9809

Dve študentki sprejmem v opremljeno SOBO. Ponudbe pod: »Tri km od Kranja« 9810

Zamenjam enosobno novo STANOVANJE, 40 kv. m v Škofji Loki za enakovredno v Ljubljani ali Kranju. Ponudbe pod »Wekend« 9811

SOBO prazno s kuhinjo ali možnostjo kuhanja ali GARSONJERO za starejšo žensko iščem v Kranju ali bližnji okolici. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Lepa nagrada«. 9812

POSESTI

Prodam novo HIŠO v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku. 9690

ZAPOSLITVE

Iščem VARSTVO za 14 mesečnega fanta. Tel. 28-119 9813

Zaposlim MIZARJA ali delavca v mizarstvu. Urbančič, Predoslje 5, Kranj 9814

Redno zaposlitev dobi DELAVEC v oblikovalni keramiki. Konjedič Viktor, Šiškovo naselje 11, Kranj, tel. 21-895 9815

Zaposlim KV mizarja. Kovačič, Predoslje 138 a. 9707

PRIREDITVE

PLESNI TEČAJ v ŠKOFJI LOKI v Športni dvorani »PODEN« vsak PETEK ob 20. uri za mladino in starejše. Pričetek 23. 9. ob 20. uri. Vpis uro pred pričetkom tečaja. 9696

PLESNI KLUB KRANJ vpisuje v plesne tečaje in aerobiko. Ritmika in plesna vzgoja od 5—15. leta. Inf. na tel. 21-130 od 7. do 9. ure. 9697

Še nekaj prostih ur je za rekreativno KEGLJANJE, predvsem v petkih dopoldne in v SREDAH popoldne na Kegljišču Benedik v Stražišču. 9816

OBVESTILA

NE PREBERITE, ČE NE GRADITE! Nudimo vam kompletne načrte za stanovanjske hiše, prizidke, adaptacije, delavnice, gospodarska poslopja, montažne gradnje. Tel. 061/322-502 9817

NAJDENO

Zatekel se je NEMŠKI OVČAR. Belič. Smledniška 51, Kranj 9818

beogradska banka
temeljna banka ljubljana

Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti

objavlja prosta dela in naloge:

LIKVIDATORJA — BLAGAJNIKA — 2 delavca

Pogoji:
— srednješolska izobrazba ekonomske smeri ali gimnazije,
— 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Prošnje z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov Beogradska banka TB Ljubljana PE Kranj, Likozarjeva 1.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavi.

ttg GLAS

V SOBOTO GREMO Z VLAKOM V PTUJ

Izlet s posebnim zelenim vlakom v Ptuj, ki ga prirejamo skupaj z Železniškim gospodarstvom Ljubljana, TTG — Sejem in Kmetijskim kombinatom Ptuj — TOZD Kletarstvo Slovenske gorice, je vzbudil veliko zanimanje in prosti sedeži v vlaku naglo kopnijo. Iz TTG-eja so nam sporočili, da je vozni red našega vlaka nekoliko spremenjen, zato prosimo, da si še enkrat preberete program:

Posebni zeleni vlak bo odpeljal z Jesenic ob 6.18, z Lesc ob 6.33, Radovljice ob 6.39, Kranja ob 7. uri in Škofje Loke ob 7.09. Postanki bodo samo 1 minuto, zato prosimo udeležence, da bodo točni.

Med vožnjo bomo udeležencem izleta razdelili »okrepčilo«, ves čas bo seveda deloval tudi bife. Po prihodu v Ptuj si bomo najprej pod strokovnim vodstvom ogledali mestne znamenitosti in muzejske zbirke v Ptujskem gradu. Po kosilu v hotelu Petovija se bomo napotili v vinsko klet, kjer nas pričakujejo gostitelji z dobrodošlico. Ves čas, še posebej pa v kleti bo za veselo razpoloženje skrbel tudi harmonikar, tako, da se bomo lahko tudi zavrteli. Povratek iz Ptuja bo ob 18.50, prihod na Jesenice pa bo ob 22.30, z vmesnimi postanki v Ljubljani, Škofji Loki, Kranju, Radovljici in v Lescah.

EXOTERM KRANJ

Kadrovska komisija kemične tovarne objavlja prosta dela in naloge

1. REFERENTA ZA VARSTVO PRI DELU
2. 2 STROJNIH TEHNIKOV — PRIPRAVNIKOV
3. KEMIJSKEGA TEHNIKA — PRIPRAVNIKA
4. ADMINISTRATIVNEGA TEHNIKA — PRIPRAVNIKA

Pogoji za zasedbo:
pod 1. — višja ali srednja izobrazba s področja varstva pri delu,
— strokovni izpit iz varstva pri delu,
— zaželjene triletne delovne izkušnje

Dela pod 1. se združujejo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom, od 2., 3. in 4. pa za določen čas s polnim delovnim časom.

Prijave sprejema splošni sektor kemične tovarne Exoterm, Kranj, Struževo 66, 15 dni po objavi.

Industrijski kombinat
PLANIKA
KRANJ

TOZD sestavni deli

Po sklepu DS objavljamo javno licitacijo

ZA PRODAJO DVOVALČNIKA PREMASUNAC, za mešanje gumi zmesi, izklicna cena 250.000 din.

Javna licitacija bo v sredo, 5. 10. 1983 ob 11. uri v Planiki Kranj, Savska loka 21.
Ogled dvovalčnika je možen vsak dan do začetka licitacije.

Pravico udeležbe na javni licitaciji imajo pravne in fizične osebe.
Interesenti morajo pred začetkom licitacije položiti 10 odstotno varščino od izklicne cene. Prometni davek plača kupec.

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec iz TOZD Gumenotehnični izdelki, delovne enote cevarna

STANE FISTER

roj. 1937

Od njega se bomo poslovili v sredo, 28. septembra 1983 ob 16.30 izpred mrliške vežice v Naklem, na pokopališče v Naklo.

SINDIKALNA ORGANIZACIJA SAVA KRANJ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

FRANCA GRAŠIČA — BLAŽUNA

zasebnega gostilničarja iz Kranja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, stanovskim kolegom, lovcem, pevcem, godbi, gasilcem, KS Primskovo, govornikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, izrekli pismeno ali ustno sožalje, darovali toliko lepega cvetja, nam kakorkoli drugače pomagali in ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi dr. Bajžlju, dr. Pavlin-Habič Anti, dr. Pavlin Alešu ter zdravniškemu osebju Otološkega oddelka v Kranju in bolnice Golnik.

Vsem še enkrat iskreno — HVALA!

Žalujoči vsi njegovi.
Kranj, 22. septembra 1983

Do prve eksplozije

Na Gorenjskem imajo hude težave z inšpektorji parnih kotlov in tlačnih posod.

Republiški inšpektorji ne prihajajo več, zavračajo vloge in jih pošiljajo gorenjskim inšpekcijskim službam. Po novem zakonu o energetskem gospodarstvu namreč spadajo parni kotli in tlačne posode do 10 megavatov moči v občinsko oziroma regijsko pristojnost. Gorenjski inšpektorji pa v tem pogledu še niso usposobljeni.

V tovarne tako ne prihaja nihče.

Slišali smo, da bodo v kranjski Savi na lastno odgovornost pognali parni kotel. Močno in strokovno podkovano energetsko službo imajo, da to lahko brez nevarnosti store.

Toda kaj, če bodo podobne ravnale druge tovarne, ki takšnih služb nimajo. Parnih kotlov in tlačnih posod je v naših tovarnah veliko.

Doklej bo temu tako? Ali bomo morali dočakati prvo eksplozijo, nakar bodo seveda stvari bipoma jasne.

M. V.

Povprečna letošnja kmetijska letina

Zagodla jo je poletna pripeka

Toča in nalivi so letos prizanesli gorenjskim kmetom, ne pa tudi pripeka, ki je posušila kar precejšen del pridelka na peščenih tleh in na prisojnih območjih. Ob tem, da je občasno manjkalo tudi gnojil, krmil in zaščitnih sredstev ali je bila le skromna izbira, kmetje niso najbolj zadovoljni z letošnjo letino. Uvrščajo jo med povprečne, bile so že boljše in tudi slabše.

Goriče — Franc in Lojze Urbanc, sedanji in bodoči gospodar na Prekovi kmetiji v Goričah, se pridružujeta takšni oceni. **»Prvi košnji sta bili obilni in če ne bi bilo suše, bi krme zadostovalo tudi za 50 glav živine,«** pravita. **»Tako pa — pripeka je zavrla rast in povzročila veliko škodo predvsem na više ležečih, prisojnih travnikih v Svarjah. Krme bo za petino manj, kot bi jo bilo v normalnih vremenskih razmerah. To se bo poznalo v hlevu. Zaradi suše smo že med poletjem pokrmili 20 prikolic zimske zaloge sena in prodali šest bikcev, težkih od 200 do 230 kilogramov. Sprijazniti se bomo morali, da bo letos v hlevu namesto 40 goved le 30 živali. Posledice bomo delno ublažili, če nas bo uslišalo vreme in omogočilo pašo do pozne jeseni. Sicer pa so letos krave dobro molzle in tudi v hlevu ni bilo omembe vrednih bolezni in nesreč. Dnevno smo oddajali po 200 litrov mleka.«**

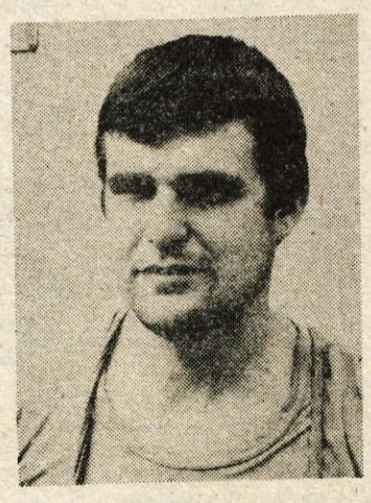

Lojze Urbanc, bodoči gospodar na Prekovi kmetiji v Goričah.

Prekovi so letos prvič gnali deset telic na planino Okrogelco nad Zalogom. Domači fantje Zdravko, Franci in Lojze so več tednov sekali in požigali grmovje, iskali studenec, delali zajetje ter urejali štiri hektare velik pašnik. Z denarjem jim je pomagala kranjska kmetijska zemljiška skupnost. Suša tudi tu ni prizanesla. Studenca ni posušila, le trave je zmanjkalo in Prekovi so morali sredi poletja odgnati živino v Goriče.

Urbančeva kmetija je velika in povsem usmerjena v govedorejo, v prirejo mleka in mesa. Že pred leti so vsa polja zasejali s travo. Od njiv je ostal le zelnik, na katerem pa niti za krompir ni dovolj prostora. Tri traktorje imajo in vso potrebno mehanizacijo za spravilo sena, dva betonska silosa. V teh dneh pričakujejo še tretjega, plastičnega s prostornino 100 kubičnih metrov. Še letos ga bodo napolnili z zadnjim odkosom. Prekovi so pred leti že sadili silažno koruzo, vendar so jo opustili. Prihodnje leto bodo ponovno poskusili. Skupaj s še dvema kmetoma bodo kupili kombajn. Raje bi tujega, uvoženega, ker bolje reže kot domač.

»Kaj načrtujemo na kmetiji v prihodnjih letih in desetletjih? Stari hlev bomo preuredili v garaže za kmetijske stroje. Postavili bomo sušilnico na sončno energijo, zamenjali nekatere že izrabljene stroje, uredili še hektar pašnika v bližini Svarij, posodobili hlev in ga prilagodili za prosto rejo . . . Zmogli bomo to, če bodo kmetijske letine tudi v prihodnosti vsaj takšne kot letos in odnos do kmetijstva enak sedanjemu,« pravijo Prekovi.

C. Zaplotnik

Zastojev v prometu ni bilo

Včerajšnje jutro je z novim delovnim časom »prevozniško« povsem običaano — Nekateri problemi prevozov, ki jih bodo rešili

Kranj — Včerajšnje jutro, ko smo prvič začeli delati po zimskem delovnem času in ko so za nameček še nekatere delovne organizacije prešle na »star« začetek ob 6. uri zjutraj, je bilo po dosedanjih izkušnjah pričakovati dokaj zmede na avtobusnih postajah. A ničesar hujšega se ni zgodilo, kajti očitno so se delovne organizacije, ki so ta dan prešle tudi na 6. uro zjutraj, dobro pripravile organizacijo prevozov — kolikor se je seveda pač dalo, običajne, včasih neznosne gneče na avtobusih ob jutranjih konicah pa smo itak že navajeni.

V kranjskem Alpetouru pravijo, da ni bilo zjutraj nobenih neobičajnih zastojev, saj so s 27. julijem letos poskrbeli za organizacijo prevozov po gorenjskih progah, 1. septembra pa v Škofji Loki. Če pa se bodo pojavili problemi, jih bodo seveda sproti poskušali reševti.

Jeseniški Integral, ki skrbi predvsem za prevoze delavcev železarne in drugih delovnih organizacij, je moral poskrbeti za nekaj reorganizacije potniškega prometa, saj je jeseniška železarna s 6.000 zaposlenimi prešla prav s tem dnem na 6. uro zjutraj. Morali so poskrbeti za nekaj dodatnih avtobusov, predvsem iz Bohinja in iz Zasipa, odkoder vozita dva avtobusa ter seveda iz Rateč. Pravijo, da je bilo nekaj pritožb predvsem na neznosno gnečo v avtobusu, ki odpelje ob 6. uri iz Rateč in da bodo stvar uredili.

Sindikalna organizacija v jeseniški železarni je pravočasno poskrbela za spremembe, napravila celo temeljito anketo o težavah in problemih ter umestnosti prehoda na star delovni čas. Na Jesenicah je razumljivo, da ob železarni prehajajo na »staro« tudi vse druge delovne organizacije, ustanove, trgovine in vrtci. Zdaj se pogovarjajo, kakšen bo obratovalni čas trgovin, v železarni pa so morali poskrbeti za dodatne prevoze okoli 200 delavcev, ki se vozijo iz Bohinja in drugod, še vedno pa jih ostane nekaj, ki se morajo voziti z vlaki. Le-ti naj bi delali v premakljivem delovnem času, vse do 15. oktobra, ko železnica pravi, da bo zagotovila ustrezen prevoz na delo in z dela tudi vsem ostalim, ki pač nimajo druge možnosti.

Na Gorenjskem torej neobičajnih problemov s prevozi ni bilo, ker so se delovne organizacije in prevozniki dogovorili, morebitne probleme pa obljubljajo rešiti v kar najkrajšem času. Običajni prevozniški problemi ob konicah pa v avtobusnem prometu na žalost prej ali slej ostajajo: v nekaterih avtobusih in na nekaterih linijah spet neznosna gneča . . .

Posvetovalnica za mlade

Od 5. oktobra bo vsako sredo popoldne v Zdravstvenem domu Kranj odprta posvetovalnica za mlade, kjer bo v sproščenem razgovoru s skupino ali tudi posamezno, ginekolog svetoval in pomagal mladim v njihovem neznanju in stiskah

KRANJ — Z majhno zamudo bo 5. oktobra letos v zdravstvenem domu Kranj odprta zdravstvena posvetovalnica za mlade. Zanjo so se v Kranju odločili letos spomladi, ko so sredstva za njeno delovanje zagotovile zdravstvena, skrbstvena in izobraževalna skupnost. Posvetovalnica bo imela prav to trojno vlogo, da namreč mlade izobražuje, pripravlja na bodoče življenje v dvoje in na ustanavljanje družine, obenem pa bo ob pomoči ginekologa, nalogo bo prevzel dr. Pajnter, svetovala mladim tudi v zdravstvenih vprašanjih.

Vprašanja, ki začno mlade vznemirjati nekako od petnajstega leta dalje, namreč še vedno ostajajo v šoli in tudi pri starših nekakšna prepovedana tema, posledice neznanja pa se pogosto kažejo v osebnih stiskah ali zdravstvenem stanju, neredko spremlja človeka vse življenje. Takšnih posvetovalnic pri nas še ni veliko, dobre izkušnje imajo v Ljubljani, zato je razumljivo, da utegne kranjska naleteti na začetne težave, zavračanje, neupravičeno sramežljivost. Vendar pa na Centru za socialno delo v Kranju, ki je bil pobudnik ustanovitve, zagotavljajo, da so v treh letih, kolikor poteka predzakonsko svetovanje, naleteli na toliko nepoučenosti, želje po seznanjanju z življenjem v dvoje, od spolnosti do vsega drugega razumevanja med partnerjema, da bi takšni pogovori z mladimi morali steči.

Posvetovalnica, ki bo odprta vsako sredo od 15. do 20. ure v prostorih patronažnega centra v Zdravstvenem domu Kranj, bo imela več nalog. Mladi bodo lahko v skupini poslušali predavanja oziroma pogovarjali se bodo lahko o vsebini medsebojnih odnosov, o zavestnem in odgovornem starševstvu, o načrtovanju družine in zaščiti pred nosečnostjo. Dobrodošli bodo vsi starejši od 15. leta dalje, tja do 19., ko zaključujejo srednje šolanje, namenjeni pa so tako dijakom kot mladim delavcem. Razen skupinskih razgovorov bo ginekolog na voljo tudi za pogovor na štiri oči ali za pogovor s fantom in dekletom skupaj. Znanje, ki naj bi ga mladi imeli ob vstopu v življenje, naj bi jih obvarovalo pred prezgodnjim spolnim življenjem in njegovimi posledicami, seveda pa posvetovalnica ne bo imela namena z žuganjem preprečevati zgodnjega spolnega življenja, za katerega se mladi odločajo. Sproščen pogovor, nasvet strokovnjaka naj bi pri mladi generaciji razpršil negotovost in odstranil nekatere težave, pripravil mlade na odgovorno življenje v dvoje in na zdravo spolnost. Le-tega pa z molčanjem v šoli in doma ni mogoče doseči. Posvetovalnica tako v mnogočem posveti v tabuje, ki se jih odrasli v pogovorih z mladimi ogibajo predvsem zaradi neznanja. Izkušnje, ki jih bo posvetovalnica dobila pri svojem delu z mladimi, pa bodo čez čas dobrodošle za ustanovitev zakonske posvetovalnice.

L. M.

GLASOVA ANKETA

Filmi za večjo nazornost obrambne vzgoje

Poljče — Republiški center za obrambno usposabljanje pri sekretariatu za ljudsko obrambo SRS je priredil minuli četrtek in petek v Poljčah pri Begunjah ob pomoči vojno-filmske ustanove Zastava film iz Beograda prvi pregled filmov z obrambno in samozaščitno vsebino. Prireditve, na kateri so si ogledali 22 filmov z različno tematiko, se je udeležilo prek sto strokovnih delavcev, povečini iz upravnih organov za ljudsko obrambo, štabov teritorialne obrambe, Zveze rezervnih vojaških starešin in šolskih ustanov.

Pregled filmov je bil namenjen zlasti seznanjanju z novostmi tistih, ki uporabljajo ta učna sredstva pri usposabljanju delovnih ljudi in občanov za obrambno zaščitne naloge. Zato smo predstavnike organizatorja in uporabnikov povprašali, v kolikšni meri je bil zastavljeni cilj dosežen.

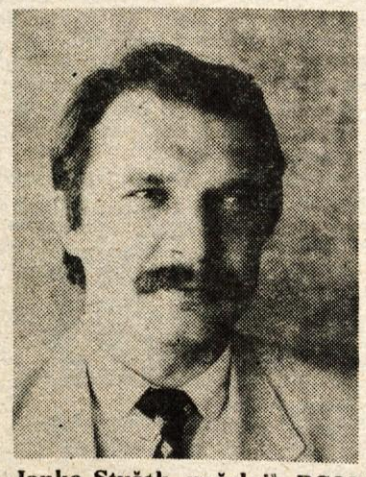

Janko Stušek, načelnik RCOU Poljče: »Vsako drugo leto nas zvezni sekretariat za ljudsko obrambo vabi poleg republiških in pokrajinskih organov za ta vprašanja na pregled izbora izdelkov Zastava filma. Na teh prireditvah smo doslej nenehno ugotavljali, da je premalo filmov za usposabljanje nosilcev SLO in družbene samozaščite izven armade, pa da je filmski fond nasplošno premalo znan. Zatorej smo se odločili za organizacijo tovrstnega pregleda filmov za uporabnike v naši republiki.

Sedanji pregled je bil koristen z več vidikov. Opozoril je potrebo po pospešeni proizvodnji avdiovizuelnih pripomočkov za obrambno zaščitno usposabljanje; prav tako je osvetlil neurejena vprašanja stalnega aktualiziranja vsebine filmov, organizacije filmotek in odgovornosti za oskrbljenost trga s pripomočki. Na osnovi sprejetih ugotovitev in stališč bo moč razrešiti dolgoletne probleme in uvesti nove oblike nazornega usposabljanja prebivalstva — zlasti prek TV-ekranov — v šolah, gospodinjstvih in strokovnih organizacijah, na primer, civilni zaščiti.«

Peter Meglič, referent za CZ v tržiškem oddelku ljudske obrambe: »Prireditev pomeni korak naprej pri izobraževanju kadrov za obrambne in samozaščitne naloge. Dobri rezultati pri pouku z mladino in obvezniki v civilni zaščiti ter drugih komponentah SLO so namreč v veliki meri odvisni od uporabe filmov in podobnih pripomočkov.

V naši občini smo si že doslej pomagali pri usposabljanju s filmi, ki smo jih imeli na razpolago. Kot smo ugotovili na sedanji prireditvi, bo pri proizvodnji novih potrebna večja usklajenost vsebine z učnimi programi, doseči pa bo treba tudi dogovor za enotno naročanje in prodajo. Festival je bil dobrodošel predvsem kot zoren prikaz možnosti uporabe filmov. Na bodočih pregledih filmov bi kazalo predstaviti samo najnovejše izdelke, ki jih uporabniki še nimamo.«

Janez Koselj, iz občinskega štaba TO Radovljica: »Pri pouku dostikrat nimamo vseh pripomočnih pomagal, ki pa jih je mogoče prikazati s sliko. S filmi in diapozitivi znatno dvigamo kvaliteto pouka in skrajšamo čas za usposabljanje. Nas oskrbuje s temi pripomočki pokrajinski štab, a je med njimi premalo takih, ki bi obravnavali tudi novejša tehnična sredstva.

Na pregledu filmov je bilo mogoče ugotoviti, da je večji del izdelkov narejen za potrebe armade. Zato bo nujna prilagoditev vsebine drugim nosilcem SLO in družbene samozaščite, da bi bilo moč kar najbolj koristno uporabljati v širokem krogu.

Meni je kot udeležencu koristila seznanitev z novostmi. Pri pride tudi pogovor, v katerem nosilci enakih zadolžitev izmenjujemo delovne izkušnje.«

Besedilo in slike
Stojan Saje

Sedaj je čas da poravnate naročnino pri vašem pismonoši

Kmetijski nasvet

Pred jesensko setvijo

Na Gorenjskem bomo v prihodnjem kmetijskem letu organizirano pridelovali pšenico na 703 hektarih — Kmetijsko-živilski kombinat Gorenjske jo bo posejal 228 hektarov in kmetje 475. Obveznosti gorenjskega kmetijstva bodo za sedmino večje kot letos in uresničili jih bomo le, če bomo izboljšali pridelovanje — pripravo zemlje, setev in skrb za pšenični posevek.

Pšenico sejemo v humusna in s hranilnimi snovmi dovolj bogata tla. Njivo preorjemo od 18 do 20 centimetrov globoko v času, ko je zemljišče dovolj suho in omogoča zaoravanje rastlinskih ostankov, dopolnilno obdelavo in setev. Grobe brazde zravnamo v ravno površino in grude zdrobimo v mrvice, posejeno seme pa enakomerno zagrnemo s plastjo zemlje. S tem ustvarimo ugodne možnosti za vzpon vode do setvene ravni in za kalitev semena. Nerazdrobljene, trde kepe potlačimo v grudičasto plast, kjer preko zime razpadejo.

Pri kolobarjenju moramo upoštevati, da pšenica najbolje uspeva na njivah, kjer je pred tem rasla okopavina. To je lahko krompirišče, če le ni preveč zapleveljeno. Pšenice ne smemo sejati na njive, kjer je pred tem rasla ena od žitaric. Pri kolobarjenju na gorenjskih poljih pšenica pogosto nasledi koruzo. To ni najbolje. Če pa se že odločimo za tak korak, moramo posejati zgodnejše sorte koruze, da ne zamudimo roka za setev pšenice.

Pri izbiri sorte moramo upoštevati rodovitnost semena, kakovost pridelka, višino posevka, trajanje rasti in odpornost proti boleznim in mrazu. Gnojenje pred setvijo prilagodimo temu, kako bogata so tla s hranili, s fosforjem in kalijem. Če je teh snovi premalo, še pred sejanjem dodamo celotno količino kalija (120 do 180 kg/ha) in fosforja (80 do 120 kg/ha). Sicer gnojimo s potrebnim odmerkom (80 do 120 kg kalija in 60 do 80 kg fosforja) jeseni ali ob koncu zime pri prvem dognojevanju. Fosfor in kalij omogočata zdravo rastlino, sevka in boljše oblikovanje zrn, medtem ko dušik odločilno vpliva na količino pridelka. Le na izjemno rodovitnih gatih in redno gnojenih tleh ob setvi ne gnojimo z dušikom, sicer pa priporočamo, da trosimo četrtino odmerka (30 do 40 kg/ha). Če nameravamo pšenico sejati na njivi, kjer je rasla koruza, ne gnojimo z dušikom, preden zasejemo koruznico.

Na Gorenjskem sejemo pšenico v prvi polovici oktobra, v višje ležečih **območjih pa še zadnji teden septembra ali v začetku oktobra.** Na kvadratni meter posejemo okrog 600 zelo intenzivne sorte ali 500 do 550 zrn srednje intenzivne sorte. Kolikšno semena potrebujemo za hektar, lahko sami izračunamo. Želeno število zrn na kvadratnem metru pomnožimo s težo tisoč pšeničnih zrn (v gramih), vse skupaj pa delimo z uporabno vrednostjo semena (% kalivosti x % čistoče). Za vsak teden kasnejše setvijo povečamo količino semena za 10 do 15 kg na hektar. Posevek lahko že jeseni pred vznikom zaščitimo pred plevelom z dicuranom (3 do 4 kg/kg/ha).

Živinorejsko-veterinarski zavod Gorenjske